

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei
és a Gárdonyi Gimnázium és Szakközépiskola „színes” lapja

Jézus feltámadása és a mi feltámadásunk

Feltámadás... Nem tudom, a nemhívó ember számára lehet-e ennek a szónak igazi súlya, fajsúlya. Egy kiváló magyar jezsuita teológus évekkel ezelőtt Tokióban előadást tartott a kereszténység alapigazságairól. Amikor a feltámadásról kezdett beszélni, hangosan kinevették. – Pedig ha nem fogadom el Krisztus feltámadásának tényét, akkor a feltámadás csak költői szókép, álmodozás. Szent Pál szavai jutnak eszembe: „Ha Krisztus fel nem támadt, hiába való a ti hitetek és hiába való a mi erőlködésünk a tanításban. De – mondja Szent Pál is, mint egyik tanú – Krisztus feltámadt!” Krisztus feltámadásának világos megfogalmazása nélkül magyarságunk feltámadásáról, egyházi életünknek vagy akár a Ciszterci Rendnek itthoni feltámadásáról legfeljebb csak lidércálmokat szöhetünk.

Krisztus feltámadása a maga teljességében nemcsak húsvéthajnalnak egy pillanata, hanem a nagypéntek délutántól húsvéthajnalig feszülő íve együtt! „A húsvéti feltámadás örömmagvát nagypéntek délután vetik” –

ahogy a népi hit és bölcsesség tartja. Vagyis az igazi feltámadás olyan virág és gyümölcs, amelynek magja és gyökere a szeretetből vállalt áldozat – másokért! Ahogy Jézus a maga sajátos képnyelvén tanít erről búcsúbeszédében: Ha a búzaszem nem hull a földre és nem hal meg, egymaga marad – semmivé lesz, – de ha így hal meg, százszoros termést hoz.

Csak így tudok elképzelni magyar feltámadást, ciszterci és akármilyen más feltámadást is. A feltámadás örömét megélni képtelen az önző, a pénz és élvezetvágytól fűtött és mások baja iránt érzéketlen ember. A magyar feltámadásunkhoz szükségünk van olyan kiművelt emberfőkre, akik világosan megfogalmazzák, mit kell tennünk. Csak így tudja új nemzedékünk szívesen vállalni „egymással egymásért” a közösen meghozandó áldozatokat, akár nagypénteki elszánással is, a húsvéthajnali feltámadás örömvirágainak és gyümölcseinek élő magvaként.

(Részletek Károly apátúr egyik húsvéti beszédéből)

Szent Erzsébet Ciszterci Kollégium

100 esztendő a Rendház épülete

Kerek száz esztendeje, hogy a Rendházat – a mai kollégiumi épületét – felépítették. 1900. március 19-én kezdődött az építkezés. Március 26-án estére az alapárkok már ki voltak ásva, és másnap a torony falához illetve helyezték el az alapkövet. Augusztus hó végéig be is rendezkedhettek az idősb tanárok új lakásukban és szeptember 3-ára már a földszinti helyiségek is használhatóvá lettek – tudhatjuk meg *Kassuba Domonkos* 1901–02 évi Értesítőben megjelent írásából.

Újságunkban már olvashattunk a Rendház helyén kialakított leánykollégiumról, melyet a Rend 1997-ben a gimnáziummal együtt kapott vissza. Örömmel láthatjuk, hogy a „tulajdonváltás” óta kívül-belül csinosodik az intézet A kollégium napjairól, terveiről nemrégiben a *Katolikus Hang*-ban jelent meg dr. Nagy Mózses atyának, a kollégium igazgatójának írása, melyet a szerző engedelmével mi is közlünk. Megtudhatjuk, hogy folyamatosan épül és szépül egy ciszterci szellemiségű intézmény, ahol igazi (diák)otthonra lelnek lakói.

Nevünket Árpádházi Szent Erzsébettől, otthonunkat pedig a Zirci Apátságtól, vagyis az egri Ciszterci Rendháztól kaptuk. Természetesen büszkén viseljük védősen-

tünk nevét, s hálásak vagyunk, hogy a Ciszterci Rend megosztja velünk régi rendházát, ami lehetővé teszi, hogy kollégiumunk a város szívében foglal helyet. Egyeseket ez arra készíthet, hogy kicsit büszkélkedjenek „földrajzi” helyzetükkel, hiszen a város egész élete „körülöttük” forog. Egy fedél alatt élünk a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnáziummal, s leányaink legtöbbször odajár iskolába. Van néhány kollégistánk, akik más iskolába járnak.

Kollégiumunk története hosszú: valamikor „Ady Endre” névre hallgatott, s erre még ma is büszkék vagyunk. Hanem a múlt csodálatos szépsége és sikerei mellett van már jelenünk, ami nem szűnik meg még ragyogóbb jövőről beszélni. Senki sem tagadhatja, hogy a Szent Erzsébet Ciszterci Kollégium hasonlít egy nagy, népes családhoz: százhatvan kollégistából, hat nevelő tanárnőből és egy igazgatóból tevődik össze. Mint minden családban, a mieinkben is történnek szép és „nem-is-olyan-szép” dolgok is, de a szépek mindig elfeledtetik a kevésbé szépeket, hiszen a szép és a jó adja meg életünk tónusát. Mindenki tudja azt, ami szokatlan, („szokatlan”?) szabálytalan: nálunk nem szabad magnót használni, a hálószoákat bezárjuk a tanulási órák alatt, kollégistáink nem dohá-

nyozhatnak, nem lehet mobiltelefonjuk. Ideálunk természetesen nem a konvent; hanem igyekszünk a lehető legtöbb időt biztosítani a tanulásra: a lehető legkevesebb lehetőséget adunk a tanulás elleni kísértésnek. Az igazgató gyakran idézi Szent Pált, aki azt tartja, hogy neki, mint kereszténynek – „minden szabad, de nem minden illik.”

Hanem mi is az, amit kollégiumunk szeretne elérni.

A pedagógiában immár divatosá vált egy új kifejezés, amiről régóta álmodunk: iskoláinkban és intézményeinkben „minőségi oktatásra” kell törekednünk.

Mindannyiunkban él a hit, hogy nem elégséges a fiatalokat tanítani, nevelni is kötelesség. Minden napos tapasztalatunk, hogy sem a fizika, sem a kémia, sem a történelem, sem a nyelvek tökéletes elsajátítása nem lehet a pedagógia álma; a tanítás célja a tudás megszerzése, ezenkívül az embernek műveltnek, erkölcsösnek, finomnak, derűsnek örömteljesnek is kell lennie. A fiatalságot meg kell szabadítanunk

az anyagi gondolkodástól és a szellemet szabaddá kell tennünk.

Hogyan igyekszik kollégiumunk ezt a célt elérni? Mi nem szegyejljük, hogy keresztény katolikus közösség vagyunk. Szeretjük és csodáljuk a jelen világ rendjét, szépségét, s azért tanulunk, hogy azt mindig jobban és jobban megismerjük. Az ökológusokkal még abban is megegyezünk, hogy ezért a világért felelősek vagyunk, mert mi is kaptuk, és tovább kell majd adnunk: Isten teremtette és mi ajándékként élvezzük. Ezért a Szent Erzsébet Ciszterci Kollégium diákjai mernek imádkozni: imájuk hálaadás azért, amit kaptak, s könyörgés azért, amit még bizalommal kérnek és várnak az Istentől

Nekünk is van „Mikulásunk”, de a mi mikulásunk megismerteti Szent Miklóst, akinek keresztény szeretete

és adakozó nagylelkősége megszülte a „Mikulás mítoszt”. Megünnepeljük a Karácsonyt is, de ennek az ünnepnek a középpontja maga a világ Megváltója, Jézus Krisztus.

A Szent Erzsébet Ciszterci Kollégium nem hanyagolja el az intellektuális életet sem. Annak ellenére, hogy a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnáziummal egy fedél alatt élünk, s bár a gimnáziumnak meg van a maga könyvtára és Internet csatlakozása, a kollégium is rendelkezik ezekkel az „adottságokkal”. A múlt nyáron teljesen felújítottuk a könyvtárunkat, ahol 6, a világhálóra kapcsolt számítógép áll minden kollégista rendelkezésére. Ugyanebben a könyvtár teremben vannak hangszalagjaink, CD lemezeink, egy zongoránk, a tanév kezdete óta pedig kollégistáink több televízió készüléken is nézhetik a műholdas programokat, így alkalmuk nyílik a nyelvgyakorlatra is.

Végül, a kollégium még arról is álmodik, hogy diákjai számára külföldi kirándulásokat szervez a közeljövőben. Miért ne mehetnének Franciaországba, ahol van egy Szent Erzsébet Kollégium?! Kapcsolatokat kell csak teremteni! Ugyancsak lehetsé-

gesnek igyekeznek egy út Rómába is... , amit a Szent Erzsébet Alapítvány lehetővé tesz majd többek számára.

Mindenki láthatja, hogy a kollégium új tetőt kap, de azt már kevesebben tudják, hogy az új konyha is készülöben van, és hogy a múlt hónapban tataroztattuk az összes tanulószobákat és a könyvtárat. De még hátra van a hálószobák és a folyosók felújítása. Az elkövetkező esztendő(k)re minden bizonnyal marad még egy-két tennivaló. A Zirci Apátság, az Önkormányzat, a szülők és más ismerősök jóvoltából sok álmunk beteljesedett, reméljük, hogy még olyan álmaink is teljesülni fognak, amelyek tárgya például, egy modern sportpálya. Meggyőződésünk, hogy a látható dolgok megújulását szellemi és a lelki újjászületés jelei hűségesen fogják követni.

Dr. Nagy Mózses OCist

Felhívás!

Sok diáktársunk nem fizetett még ez évben, ill. 1999-ben sem tagdíjat. Kérjük azokat, akik csak felelősségből nem tették, fizessék be a Diákszövetségünknek szánt összeget. A jövőben is szeretnénk mindenkinek eljuttatni újságunkat.

25 éves püspöki jubileuma alkalmából tisztelettel és szeretettel köszöntjük

DR. KOVÁCS ENDRE GERGELY OCist

mediai c. püspök, általános érseki helynököt,
a Magyar Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának Elnökét!

Ad multos annos!

A jubiláns Püspök Atya 1927. nov. 6-án született Egerbaktán. Középkolai tanulmányait a Ciszterci Rend egri Szent Bernát Gimnáziumában, teológiai tanulmányait Zirci Teológiai Főiskolán, majd a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Teológiai Karán végezte, ahol teológiai doktorátust szerzett. 1946-ban lépett a Ciszterci Rendbe, ahol ünnepélyes fogadalmát a magyar szerzetesek deportálásának napjaiban (mint ő maga is deportált) 1950-ben tette le. A pappászentelés kegyelmében 1951-ben már mint az Egri Főegyházmege klerikusa részesült. Püspökké VI. Pál pápa nevezte ki 1975. január 7-én. Püspökké szentelése ugyanabban az évben febr. 7-én volt. Püspöki jelmondata: IN CRUCE SALUS (a Kereszt a mi üdvösségünk).

Hétéves kápláni szolgálat után az egri Teológiai Főiskolán lett tanár és spirituális. Az Egri Főegyházmege (és a Váci Egyházmegye) ma élő és működő papjainak jó része benne tiszteli a papi lelkiségben való elindítóját, kibontakoztatóját. – Már mint segédpüspök vállalta 1980-ban a Miskolc-Mindszent-i plébánia vezetését, míg a Főegyházmege

mai Főpásztorja vissza nem hívta őt Egerbe általános helynökévé. Emellett a Ciszterci Templom templomigazgatói szolgálatát is ellátja. Az Egri Főegyházmegeben vállat szolgálatai mellett a II. Vatikáni zsinat rendelkezéseit életté váltó Püspökkari Liturgikus Bizottságnak kezdettől fogva mindmáig egyik legtevékenyebb tagja.

Szívből kívánjuk az Úristen bőséges áldását további apostolotúdi szolgálatára és egész életére!

Krisztusban szeretettel, a hagyományos szentbernáti hűséggel és imádsággal

A Ciszterci Diákszövetség Egri Osztálya

Félkerek ötvenöt éve...

(Folytatás)

1945. január, február. A háborús hatalmat kisöpörte már Egerből a háború szele, a szovjet hadsereg november utolsó napján megszállta a várost. (És szorongásban tartotta a lakosságot.) Januárban kissé megnyugodott a helyzet. Az ágyúörgést még jó ideig hallani lehetett a Mátra felől, de egyre gyöngébben.

Néhány volt ciszterci diák összeverődött, találkozott napról-napra, sétált együtt a főutcán, beszélgetett. A pince és a bezárkózás után emberi társaságba, a kommunikációhoz való visszatérés volt ez. Féltucatnyian vagy valamivel többen lehettünk, de csak két vagy három fiú nevére tudok visszaemlékezni. Elsősorban Kucsera Ferencére, aki 1942-ben érettségizett Tobákos tanár úr osz-

tályában, és aki, mint magyar szakos bölcsész, az egyetemen is diáktársam volt. Aztán említhetem Szalóczi Györgyöt (itt egy kicsit bizonytalan vagyok). „Vezérünknek” Komáromy Endrét, hajdani osztálytársamat „ismertük el”? ő nem mindig tartott velünk, de tőle kaptuk a legérdekesebb és legmegbízhatóbb értesüléseket.

A társaság olyan fiúkból állt, akik előző ősszel nem tettek eleget a bevonulási parancsnak. Majdnem valamennyien egyetemisták főiskolások, akik egyelőre partra vetett halnak érezték magukat, mert nem térhettek vissza iskolájuk székhelyére. Napról napra megtárgyaltuk a háborút, az ország helyzetét, kicseréltük értesüléseinket, bíztattuk egymást, de elmondtuk egymásnak aggályainkat is séta közben. Jót tett a

hangulatunknak, mert valamennyire kapcsolatba hozott bennünket az országgal-világgal. Gyakran került szóba Budapest ostroma, érthetően: társaságunk egy része a fővárosba akart visszatérni.

Emlékszem egy mosolyra készítő, azokat a napokat jól jellemző apró eseményre. Találkoztunk egy hozzánk hasonló, de nálunk kisebb létszámú (részben ugyancsak volt ciszterci diákokból álló) társasággal. Cigaretára akartak gyűjtani, gyufájuk azonban nem volt. Az én zsebemben lapult egy dobozzal, meggyűjtottam bagójukat. A szívességet illik viszonzni, dohánnyal kínáltak. Elhárítottam: nem dohányzom. Micsoda ember, gyufája van, és nem dohányzik!

Januárban a város néhány tucatnyi német nevű polgárát a Szovjetunióba hurcolták, köztük a tanítóképző egyik neves, nagyon magyar érzésű tanárát. Hála Istennek, közülünk senkit nem vittek el, igaz, német nevű nem is volt közöttünk.

Februárban megindult a postaforgalom. Kísérleteztem: feladtam egy levelezőlapot Berényi János barátomnak, aki a

Maklári úton lakott. (1959-ben halt meg.) Nem tartozott ugyan a sétáló társaságunkhoz, de az egész fölleges időben tartottuk a kapcsolatot. Hat nap múlva kapta meg a küldeményemet!

A város sok lakójában jelentkezett a szétszórtság érzése, mert nem tudtak másutt élő vagy hadba vonult hozzátartozóikkal érintkezni. Ez a kis diáktársaság valamennyire ellensúlyozta a szétszórtság elkedvetlenítő hatását.

Márciusban kezdett lazulni mindennapos kapcsolatunk. A hónap elején sikerült eljutnom Pestre (odafelé Ferenczy Csaba ciszterci tanár volt az útítársam), hat nap múlva kerültem haza. Amit egykori diáktársaimnak elmondtam a fővárosban látottakról – a tudományegyetem Múzeum körúti épületébe is bejutottam –, annak számukra információ- és üzenetértéke volt. Áprilisban „feloszlottunk”, mert megkezdődött a tanítás az egyetemen, és én „áttelepültem” a fővárosba.

(Dr. Bán Ervin)

Emlékfoslányok

Egy augusztusi vasárnapon szüleim miséről jöttek ki falunk templomából. A tanító néni azt javasolta, hogy a fiukat adják tovább tanulni. Szüleim rövid gondolkodás után elfogadták a tanító néni indítványát, miszerint ő és családja – mindenki tanítással foglalkozott – magántanulólóként készítené fel a gimnáziumi vizsgákra. Abban is megállapodtak, hogy az egri ciszterci gimnáziumban kellene magánvizsgát tennem; ők mindent elintéznek, nekem csak tanulnom kell.

Szeptemberben megkezdődött az oktatás. A tanító család minden tagja tanított valamilyen tantárgyat. Közben kiderült az is, hogy a következő év szeptemberében kell vizsgáznom Egerben, de az I. és II gimnázium anyagából. Ez azt jelentette, hogy nem lesz nyári szünet sem, ez egy kissé rosszul érintett, de tanultam szorgalmasan.

Végre elérkezett 1946. szeptember 5-e, a vizsga napja. Korareggel anyámmal, apámmal felszálltunk a buszra, vonatra és megérkeztünk Egerbe, a nagyvárosba. Néhány útbaigazítás után megtaláltuk a Ciszterci Rend Szent Bernát gimnáziumát. A „Primus”-on (csak később tudtam meg, hogy ez az udvar elnevezése) át bejutottunk egy hosszú folyosóra s egy fehér-fekete reverendás pap jött velünk szembe. Csak a tanító nénitől hallottam, hogy szerzetes tanárok vizsgáztatnak s a reverendájuk fehér-fekete. Biztosan feltűnt a három jövevény, apám hátizsákja, Biztosan vészőköfferja s az én táskám, ami tele volt a gimnáziumi tankönyvekkel. Megkérdezte kit keresünk, mi járatban vagyunk. A szülők elmondták, hogy magánvizsgára jött a fiú. Ekkor a fehér-fekete reverendás

pap bemutatkozott: *Hegyi Kapisztrán* vagyok, az iskola igazgatója, jó helyen járnak, itt lesz a vizsga, vártuk a fiút, minden kész a magánvizsga letételéhez. Néhány szóval megnyugtattam, ha jól felkészültél, biztosan sikerül a vizsgád.

A szülőket leültették valahol az iskola folyosóján. Engem bevittek egy nagy terembe és sorba jöttek a fehér-fekete reverendás tanárok, akik mind tudni akarták, hogy én mit tudok. Az emlékeim már hézagosak a vizsga menetét illetően. A latin tanárra, *Révész Amadé* tanár úrra emlékszem jól, kissé hajlott hátú, szemüveges alakja még mindig előttem van. Faggatott a grammatikából, és fordítani kellett. Végül azt kérdezte, no fiú tudod-e mit jelent a szemben lévő épület homlokzatára felírt szöveg? Akkor le tudtam fordítani és jelest kaptam. Délután megkaptam a bizonyítványt *dr. Hegyi Kapisztrán* aláírásával, 1946. szept. 5-i dátummal. Az utolsó mondat így hangzott: „*Felvehető a gimnázium harmadik osztályába.*” 1 (azaz: egy) Forintos illetékbélyeget ragasztottak a bizonyítványba. (Ma már ennyiért nem úsznám meg a vizsga illetéket).

Nagy örömmel jöttünk hazafelé. Engem kissé lehűtött az a tudat, hogy két hét múlva újból tanulnom kell, s a harmadik osztályt ismét magántanulólóként szenvedem végig. Következő év júniusára tanítóim felkészítettek a magánvizsgára. A tanárok ismerősek voltak, a vizsga simán és jól ment. Felvettek a gimnázium negyedik osztályába.

Folytatás a 13. oldalon

KARÁCSONYI KONCERT A SZENT BERNÁT TEMPLOMBAN

1999. december 14-én 17 órától a Szent Bernát Templomban iskolánk énekkara karácsonyi koncertet adott. A műsort zenei darabok és irodalmi alkotások alkották. Elhangzott többek között Kodály Zoltán: Karácsonyi Pásztortánc, Bárdos Lajos: Aranyszájú angyal, J. S. Bach: Pastorale I. tétel és az Ave Maria is. Irodalmi alkotások között pedig halhattuk Babits Mihály, Juhász Gyula, Nagy László műveit.

A koncerten *Árvainé Kovács Krisztina* tanárnő és *Kovács László* tanár úr vezényelt. Az irodalmi összeállítást *dr. Loboczkyné Hársasi Ibolya* tanárnő készítette.

Szólisták voltak *Kulcsár Melinda*, *Kelemen Judit*, *Monostori Tamara*, *Réz Lóránt*, zongorán és orgonán kísért *Nagy Zoltán*. Közreműködtek az Egri Szimfonikus Zenekar művészei.

A koncertre Egerbe érkezett *dr. Zakar Ferenc Polikárp* zirci főapát úr is, és a program előtt pár perces megnyitó beszédet tartott. Ebből idézünk néhány gondolatot.

A mai teológia nemcsak a hitigazságokkal foglalkozik, hanem a mindennapi élet kérdéseivel, a földi élet realitásaival is. Így a muzsikának is van teológiája. Szent Ágoston mondta azt, hogy kétszeresen imádkozik az, aki énekelve imádkozik. Az egyház adventben még több énekre bízta. Advent az „adventus Domini” kifejezésből keletkezett, jelentése: az Úr érkezése. S ez, nem pedig az ajándékok vásárlása vagy a karácsonyfa díszítése adja meg az időszak lényegét.

Az Egyház az Úrnak legalább négy érkezéséről tud. Először a 2000 évvel ezelőtti születésről ott a betlehemi jászolban. Másodsor, amikor egy lélekben születik meg, de az Úr érkezéséről beszélhetünk a halál pillanatában, és a világ végénél is.

Miért van a keresztény világban is oly kevés ember, aki el tudja fogadni a megtérés titkát?

Azért, mert sok ember nem akarja elfogadni, hogy Isten szemében mekkora érték minden egyes ember. Nem tud hinni az ember nagyságában, nem tudja elfogadni, hogy a Teremtő a teremtmény kedvéért, szeretetből emberré lett, meghalt és feltámadt. Akik azt tanították, és tanítják ma is, hogy az emberen kívül más, igazi érték nincs; azok nem akarják megérteni, hogy az ember sokkal nagyobb lesz, ha elfogadja a megtestesülés titkát. Aki Istenben nem hisz, az is hisz valamiben, sőt sok mindenben hisz. Hihet az ösrobbanástól elindult fejlődésben, de nincs fejlődés önmagától, amint nincs óra órás nélkül.

Jézus nagy csendben jött, az angyalok énekét csak a pásztorok hallották. A zsidók másfajta Messiást akartak, s az emberek ma is másfajta Messiást akarnak. Sokszor diktátorokban és másokban reménykednek. Isten úgy akarja megváltani a világot, hogy az életének részesévé akar tenni. Szeretetből magához hasonlóvá teremtett, értelemmel és akarattal rendelkezővé tett, s kegyelmet kegyelemre halmoz. Ez karácsony igazi értelme, s az emberi hivatás beteljesülése.

„NINCS OLYAN EMBER, AKIRE A JÓ ISTEN NE JÓL GONDOLNA, AKIT NE HÍVNA. A KÉRDÉS AZ, HOGY VÁLASZOLOK-E...”

Eperjes Károly színművész önvallomása iskolánkban

Iskolánk vendége volt 2000. január 10-én Eperjes Károly színművész. Az előadásán nem vehetett részt mindenki. Ezért gondoltuk, hogy az elhangzottakat - részekre bontva - megjelentetjük. Természetesen az élő szó hangulatát, a színészi játékot nem tudjuk az írott szövegben visszaadni, ráadásul a diktafonról készült gépelés félreértéseket is tartalmazhat. Ennek ellenére fontosnak tartjuk a teljes szöveg közlését, mert meggyőződésünk, hogy szavai a lelkünkhöz, a szívünkhöz érnek. Köszönjük!

„Szeretettel köszöntök mindenkit. Nem az első alkalom, hogy a ciszterciekkel találkozom, mert voltam már Pécsen is, Fehérváron is, a fiam pedig a budai ciszterci gimnáziumban végzett.

A jelenlevőknek nagy a feladatuk, mert a hallottakat tovább kell adni. ”Sokan vannak a meghívottak, de kevesen a választottak”, s most Ti vagytok a kiválasztottak, eljöhettek, s amit hallotok – úgy gondolom – , érdemes lesz tovább adnotok.

Sokan úgy gondolják, hogy őt nem választották, s fatalizmusban szenvednek. Ez nem így van, mert mindenkit választottak, már aki visszaválaszt. Az a kérdés, hogy hányan válaszolnak vissza. Nincs olyan ember, akire a jó Isten ne jól gondolna, akit ne hívna. A kérdés az, hogy válaszolok-e, s így az állapotom áldott lesz-e vagy terhes. E kettő között lehet választani, s erről lesz ma szó.

Rendszeresen járok templomba, – keresztény embernek neveltek, – apám, anyám pedagógus, a nagybácsik között több pap is volt. Meg is szenvedték rendszeresen, börtönbe kerültek, apámat kirúgták az állásából. Mi földalatti keresztények voltunk. A hatvanas években mindig úgy mentünk szentmisére, – mivel a saját falunkba nem mehettünk – hogy apám szerzett egy Danóvia motorkerékpárt. A hűgom felült a tankra, apám és anyám között én, a két öcsém meg ott állt mellettünk, mint két aprószent. Az Úr mindkettőjüket ideje korán magához is szólította. Így jártuk körbe Sopron környékét. Volt olyan, hogy megálltunk a falu szélén; megvártuk, míg beharangoznak. A kocsmá a templommal szemben volt, az evangéliumig a feljelentők már nem vártak, elmentek az ablakból, – mert megitták az első fröccsöt, – s mentünk a sekrestyébe. Ott gyűltek össze a tanárok, mérnökök, gyógyszerészek és más „kitaszított” emberek.

Aztán azt is megtudtam, hogy mint első szülött fiút felajánlottak papnak. Ezt így kell, ez így illik. „Uram, vidd, ha akarod!”. Én egy kicsit félreecsúsztam, Thália papja lettem. Sokáig pap szerettem volna lenni, úgy 15–16 éves koromig, nagyon erős volt bennem a vágy, láttam ennek a megigazult tisztaságát. Ha lét végső értelmét kutatom – márpedig az embernek az a célja, hogy megtalálja az Istent, mint az élet értelmét –, arra a következtetésre jutok, hogy ha nincs feltámadás, nincs értelme az életünknek. Ez az igazság; a valóság pedig az, hogy születünk, meghalunk. – József Attilával szólva: „Az igazat mondd ne csak a valódit!” – Ha nincs feltámadás, nincs értelme a gyereket a világra hozni, minden anya potenciális hallottat szül. A halálon túli élet a biztos, s nem mindegy, hogy erre vagy arra. Az anya és az apa kötelessége, hogy a gyermeket felneveljék, hogy az igaz utat, az áldott utat válassza a gyermek, ne pedig a terhes utat. Nos, tehát én azért nem lettem pap, mert a jó Isten olyan gyönyörűnek teremtette a másik nemet, hogy én éreztem, ebből balhé lesz. Ha görög katolikus lettem volna, evidens, hogy pap leszek; de katolikus vagyok, rossz pap nem akartam lenni, így nem lettem pap.

Sokáig nem tudtam, hogy mi legyek, az adott pillanatban rosszul is tanultam. Azt mondtam: „Ezeknek nem tanulok!”. Azt láttam, hogy akinek hat vagy nyolc elemije van, többet keres, mint az én apám, meg az én anyám. Hát ezért diplomázni? Hülye leszek! Meg ráadásul itt vannak az oroszok is! Be is építették magukat úgy, hogy ebből változás nem lesz az én időmben. Azért tanulni, hogy úgyse lehetek egy normális helyen diplomás ember?! Apám mindig mondta: „Fiam, tanulj! Az ember nem azért tanul, hogy sok pénze legyen, s jó állása; hanem azért tanul, hogy amire a jó Isten szánja, azt maximálisan ki tudja fejteni.” Ez a tanulás értelme, s nem az, hogy sok pénzem legyen S aztán „hu”! A pénzes ember is lehet keresztényi szempontú, és lehet öntörvényű. A pénzt nagyon sok módon meg lehet keresni, de meg lehet keresni hivatástudatból is. S el lehet költeni aberrációra, de el lehet költeni a családra, a nemzetre, s karitatív módon. A pénz önmagában nem bűn, Jézus ezt sohasem mondta.

Szóval, volt idő, amikor nem tanultam, meg is buktam. Az egész család bele is rokkant. Pedagógus szülők gyermeke megbukott. Volt egy kollektív „vau”. Ezeknek nem tanulunk, s az osztály 1,2-es átlagú dolgozatokat írt. (Aztán az osztály kétharmada diplomázott. Egyébként ez a „vau” a fogyasztói társadalom örülete, állattá degradálódik az ember, s „vau”.) Ebben a helyzetben, az osztály bohóca voltam, több szavaló versenyen az élen végeztem, amatőr színjátszó tanfolyamra jártam, aztán csoportot szerveztem, élen végeztünk. Mindenki látta, hogy van bennem valami, de hát mire. Mindenki mondta, hogy úgy is valami ilyesmi lesz belőlem, de én nem hittem el, amíg egy hiteles tanárral, Montágh tanár úrral nem találkoztam. (Egy hiteles tanárnak az ember sok mindent elhisz. Lehet, hogy nem érti, de elhiszi. Hiteltelen tanárnak nem hisz el semmit, még az egyszerűt sem. „Jó, legyen, hogy meg ne buktass!”) Megkérdezték: „Miből akarsz érettségizni, Karcsi fiam?” Válogatott voltam fociban, kosárban, s mivel versenyen voltam földrajzból, mondtam, hogy földrajzból. (Mindig is érdekelt. A megyei fordulón negyedik lettem, mert tetszett a mellettem ülő lány, kitöltöttem az ő feladatlapját, s az enyémmre már nem maradt idő. Ő tovább jutott az országosra, én pedig negyedik lettem.) Az osztályfőnököm és a tanárom azt mondta: „Te leszel az egyetlen az egész gimnáziumból, aki földrajzból akar érettségizni, te miattad nem hozunk egy egész vizsgabizottságot. Gondold meg!” Ha ilyen a hozzáállás a tanári testületben, akkor jobb visszavonulni! „Testnevelésből!” – válaszoltam. Mire ők: „Az nem teljesen jó, mert annak van egy gyakorlati része, s te a szerre nem mégy fel.” (Volt időszak, amikor hármasm volt, mert a szerre tényleg nem mentem fel. Ennek külön története van, a „Lehetetlen?!” című műsorban elhangzott.) „Az elmélet része azonban szinte megegyezik a biológiával. Jó lesz a biológia?” Biológiából elsőben és másodikban ötös voltam, harmadikban pszichológia volt, negyedikben biokémia. Hát, abból kettes-hármas. Nem véletlenül. Nincsenek véletlenek. Aki a véletlenre hivatkozik, az az ördög cimborája. Lehet, hogy az adott pillanatban nem értjük, de nincsen véletlen. Azért lettem negyedikben hármasm, mert kaptunk egy tanárt, akit Pestről lezavartak – valami miatt – Sopronba. 1968-at írunk, akkor voltam első. Ráadásul szorongásos volt, és ette a falat. Lehet, hogy mézhiánya volt. Bejött az osztályba, megkérdezte, hol hagyta abba a legutóbbi órán. Megmondtunk, odament és csipegett. A krétát el kellett tőle zárni. Megkérdezte az osztályt, hogy ki akar lenni vegyész vagy patikus. Ketten jelentkeztek, őket kiültette a tanári asztal elé, s többiek azt csináltak, amit akartak. Aki lerajzolta a Mengyelejev-táblázatot, ötöst kapott, aki körzöt és vonalzót használt, két ötöst kapott, aki színest is használt, az hármast. Tele volt Mengyelejev-táblázattal a kémiaszertár, az osztály; de hülye volt kémiából a kettő kivételével mindenki. „HCl, ahhoz nem nyúlni!” – ennyi a kémia tudásunk. Ez aztán a biokémiánál megbosszulta magát: „RNS, DNS, spirál, bogyó”. Ennyit tudtam, így mentem vizsgázni biológiából. A huszonnégy tételből az utolsó négy biokémia, csak nem húzok már bele. Össze volt keverve, húztam a közepéből. Huszonnégy!! Nem szóltam semmit, csak lát-szótt rajtam. Nem akarom ragozni, majdnem felrobbantottam a szertárt. Az egész érettségim színészmutatvány volt, a biológiához, a biokémiához nem sok köze volt. Mindegy, meglett.

Apám matematika-fizika szakos tanár volt, azt mondta: „Elmész Fehérvárra, tanulod a számítástechnikát!” Jól el is végeztem. De nem értek hozzá, mert nem szeretem. Ott fociztam is, az átigazolásom is szóba került a Vasashoz, de lesérültem. (Egyébként Fradi- drukker vagyok, de a Vasas öregfiúkban játszom.) Persze akkor nagyon „pipa” voltam: „első osztályú, fővárosi focista lehetnék, és most kellett lesérülnem”. Három hónapig lődörögtem a városban. Látom egyszer: „Amatőr színjátszó tanfolyam”. Bemegyek, látok ám hihetetlen nagy füstöt, s ott ülnek az intellek-

tuális örültek. Hát, itt a helyem! A füst zavart egyedül. A dohányzás az öngyilkosság egyik módja. Az ötödik parancs: „Ne ölj!” Kedveseim, legalább havonta gyónjuk meg! Kicsit méreg. Füstbe ment terv, – pótcselekvés!! No, rá is szoktam a pipára másfél évig, de már majdnem kiköptem a tüdőmet. Nagyon akartam olyan intellektus lenni mint ők. Ez egyébként álintellektus. Az intellektus a Teremtőhöz való viszonyban látszik.

Szóval, beiratkoztam, és az első féléves vizsgán találkoztam Montágh tanár úrral. „Szamócám, remek készséged van, jelentkezz a főiskolára!” Montágh tanár úr gyógypedagógus, logopédus. Jelentkeztem a gyógypedagógiai főiskolára. A futballista agyammal el sem tudtam képzelni, hogy ő a színművészetre gondolt. Ha ő gyógypedagógus, logopédus, nyilván gyógypedagógusnak szán. De olyan hiteles, jó tanár volt. „Na, végre! Na, végre! Valaki megmondta, mi lehetek!” Mondta más is, de azt nem hittem. Elmentem a felvételire, a felvételi magyar és biológia. Biológiából eleve két pontot vittem, és így elbuktam a felvételin. Hál’ Istennek! Amikor odamentem, éreztem, Montágh jó helyre küldött. Kétszázhatvan-valahányan voltunk, s ebből csak hét fiú, a többi lány. Éreztem, imponáló arány. No, majd most! Hát, itt aztán! Ráadásul a hétből ketten voltunk olyanok, akik azt a jelszót, hogy „Osztály, vigyázz!” fel tudtuk fogni. A többiek tornából felmentve. Volt egy felmérés testnevelésből. A lányok tízes csoportokban mentek be, s alig bírtak kijönni. Mi, fiúk maradtunk a végére, s nagyon féltünk. Bementünk, volt egy 160 centis „rézangyal”, egy olyan tornatanár, aki leesett a gerendáról. „Fiúk!” Elkezdett a hátamon szaladgálni a hideg. Azonnal megizzadtam. „Fiúk! Ki ért a labdajátékokhoz?” Az öt felmentett fel se fogta. A haver is, én is éreztük, hogy itt a pillanat, azonnal feltettük a kezünket. „Maguknak itt egy labda, egyérintőzzenek, vagy amit akarnak. Lábtengőzhatnak is, csak megizzadjanak! Harminc perc múlva visszajövök, aki nem játszott, vizezze be magát!” Annyira vigyáztak a hét fiúra, nehogy elszaladjanak, de a lányokat nagyon megrostálták. A biológia jól sikerült, mert második anyagot húztam. Már meg se nézték, hogy mennyi a pontom. Mondtam neki: „Ne örüljenek, mert a hozott pontjaim...”. Vigasztaltak: „Odatesszük ám azt az egy-két pontot!”. Majd amikor megnézték a papírjaimat, nagyon kérték, hogy jöjjenek jövőre is. Meg is ígértem, bíztattak is, no meg a lányok is.

Megyek a következő vizsgára Montágh tanár úrhoz. „Szamócám, nem voltál a felvételin.” „Én ott voltam, a tanár úr nem volt ott.” „Én ott voltam az első, a második, a harmadik rostán...” „Milyen első, meg második rosta, tanár úr? Ott írásbeli meg szóbeli volt, s a tanár úr nem volt ott!” „Hát hova mentél, te?” „A gyógypedagógiai főiskolára!” Most jön egy olyan mondat, amely bera-gyogja az életemet. (Szegény nagyapám mindig azért imádkozott, hogy: „Jézus, Mária világosítsd meg elméjét!”) „Nem oda küldtelek!” S mintha angyal szállt volna át a légen. Hát, hol tanít még a Montágh? A Színművészetin ... A Színművészetre akart küldeni? Azt akarja, hogy színész legyek! Hazamentem, közöltem: „Édesanya, édesapa, szeretnék színész lenni!” „Jézus, Mária! Jézus, Mária! Elég gyalázat volt már így is a családban a bukás miatt!” „Akár mi lesz, ha fel vesznek, ha nem, színész leszek!” „Jaj, Jézus, Mária!”, – s édesanyám kiszaladt a szobából.

Elég az hozzá, hogy felvettek, s itt jön a lényeg. Azért kerültem a Színművészeti Főiskolára, amit most mondok. Ez tizenöt év múlva ért meg egyszer a színpadon. Onnantól más ember vagyok. Addig is istenkereső voltam, és most is. Katonakoromban is jártam templomba rendesen, mert aki nem jár „órára, az hülye marad”. Aki úgy gimnazista, hogy jár, meg nem is; az nem gimnazista. Is, is. A langyosat meg kiköpi a szájából, ismerjük a Könyvek Könyvéből.

Minden izmus középpontja az egoizmus. Mert kétféle élet létezik: az öntörvényű, és az istentörvényű lét. Az istentörvényű lét az áldott állapot, az öntörvényű lét a terhes állapot. Ez utóbbi a halál kultúrája, de ma tacepaókon hirdeti magát: „Terhesgondozó” ! (Szemük van, és nem látnak.) Terhet gondoz, nem életet gondoz, nem áldást gondoz, nem magzatot gondoz! Pesten egyetlen kórházban cserélték le ezt a gyalázatos táblát, és tették ki a helyeset: „Magzatgondozó”. Jó kompromisszum, mert az áldott gazdaság lenne az igazi. Ha egy kórház kijelenti magáról, hogy „teher-intézmény”, az úgy is működik. Szerintem minden fiatal házasnak egy normális, jó keresztény orvoshoz kell mennie, ott kell sorba állnia! Rossz kereszténynél ne álljon sorba! Az a legrosszabb! Olvassák el Szabó Lőrinc: Materializmus című versét! Mély hitvallás, jó látlet, de a gyógy-szert is fel kell mutatni! Az az igazi művészet! A lényeghez visszatérve. A „teher-intézmény” úgy is

működik, mint egy pályaudvar: Gizike betolat a hatosra, és ki lehet pakolni. Csomagterv, csomagterv! Hatmillió abortusz volt Magyarországon! Hatmillió! Meg kell nézni, hogy állunk, szellemileg, lelkileg, fizikailag! A bűn büntetése maga a bűn elkövetése. Hányuk családjában volt abortusz?! Hatmillió! Húszmillió volt a lengyeleknél; keresztény ország, pápát is talált közülük jó Isten. Mi vagyunk Trianon óta az egyetlen nép, amit saját maga vesz körül. Mint egy szelet kenyér, leválasztották a héját.

Azért mondom el ezeket, mert nem mindegy, hogy az igenre igent mondok, s a nemre nemet. Vagy az igenre nemet, és igent is meg nemet is. Nem mindegy, és ez rajtunk múlik. Az Isten nem személyválogató, az Isten nem diktátor; de ha én hozzá akarok tartozni, akkor nekem is kell lépni! „Zörgessetek és találtok!” Sokan fatalizmusban szenvednek: „Jaj, engem nem választott az Isten! Így, mit csináljak?!” S hogy ezt hogyan lehet működtetni, most szeretném elmondani. Ez a lényege az egésznek.

Az önvallomás folytatása a következő számban lesz olvasható.

HÍREK, ESEMÉNYEK

Örömmel olvastuk az Új Ember 2000. február 20-i számában, hogy Rómában jóváhagyták a Ciszterci Rend Zirci Kongregációjának alkotmánymódosítását. A zirci Kongregációnak a texasi Dallas és a ciszterci nővérek kismarosi apátsága is tagja. Dr. Zakar Ferenc Polikárp úrnak, aki mostantól főapát (archibbas) címet visel, Isten kegyelmével és áldásával kísért eredményes munkát kívánunk.

Iskolánkban 1999. december 17-én tartottuk meg a 12. évfolyam tanulóinak hagyományos „gombatőjt”. E tanévben 153 tanuló tűzhetette ki kabátjára a „gombot”, akik azon a nevezetes napon vidám műsort adtak az iskola dísztermében. Majd az osztálytermekben tanáraikkal közösen folytatták az elmúlt évek emlékeinek felidézését, de szóba kerültek az elkövetkező hónapok izgalmai is.

2000. február 21-én voltak iskolánkban a diáknapiak. E nevezetes alkalomból három 11. évfolyamos osztályból egy-egy tanuló versengett a diákigazgatói címért, ill. a diákok szavazataiért. A jelöltek kitétek magukért. Tóth Bence a 11.B osztályból vizsgázott grafológust hozatott és menyasszonyi ruha divatbemutatót rendezett. Virág Norbert a 11. C osztályból gyimesi tánc házzal, jósdával és kézműves kirakodóvásárral versenyzett. Moscoso Dávid a 11. A osztályból tanárai bevonásával gasztronómiai vetélkedővel indított. Az Agria tánc csoport standard és akrobatikus rock 'n roll táncokat mutatott be. Szervezett dél-amerikai zenét játszó együttesel koncertet, de volt orgonahangverseny a Szent Bernát Templomban is. Mindezek alapján fölényesen lett Dávid a diákigazgató.

„Hónapokkal ezelőtt kezdtük a szervezést, sokat dolgoztunk. Az volt a célunk, hogy igényesen szórakozzunk, de nyerjek is. Programjainkon telt ház volt, minden sikerült, megválasz-

tottak. Köszönet érte az osztálytársaimnak, az osztályfőnökünknek Feketéné Kovács Ildikó tanárnőnek. A közös munka az osztály összetartozását is erősítette.

A választással az osztály és én győzelmet arattunk, de az igazgatói hatalmat nem gyakorolhattam, pedig jó lett volna – hacsak néhány órára is – beülni az igazgatói székbe. Ehhez persze a rendezvényt újra kellene gondolni. S ez már az „utódokra” vár. Remélem, jövőre is lesznek diáknapok, lesznek igényes programok, s jól fogunk szórakozni!”

A diáknapokhoz kapcsolódott még a *Gáve! Testvérek* koncertje, akik keresztény szellemiségű könnyűzenét játszottak. Megtartottuk a művészeti bemutatót is, ahol a diákok adhatták elő saját műsorszámait. 33 tanuló négy kategóriában mutatott be színvonalas produkciókat. A kategóriák legjobbjai könyvjutalomban részesültek. A rendezvény zárásaként iskolabált tartottunk, amelyre a 11. A osztály tanulói táncolt tanultak be és keringővel nyitották meg a bált.

Úgy gondoljuk, hogy az igazi győztesek az iskola tanulói voltak, akik színvonalas programokkal tölthették el ezeket a napokat. Reméljük, hogy a programok sokszínűsége és tartalmi minősége követendő példa, elfogadott hagyomány lesz az iskolánkban.

Kedves Diákok!

Várjuk a jelentkezéseket, ha szívesen írnátok vagy készítenétek illusztrációkat újságunkba. Azt szeretnénk, ha a „*Színes*” NEKTEK és VELETEK készülne. Ha van mondanivalótok és kedvetek, keressétek meg Kovács Ottó tanár urat!

VERSENYEREDMÉNYEK – 1999/2000. tanév

Városi versenyek:

Felkészítő tanár

„Karácsonyi Kupa” női labdarúgás

Némedy László

Kispályás labdarúgás

Leánycsapat
Fiúcsapat

III. helyezés Némedy László
III. helyezés Némedy László

Atlétika fedett pályás csapatverseny

Leánycsapat
Fiúcsapat

I. helyezés Némedy László
III. helyezés Némedy László

Atlétika fedett pályás egyéni verseny

Makai Zsuzsanna 9. B
Moscoso Dávid 11. A

I. helyezés Némedy László
III. helyezés Némedy László

Leány torna B. kategória

III. helyezés Bóta Marianna

Idegen nyelvű előadói verseny

Angol nyelvből

Iskolánk tanulói megszerezték az első három helyet!

Kada Ágnes 12. A
Mischinger Ágnes 12. A
Szűcs Viktória 12. A

I. helyezés P. Hardie, Hardiené Molnár Erika
II. helyezés P. Hardie, Hardiené Molnár Erika
III. helyezés P. Hardie, Hardiené Molnár Erika

Német nyelvből

Boldizsár Judit 9. D

II. helyezés Dr. Rák Sándorné

Aerobik városi döntő:

Gyetvai Renáta

II. helyezés Bóta Marianna

Babits Mihály Nyelvhasználati Verseny

a Ciszterci Rend Pécsi Nagy Lajos Gimnáziumban

Szűcs Viktória 12. A

II. helyezés Lapinskasné Máté Erika

„A kereszténység 2000 éve” című pályázaton

Fábr Mónika 11. E

I. helyezés Dr. Nagy Andorné

Megyei verseny:

Az OKTV második fordulójába meghívást nyert tanulóink:

Pajtók Ágnes 12. A magyar irodalom
Juhász Tamás 11. C földrajz
Benei Zsuzsa 12. A spanyol nyelv
Kalocsai Krisztián 12. B kémia
Nagy Sándor 12. B kémia
Majros Csilla 12. A biológia
Dobróka Tamás 11. A angol
Rábai Ildikó 12. A angol

Lapinskasné Máté Erika
Halász Barnabás
Szammer Ernő
Dr. Andó Jánosné
Dr. Andó Jánosné
Szilágyiné Békési Zsuzsa
Hardiené Molnár Erika
Hardiené Molnár Erika

Felkészítő tanár:Implom József helyesírási verseny

megyei fordulójában a szakközépiskolai kategóriában

Fábri Mónika 11. E

III. helyezés *Dr. Nagy Andorné*

Megyei fedett pályás atlétikai verseny

Leány csapat összetett

III. helyezés *Némedy László*

Magasugrás

Németh Klára 9. A

I. helyezés *Némedy László*

30 m-es futás

Németh Klára 9. A

I. helyezés *Némedy László*

Makai Zsuzsanna 9. B

II. helyezés *Némedy László*

Leány kézilabda V. kcs

III. helyezés *Bóta Marianna*

„Örökségünk 48” országos történelmi vetélkedő megyei fordulóján Hatvanban iskolánk csapata az V. helyezést szerezte meg.

A csapat tagjai *Berta Dávid*, *Magyari László*, *Nagy Zoltán* 10. D osztályos tanulók voltak.
Felkészítő tanár: *Kovács Ottó*.

„A lovagkor Magyarországon. 1301-1437” megyei történelmi vetélkedőn iskolánk csapata a II. helyezést szerezte meg.

A csapat tagjai *Berta Dávid*, *Magyari László*, *Nagy Zoltán* 10. D osztályos tanulók voltak.
Felkészítő tanár: *Kovács Ottó*.

A „Palotás József” nevét viselő megyei matematikai versenyen Mátrafüreden a 10. évfolyamosok között *Koncsik Anita* 10. D osztályos tanuló az 5. helyezést érte el.

A 11. évfolyamosok közül *Rakamazi Richárd* 11. C osztályos tanuló a 6. helyet szerezte meg.
Felkészítő tanár: *Csák György*.

Országos versenyek:

Az Édes Anyanyelvünk verseny országos döntőjében a szakközépiskolások kategóriájában Heves megyét iskolánk tanulója, *Szepesi Adrienn* 11.E osztályos tanuló képviselte. – Felkészítő tanára: *Dr. Nagy Andorné*

Goethe Intézet nyelvi versenyén 3 hetes németországi ösztöndíjat nyert *Palatics Edit* 10. C osztályos tanuló. – Felkészítő tanára: *Dr. Szabóné Kállay Ágota*.

Felhasználói és Információkeresési Versenyen *Szöllősi Gábor* 10. C osztályos tanuló 6. helyezést szerzett. – Felkészítő tanára: *Varga Zoltán és Molnár Attila*.

A Bolyai-Díj Alapítvány Kuratóriuma meghívta iskolánk diákját, *Mischinger Agnes* 12. A osztályos tanuló a Bolyai-Díj átadó ünnepségére.

A Díjat alapítók célja ,hogy ráirányítsák a társadalom figyelmét a tudás, a tudomány társadalmi értékeire. amely a tudásalapú társadalomban fontosabb szerepet kell hogy kapjon. Az eseményre meghívták azokat a fiatalokat is, akik az elmúlt időszakban az országos és nemzetközi megméretetéseken, a tanulmányi és szakmai versenyeken kiemelkedő teljesítménnyel vettek részt. Ezért került meghívásra *Mischinger Ágnes* is.

A Milleneumi Diákolimpián alpesi sí 4. korcsoportjában *Keresztes Anna* 9. A osztályos tanuló 3. helyezést szerzett. – Felkészítő tanára: *Bóta Marina*.

Folytatás a 4. oldalról

1947. szeptemberében ismét nekivágtunk a nagyvárosnak. Megkezdődött az iskola. Ez már más volt, mint otthon a magántanulás. Nagyobb közösségben voltam. A tízperces szüneteket a primuson töltöttük. Minden tantárgyat más tanár tanított, először furcsa volt, de hamar megszoktam. Osztályfőnökünk *Lékai Lajos* volt. Nem sokáig. Egy osztályfőnöki órára azzal jött be, hogy elbúcsúzik tőlünk, mert 1947. nov. 1-től rövid időre elutazik az Egyesült Államokba tanulmányútra, de jön haza nemsokára, lehet, hogy a Te Deumra már együtt megyünk. Nem így lett. Úgy tudom soha nem tért vissza Magyarországra.

Az osztályfőnökséget *dr. Révész Amadé* tanár úrra bízta, aki a latint is tanította. Nagyon kedves bácsi volt, ősz kefehajjal és óriási türelemmel. Aki az iskolapadot rongálta, annak beírt egy „rong” betűt a noteszébe, mert akkor a tanároknak még kis notesza volt, abba írták a felelésért, dolgozatért kapott érdemjegyeket. Soha nem tudtuk hányast kaptunk, bár nagyon figyeltük a penna mozgását, de nem sikerült ellesni az érdemjegyet. Kedvenc mondat kezdése volt a „Te fiú...”. A penna volt az írószerszáma, amelyet ismertem az osztályból is és a szobájából is. Engem ért ui. az a kitüntetés, hogy a félévi bizonyítványírásnak részese lehettem. Az egyik latin óra után arra kért, hogy délután jöjjenek vissza hozzá, a szobájába. Az lesz a feladatom, hogy diktálom a tanulók jegyeit – már nem tudom mi volt a neve a jegyeket tartalmazó okmányoknak, nevezzük naplónak – a naplóból, így gyorsabban elkészülnek a félévi bizonyítványok. Én diktáltam, ő pedig írt a pennával, amit időnként belemártott a tintatartó kis üvegecskébe. A penna hegye sercegett a papíron, de időnként kezdett vastagon fogni. Ekkor tanár úr elővett egy nyüllábat és annak a szőrös részébe beletörölte a penna hegyét. Újból gyönyörűen írt a szerszám. Rendkívül izgalmas volt számomra ez a diktálás. Elsősorban azért, mert mindenkiét s így a saját jegyeimet is, egy nappal hamarabb megtudtam, mint a többiek, természetesen teljes titoktartást kellett vállalnom.

Második élményem az volt, hogy pihenésképpen elbeszélgettünk a tanár úrral, úgy mint két egyenrangú fél. Ez órákon sohasem adatott meg. Amikor befejeztük az írást, tanár úr adott nekem egy alt furulyát ajándékba. Nagyon rossz a zenei hallásom, ezt ő is tudta. Megköszöntem a szép zeneszerszámot és megkérdeztem tőle, hogy tanár úr én nem vagyok zenész, a furulyazenekarba sem tetszett bevenni, mit csináljak ezzel a furulyával. Azt mondta, tanulj meg rajta játszani. A furulya még most is megvan, de játszani még most sem tudok rajta. Ő volt a furulyazenekar vezetője.

Révész tanár úr nagyon szerette a természetet, a növényeket s mint osztályfőnök többször elvitt bennünket a Bükkbe kirándulni. A kirándulásoknak mindig volt valami célja azon kívül, hogy a kirándulás már önmaga is egy komoly cél. Volt, amikor elvitt a Bükk árvalányhaj termő részére, hozhatott haza mindenki egy kis csokrot. Szenvédélye volt a gyógyfüvek gyűjtése, amiből teákat főzött. Jól emlékszem, valószínűleg a szaga miatt, a macskagyökönke gyűjtésére. A nevében benne van a szaga, valóban a macska vizeletre emlékeztetett. A sok

macska füvet, amit gyűjtöttünk, le kellett rakni a szobája elé, ő aztán feldolgozta valahol.

A németet *dr. Habis György* tanár úr tanította. Szerettem a tanítási módszerét. Beszélni tanított inkább. Az igazgatói körözüvényeket, amit egy fekete könyvben hozott az órákra a pedellus, Habis tanár úr németül olvasta fel. Természetesen visszakérdezte, ill. elmondatta egy nebulóval a körözüvény tartalmát, s ha nem értettük meg egyszer felolvasta. Biztosan ismerik, akiket tanított, a rímes mondását: „Hallod-e te darázs,

Menj vissza a garázs”-odba.

A matematika tanára *Károly Asztrik* volt. Derekasan tanított bennünket. Ezt számomra sikerrel tette. A dolgozatoktól mindig féltünk ezért, ha egyszer megírtuk, rettentően vártuk az eredményt. Ha nem hozta a következő órára, alig vártuk az újabb matematika órát, hátha megszán bennünket és megtudjuk az eredményt. Az egyik órán már nagyon esedékes lett volna, hogy a kijavított dolgozatot behozza, de nem volt nála, amikor belépett az osztályba. Beírta az osztálynaplóba a szokásosat, kiállt a katedrára és iszonyatos meglepetésünkre elkezdte kihúzni a dolgozatokat a reverendája bugyraiból. A tanár úrral együtt mindenki mosolygott a cseles megoldáson.

Dr. Mészáros Ervin a természetrajz tudományát volt hívva belénk önteni. Az órák egyrésze a természetrajz szertárban volt, a többi óra az osztályteremben. A negyedévi osztályzatom (akkor még negyedévben is kaptunk mindenből érdemjegyet, amit beírtak az ellenőrzőbe és a szülőkkel alá kellett íratni) „rovó” volt. A lehető legrosszabb érdemjegy, amit egy diák kaphatott. Nagyon bántott, mert 1-est kaptam a többi tárgyból (csak a fiatalok kedvéért: az 1-es volt a legjobb jegy és 4-es a legrosszabb). Megkérdeztem tanár urat, miért kaptam rovót, azért fiam, mert egy alkalommal nem készültél és 4-esre feleltél. Igaza volt. A tanár úrnak volt nádpálcája is, más tanár ilyet nem tartott. Sohasem használta a nádpálcát az eredeti rendeltetésének megfelelően, csupán a fegyelmezésnek egy jól látható eszköze volt nála.

A magyart *Baghy Osvát* tanította. Majdnem minden nap egy rövid fogalmazást kellett házi feladatként kidolgozni. A témát a tanár úr adta meg. Magyar órán egy-két tanulóval felolvastatta a fogalmazványt. Olvasás alatt behunyta szemét a katedránál ülve, feltehetően így hallgatta a diákat vagy így pihente ki a hallgatás fáradalmát. Nem szerette, ha fecsegték az órán. Az egyik jó tanuló, szinte mindig beszélgetett a padtársával. Tanár úr figyelmeztette, fiam ne fecsegi, úgy jár a szád, mint a kacska hátulja. Ha még egy szavadat hallom, beragasztom a szád sebtapaszzal. Egy kis ideig csend volt, de az ifjú ismét fecsegni kezdett. Tanár úr kihívta a katedrához, elővett a zsebéből egy tekercs sebtapaszt és keresztben valóban leragasztotta a diák száját, óra végén vehette csak le a kollégánk a sebtapaszt.

Dr. Mikó Sándor fiatal, majdnem frissen végzett tanár, vette át a történelem tanítását Lékai Lajostól, igaz Ő végzettsége szerint latin, görög szakos tanár volt, de érdekesen tanította a történelmet, jól „kijöttünk” vele. Az államosítás után érettségiig tanított a Gárdonyi Géza, majd a Dobó gimnáziumban.

Rédei Rezső közismerten a testnevelés tanára volt. Nagyon szerettük az óráját, elsősorban azért mert sohasem kellett otthon tanulni a tornaórára. Akkor volt probléma, ha véletlenül otthon maradt a tornazaeszkő. Ez olyan igazolatlan órának számított.

A tanév lassan telt, de mégis eljött. Június 15-én volt a Te Deum az egri főszékesegyházban, utána a gimnázium templomában a szokásos helyére ment az osztályunk, ez a szószék alatt volt, a padosorok közötti széles helyen álltunk. *Dr. Hegyi Kapisztrán* tartotta a szentbeszédet. Emlékeimben szavaiból az maradt meg, hogy az iskolánkat államosítják, de bízhatunk benne, eljön az idő, amikor

újából megindul az élet, a tanítás, a tanulás a régi falak között.

Hazamentem szülőfalumba éppen cseresznyeérésre. Július végén kaptam postán egy nyomtatványt Egerből, a Szent Bernát gimnázium jól ismert bélyegzőjével, borítólapján a következő címmel: „A CISZTERCI REND EGRI SZENT BERNÁT GIMNÁZIUMÁNAK ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLÁJÁNAK ÉVKÖNYVE AZ 1947–48. ISKOLAI ÉVRŐL” Az évkönyvet ma is őrzöm, időnként ez is segít felidézni régi iskolám emlékeit.

Szeptemberben újra kezdődött az iskola a Gárdonyi Géza gimnáziumban. De ez már egy újabb történet.

(*Smigura László*)

Arany vagy ezüst?

Beszélgetve Oláh Gyuszi-val, sok-sok élményt, eseményt felidézve, elmeséltem egy munkámmal kapcsolatos történetet. Biztatására le is írtam.

1954-ben, mint órás-mester, 26 évesen műhelyt nyitottam Budán, a Bartók Béla úton. Szerény kis műhely volt, de lehetett dolgozni. Idő múltával egyre többet. Az évek teltek, és a műhely mindig csinosabb lett. Az emberek megismertek, megszerettek, és megfizettek. Észrevétlenül, szándék nélkül lassan úgy működött az órás-műhely, mint egy klub. Osztálytársaim, iskolatársaim, tanárain gyakran felkerestek. Hol munkát hoztak, hol vittek, vagy csak barátságból, szeretetből, hogy az életben legyen valami szép. Mert az élet szép, csak meg kell látni.

Remek emberek fordultak meg nálam. Írók, zenészek, orvosok, mérnökök. Világról alkotott véleményük sokszor közel állt egymáshoz. Beszélgetés közben, egy-két mondat után ez kiderült, és szinte baráti viszony alakult ki közöttünk.

Úgy húsz évvel ezelőtt egy idős úr, nevére már nem emlékszem, többször is megfordult nálam. Egy alkalommal egy általa nagy becsben tartott órát hozott javítani. Mivel az óra kissé megviselt volt, arra kért, hozzam eredeti állapotba, mindennapi használatra alkalmassá. Szeretné diplomázó unokáját ezzel az órával meglepni. Tég-lalap alakú, ezüst férfi karóráról van szó, aminek a hátoldalán, hétágú koronával, magyar felírással a következő

olvasható: „Nehogy Londont elfeledd. Rothermere. London 1929.”

Kérésemre elmesélte, hogy részt vett 1929-ben a II. cserkész világtalálkozón, az angliai jamboree-n, Birkenhead-ben a magyar csapat tagjaként. A világtalálkozó végén Lord Rothermere vendégül látta a magyar csapatot Londonban. A Lord a magyarok barátjának vallotta magát. A sajtómágnás milliomos újságjában „Igazságot Magyarországnak” – címmel 1927-ben jelent meg írása nagy tetszést aratott Magyarországon. Egerben utcát is neveztek el róla. 1929 augusztus 20-án Szent István napján Londonban egész napos ünnepség keretében megajándékozta a csapat minden tagját az említett órával. A Lord eredeti elképzelése az volt, hogy a cserkésztsztek aranyórát, míg a többiek ezüstórát kapnak. A magyar vezetés úgy találta, ne tegyenek ilyen megkülönböztetést. Vagy mindenki aranyórát, vagy mindenki ezüstöt kapjon. Kívánságukat figyelembe vették. Mindenki ezüstöt kapott.

Nagy odaadással végeztem el a munkát, úgy éreztem, mint régi kiscserkész, hogy részese vagyok ennek a történetnek

(*Kovács György*)

A 213. sz. Koháry István cserkészcsapat 24 cserkésze vett részt az 1929 évi angliai jamboree-n – olvashatjuk a Szent Bernát Gimnázium 1929–30 évi Értesítőjében

hírek...hírek...hírek...

- **INDUL A 8 OSZTÁLYOS OKTATÁS.** Még nem ismertek a jövő tanév beiskolázási adatai, de már hallottuk, hogy az újból indul gimnáziumunkban 5. (a régi I.) osztály. A 30–35 helyre legalább kétszer annyian jelentkeztek. A leendő ciszterci kisdiakokkal a tájékoztató beszélgetés már megtörtént. Az iskola hagyományos osztályaiban is túl vannak a felvételikén. Minden területen túljelentkezés volt. Az eredményekről a Te Deum-i számunkban olvashatunk.

- **AZ ÉSZAK-AMERIKAI CISZTERCI DIÁKOK** Szövetségének éves beszámolóját –az *Öregdiák Híradót* –karácsonyi lapzárta után vehettük kézbe. Részletes beszámolót olvashatunk a szokásos nyári közgyűlésükről, ahol több egri ciszterci öregdiáktársunk is részt vett. Beszámolnak a ciszterci iskolákról, számunkra érdekes adat: a dallasi gimnáziumban a múlt tanévben 340 diák tanult, itt a ciszterci és a világi tanárok aránya 1/3–2/3. – Szomorú hírként olvashatjuk, hogy a múlt évben 4 ciszterci atya is meghalt a dallasi rendházban.
- **MOLNÁR JÓZSEF** festőművész diáktársunk több kiállításáról is kaptunk hírt. Február hóban a gyöngösi Kaszinó Galériában voltak láthatók festményei.
- **BORDÁS GYÖRGY** operaénekes diáktársunkat hallhattuk a Bartók rádió január végi nyilvános hangversenyén, ahol Hubay Jenő dalaiból adott elő. Több diáktársa is ott ült a rádió márványtermében, élvezve szép bariton hangját. – A Budapest televízió szilveszteri műsorában is láhattuk-hallhattuk, többek között Révész Amadé tanár úr egy nótáját is énekelte.
- **KÖSZÖNET A NAGYLELKŰ ADOMÁNYOKÉRT!** – Diákszövetségünket támogatták adományukkal: *N.N.* Franciaország – **100 DEM**, *Mohi Sándor* (1946) Németország **100 DEM**
- **OLVASTUK... HALLOTTUK...**
Új Hevesi Napló első negyedében megjelent kötetében *Kapor Elemér* és *Farkas András* elhunyt diáktársaiktól olvashatunk verseket és prózai írásokat. *Dr. Renn Oszkár* diáktársunk a 2000/2. számban „*Egy nem páneurópai piknik*” c. cikkében élvezetes stílusban beszél a mai világunkról. A 2000/1. számban olvashatjuk *Mikolai Vincének*, az egri Hittudományi Főiskola rektorának *Híres egri teológusok* c. írását. Ebben többek között az 1925-ben érettségizett diáktársunk, *dr. Kiss István* életét és munkásságát mutatja be, szép emléket állítva a sokunk által ismert, közmegebecsülésnek örvendő teológiai tanárnak, kinek a korabeli szociális problémák orvoslására és sok másra terjedt ki munkássága. És akit a korabeli hatalom elűldözött Egerből.
Magyar Nemzet c. napilap 1999. december 29-számában (bizonyára más napilapban is) olvashattuk, hogy a környezetvédelmi miniszter a *Környezetvédelmi Alap Célelőirányzatából a levegőtisztaság-védelem érdekében a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és SZKI főépületének fűtőkorszerűsítésére 7,5 Millió forint vissza nem térítendő támogatást nyújtott.*
A miniszterelnök február 4-én a budapesti Vigadóban mondott beszédében hallhattuk: „... tanáraink és diákjaink szép eredményeket értek el tavaly a nemzetközi diákolimpiákon... Engedjék meg, hogy köszönetet mondjak a ciszterciek Nagy Lajos Gimnáziumában tanuló Hegedűs Ákosnak és tanárainak, akik elérték, hogy Ákos első lett fizikából.” Erről már olvashattunk a pécsi Fehér/Fekete -ben, de most ország-világ előtt hangzott el. Mindnyájan szeretettel gratulálunk Ákosnak és tanárainak.
A Kossuth Rádióban február 13-án a Vasárnapi Újság c. műsorban Teleki Pál halának körülményeit tárgyaló részben hallhattuk diáktársunk *Győri János* (1941) jászkiséri ny. tanár szavait: „... a ciszterci diákok körében nagy volt a miniszterelnök becsülete. Többször Egerben is járt. Bárhová hívták őt, mint a Magyar Cserkész Szövetség elnökét, mindenütt megjelent. Ennek következtében Teleki Pálnak szinte minden lépését jól ismerem. Mintának mutatta be dr. Palos Bernardin az igazgatóm, Teleki Pál személyét. Megdöbbenve vettük tudomásul 1941. április 3-án reggel, mikor is közölte az igazgatónk velünk, hogy "Drága fiaim, szomorú gyásza van az országunknak, mert Teleki Pált megölték a németek, reggel 7 órakor mondta be az angol rádió. Menjetez haza, ma nincs tanítás, gyászoljunk, tekintsetek a mai napot nemzeti gyásznak!"
- **SZERZETESEK A HOROGKERESZT ÉS A VÖRÖSCSILLAG ÁRNYÉKÁBAN** címen nemrég jelent meg *Hetényi Varga Károly* Pécsváradon élő kutató történész .munkájának első kötete. A három részesre tervezett mű az 1938–89 között üldözött, börtönviselt szerzetesek szenvedéstörténetét írja le. A most megjelent kötetben 45 börtönviselt ciszterci szerzetesről olvashatunk, köztük az Egerben működött *dr. Ágoston Julián*, *dr. Debreczeni Sixtus*, *Hervay Levente*, *dr. Hölvényi Olaf* és *dr. Palos Bernardin*ről. Rajtuk kívül *BacsKay Ottó Otmár* (1943), *Kassa László Lehel* (1940), *Urbán Vilmos Gusztáv* (1942) diáktársaink, a gimnáziumunkban régebben végzetek közül pedig *Baranyi Gyula Jusztin* (1903) *Hagyó-Kovács András Gyula* (1908) ciszterci szerzetesek neveit találhatjuk meg a könyvben.

FELHÍVÁS

Iskolánk külső-belső arculata folyamatosan újjaalakul. Az iskola vezetése tervbe vette a mindnyájunk számára kedves emlékeket ébresztő „*primus*” kialakítását is az eredeti, tehát 1901-ben Alpár Ignác tervei szerint épített formában. A rekonstrukcióhoz szükség lenne fénykép a *primus bejárati kapujáról*. Akinek ilyen fénykép van a birtokában kérjük lemásolásra adja át.

H A L O T T A I N K

Dr. Hardy Gilbert Gábor OCist aranymisés áldozópap, a Zirci Hittudományi Főiskola főigazgatója életén 4k 76. évében, szerzetességének 58. évében hunyt el. Február 25-én temették a zirci temető ciszterciak sírkertjében.

A temetésen *dr. Nagy Mózes* búcsúztatta. Néhány gondolat elhangzott beszédéből:

Gyakran használjuk a „kedves” szót, egyszerű melléknév, amelynek ízét éppen a mindennapos és a gyakori használat miatt nem értékeltük. Szeretném, ha ma ezt a szót a Gilbert atya tónusában tudnám kimondani, mert ahogyan ő használta, volt abban kedv, öröm, barátság, szeretet, önzetlenség, megértés, elismerés és fölismerés: így beszélt az ő nyelv-éve, az ő lelke, így vonzott az ő szíve mindenkit Istenhez, a magasságok felé, a transzcendencia, a természetfeletti világba, ahol soha nem szabad megszűnnünk Istent dicsérni, a teremtés és a megváltás örömeinek szeretet himnuszát zengetni...

Ki is volt ez a kiváló, kimagasló, nagy tudású teológus, filozófus, egyetemi tanár, nyelvész, pedagógus, vezető szellem, akit mi Hardy Gilbert Gábornak ismertünk? Közel negyven esztendő telt külföldön, negyven gyümölcsöző esztendő. Ha az élet sikereit olyan teljesítményekkel mérjük mint az egyetemi tanárság, és a katedra, és a dékáni iroda, a megírt könyvek és cikkek, a nemzetközi konferenciákon tartott előadások sorozata, egyetemi elnökök és rektorok tanácskörében való részvétele és tagsága, akkor Hardy Gilbert, a ciszterci szerzetes pap, dékán, professzor, iskolaépítő mindezeket –*summa cum laude*” elismeréssel töltötte be és végezte el...

A múlt év derekán jelent meg a „Transzcendenciáról és a Szent(ség)ről” – pontos angol címe: *Transcendence and the Sacred – The World of the Sacred* – szóló két kötetes munkája. Aki szereti a szellemnek szabadságát, a természetfölötti világ szépségét, az egészséges filozófia származását, a teológia magasztosságát, a pszichológia tapogatódzását, Hardy Gilbert könyvét olvasván, hálásan veszi, hogy szellemünk útját megjelöli, hiszen ezt a nagy szellemi és intellektuális munkát maga a Bölcsesség Szellem vezeti: a „transzcendenciának” a legtökéletesebb tartalmat és legtökéletesebb fokát a kinyilatkoztatás hozta meg...

„A világmindenség regényének első szereplője, Isten után – lassan kezdjük megérteni, bár rúgóinak szerkezetét s annak titkát nem ismerjük – *az az idő*” – mondja egy francia regényíró (Jean d’Ormesson), akit Gilbert atyával gyakran olvastunk. Ha igaz, akkor az emberiség négyszáz millió esztendeje lakja e földet Nemde igazságtalan tehát – és folytatom a regényíró gondolatát –, hogy amikor a kozmikus világ játszva pazarolja millió éveit, nekünk embereknek csak néhány évtizedet juttat belőlük? S emellett még az is igaz, hogy az idő, amely nagy dolgok építésére készít bennünket, hosszú folyása alatt mindent lerombol, kivéve az örökkévalóságot. Hanem az a valami ami az időben néha megcsillan, nem más mint a „végtelen remény”, Istennek látható arculata a történelemben. Mert hitünk szerint – s ez nem is olyan megvetendő vigasztalás – akármilyen rövidnek is látszik az emberi élet, mindig elégségesnek bizonyul ahhoz, hogy az örökkévalóságot azzal kiérdemeljük.

Kő Bertalan Ferenc OCist aranymisés áldozópap, Székesfehérvár-Andrássy-telepi plébános életének 77., szerzetességének 58. évében március 1-én elhunyt. Székesfehérváron temették március 9-én.

Dr. Kapor Elemér (1925) – diáktársunk, a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának doyenje 2000. január 8-án, életének 93. évében halt meg Egerben. 1907. március 19-én született Rimaszombatban. A Kapor család kilencedik gyermekeként látta meg a napvilágot. Édesapja köztisztviselő volt. Rimaszombatból családjuk rövid időre Makóra költözött, majd pedig véglegesen Egerben telepedtek le. Gyermekkorától szellemi ébredésétől életének színtere, létezésének meghatározó városa Eger. A líceumi elemi iskolába írták be, majd 1917-től a Ciszterci Rend Egri Főgimnáziumába – később Szent Bernát – járt. 1925-ben érettségizett jeles eredménnyel. A 213. sz. Koháry István cserkészcsapat alapító tagjai közé tartozott. Tanárai közül nagyra becsülte dr. Werner Adolfot, a későbbi zirci apátot, aki hét osztályon keresztül volt a magyar tanára. Osztálytársa volt Barankovics Istvánnak, a későbbi kereszténydemokrata politikusnak. Érettségi után az Egri Jogakadémiára iratkozott. 1933–1944 között az Egri Újságnak, majd az Egernek volt szerkesztője. 1945 után alaptalan vádakkal börtönbe csukták. Kiszabadulása után felügyelet alatt állt, majd megtört emberként kellett újra kezdeni életét. Újra felfedezője az egri származású költőtársa, ciszterci diáktársa, Kálnoky István volt 1982-ben Adósság című versével. Ettől az időponttól számítható Kapor Elemér – költői nevén Apor Elemér – visszatérése az irodalmi életbe. A négy évtizedes tiltás után az utolsó évtizedben négy könyve jelent meg. 1991-ben Eger városa díszpolgárrá választotta, 1992-ben a Parlamentben a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntették ki. Temetésén 2000. január 17-én Cs. *Varga István* mondta a búcsú beszédet. Ott voltak a 213. sz. Koháry István cserkészcsapat tagjai is

Dr. Szarvas Ferenc aranyokleveles mg. mérnök, 1936-ban érettségizett diáktársunk 1999. december 18-án hunyt el Budapesten. Szarvas Ferenc kezdettől fogva tevékenyen vett részt az újjáalakult diákszövetség életében.

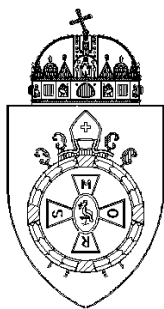
Requiescant in pace!

Ha közölnivalód lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál Tóth Kamill, 3300 Eger, Vallon u. 33. tel.:(36) 429 642 ill. Oláh Gyula, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25. III. 5/A tel.:(1) 386 2295 vagy E-mail: olah@hbc.hu – címére.

Az Egri FEHÉR/FEKETE 2000. Húsvéti számát Oláh Gyula, a „*Színes*”-et Kovács Ottó állította össze

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei
és a Gárdonyi Gimnázium és Szakközépiskola „színes” lapja

Szétszórátás – ötven éve kezdődött

1950 júniusában a kommunista rendszer elérkezettnek látta az időt, hogy a szerzetes rendeket felszámolja. Ezt azzal a céllal is tette, hogy a püspöki kart tárgyaló asztalhoz kényszerítse. A ciszterci rend tagjainak deportálása június 9-ről 10-re hajló éjszaka kezdődött. Ekkor a pécsi, bajai és a szentgotthárdi rendházakban élő rendtagokat hurcolták el Kunszentmártonba, a karmeliták rendházába. Köztük voltak az iskolánkban egykor tanító tanáraink közül *Ágoston Julián*, *Falubíró Győző*. Szentgotthárdról hurcolták el az akkor 84 esztendőes *Küzdő Aurélt*, aki több mint húsz éven át tanított Egerben.

Június 18-ról 19-re virradó éjjel a budapesti Bernardinum és a székesfehérvári rendház lakóit, – összesen harminc szerzetest, – köztük *Kerekes Károlyt* – hurcolták el Pásztóra, illetve Előszállásra.

A szétszórátás idejére emlékezünk *Kelecsényi Ákos* írásával és *Ágoston Julián* egy versével. Mindkettőt „*Kerítések közül*” címen 1989-ben készült kéziratban olvashattuk. *Ágoston* tanár úr „kunszentmártoni” verseit tartalmazó füzet előszavát *Kelecsényi Ákos*, *Ágoston* tanár úr akkori rend- és sorstársa írta.

Leletmentés az éjszakából

Pécs, 1950. június 10. Annak a skóciai Szent Margitnak napján, akinek atyját, a brit földről menekülni kényszerülő királyfit testvérével együtt oly szívesen fogadta Szent István királyunk, és adott nekik otthont éppen a Mecsek környékén. Ezen a napon kezdődött a pécsi rendház száműzetése. Az éjszaka csendjében beóvataskodtak az ávosok – nagyon ügyeltek arra, hogy az alvó város semmit sem vegyen észre –, álomból felverve összetereltek bennünket, s mindenkinek névre szólóan a kezébe nyomtak egy belügyminisztériumi végzést: azonnal a kénysertartózkodási helyként kijelölt Kunszentmártonba visznek bennünket. A sors különös fintora, hogy a hivatkozási szám arra a fasiszta időkben kiadott törvényre hivatkozott, amely elől annak idején pesti tanulmányi házukban, a Bernardinumban annyi üldözöttnek adtunk menedéket.

Az ávosok röviden közölték, hogy az engedélyezett poggyász egy váltás fehérenemű és egy napi élelem. Tilos bármi mást vinni, főleg iratokat nem. Majd mindent utánunk küldenek. (Talán egy év múlva kaptam meg egyetlen iratomat, a tanári okleveletem; egyik tanítványom apja bukkant rá a MÉH-telepen.) *Ágoston Julián* is köztünk volt. Pár éve került Egerből Pécsre az egyetemi

„Az egri rendház feloszlatása egészen egyedülálló módon történt. – írja *Hervay Levente* atya az újságunk 1996 Veni Sancte-i számában – **Ma sem tudom, hogy miért. A minisztériumból jött egy leirat, hogy meghatározott napig (június 16 vagy 17-ig) a tanügyi megbízottnak kollégiumi célra át kell adnunk az épületet. Ami egyéni, szerzetesi szobáinkban volt, azt elvihetjük, ami azonban közös helyiségek berendezése és felszerelése, azt helyben kellett hagynunk.**”

A zirci apátságot október 25-én kellett átadni. *Endrédy Vendel* apátúr utolsóként hagyta el az apátsági épületet. Négy nap múlva Budapesten letartóztatták.

1950 júniusában 191 örökfogadalmas pappá szentelt tagja volt a Zirci Kongregációnak, ebből 19 külföldön tartózkodott. Ugyanakkor 38 növendék végezte tanulmányait és 12 novícius.

Szent Már kollégium igazgatójának, de nem sokáig tudta betölteni állását. Ő megpróbálta egy kész könyvének átütő papírra gépelt kéziratát a fehéreneműk közé rejtve magával vinni. Az ávos megtalálta a kicsinyke bőröndben, és élvezettel szórta szanaszét az egészet a rendház folyosóján. Őszi levelekként kavargotak a több év munkáját rejtő kéziratlapok. Sejtettük, hogy ezeket már aligha küldik utánunk.

Betuszkáltak bennünket egy leponyvázott teherautóba. (Mint később megtudtuk, több ilyen azutó várakozott már a nap folyamán a város szélén ismeretlen rendeltetéssel az összes pécsi rendház számára.) A bekészített padokra itt-ott elszórva rendőröket helyeztek közénk. Az egyik – máig hálás vagyok neki – bátorítón megszorította a kezemet, és elindultunk. Nem hittük el Kunszentmártont, de délutánra valóban odaérkeztünk. A kicsiny karmelita rendház udvarán álltunk meg. Ott már vártak ránk a bajai rendtársaink, s estére megjöttek történet, hevenyészett orvosi ellátásra szorulóan szentgotthárdi apátságunk nyugdíjasai is. A földre terített szalmazsákokat összebb kellett szorítani, így hárman, köztünk *Ágoston Julián* úgy döntöttünk, hogy kiköltözünk a rendház födetlen, déli fekvésű teraszára.

Nyár volt, a hideg évszakokra nem is gondoltunk. Minden olyan ideiglenesnek tűnt. Valóban, egy negyedév múlva szélnek eresztettek bennünket. Mint kiderült, az egészet fenyegetésnek szánták, hogy létrehozassák az állam és az egyház közötti „meg-egyezést”. Amikor illetékes egyházi körök felvetették, hogy amennyiben ennyire nem kívánatosak hazánkban a szerzetesek, engedjék őket külföldre távozni, Rákosi megjegyezte: „Önök bedőlnek a kapitalista maszlagnak. Népköztársaságunk nem engedheti meg, hogy állampolgárai kimenjenek a nyugati létbizonytalanságba.” Akkor még nem tudta, hogy külföldre kikerült rendtársainkat a diplomájuk elismerése után általában rögtön meghívták egyetemi előadónak. Arra meg nyilván rossz álmaiban – bizonyára voltak neki – nem gondolt, hogy a főleg ciszterci tanárok által vezetett dallasi középiskolát az budai Szent Imre Gimnázium utóda, a József Attila Gimnázium az 1987-i jubileum alkalmából társ gimnáziummá választja.

Szóval nyár volt, nappal különben sem tartózkodtunk a napfűtötte teraszon. Hárman magunkra vállaltuk a

konyhai favágást, a vízszivattyú karbantartását, továbbá az emésztőgödör naponkinti-kétna-ponkinti szippantását. Csodálatos paprika-termést sikerült produkálnunk a renház picinyke kertjében. Ellátásunkról a város és a környező tanyák népe megható szeretettel gondoskodott.

Jöttek az esték. A nyári égbolt szikrázó csillagai alatt a terasz korlátján belekönyököltünk a kunsági éjszakába. Közben Julián ujjával a korláton játszadozott. Csakhamar kiderült, hogy verseket skandál magában, amelyek aztán napvilágnál papírra kerültek. (Doktori disszertációját ő is Kaffka Margitról írta, akárcsak Radnóti Miklós.)

Valahogyan így születtek az

azóta is kéziratban lappangó versek

Kelecsényi Ákos

VÁGY

Verseny rohantok, fodros fellegek,
Hadd menjek én is, én is veletek.
Szívem és gondolatom messze jár.
Kerítések közül is délre száll...

Ájult meleg. Pihegnek a tanyák.
A nyári nap forrón tűz, halk szavát
alig hallatja az alföldi táj,
csak egy-egy cséplőgép ha muzsikál.

Szabadon futnak fönn a fellegek.
Itt lenn a földön minden szendereg,
s a száraz sziken – kéklő ég alatt –
halott az élet és a gondolat.

1950. jún. 17.

Ágoston Julián

Köszöntjük 70 éves Polikárp Főapáturat!

Június 8-án ünnepeltük dr. Zakar Ferenc Polikárp zirci főapát 70. születésnapját. Az újjászületett Zirci Apátság és kiváló vendégei nagy lelkesedéssel és mélységes áhítattal emlékeztek meg az elmúlt több évtized eseményeiről. Az ünnep szépségét fokozták a vendégek százai, akik a magyar keresztény társadalom minden rétegét képviselték. Megtisztelték jelenlétükkel Paskai László bíboros, esztergom-budapesti érsek, Karl J. Rauber apostoli nuncius és Seregély István egri érsek, püspökök, apátok, papok és szerzetesek. A koncelebrált szentmise alatt Paskai bíboros köszöntötte és méltatta a Főapát kiváló tevékenységét és példaadó munkáját.

Két fontos történelmi esemény is növelte a születésnap ünnepélyes hangulatát. Ötven éve, 1950 júniusában és júliusában a kommunista uralom először „kitelepítette”, majd szeptemberben – kevés kivétellel – feloszlatta a szerzetesrendeket. Ennek a tragikus eseménynek folytatása, hogy „államosította” a Zirci Apátságot, amelynek egy nagy részét sajnos még ma sem kaptuk vissza. Hanem a visszakapott részek homlokzata örömmel hirdeti, hogy az élet nem állt meg, és hogy az új korszak kibontakozóban van. Hála legyen Istennek, és Zakar F. Polikárp főapát hathatós munkájának, a zirci bazilika, mely több mint száz esztendeje nem részesült semmi nagyobb szabású felújításban, napjainkban ismét visszanyerte ragyogó fiatalosságát.

Amikor a feloszlási törvény 1950-ben megszüntette Zirc létét, Zakar F. Polikárp, mint fiatal „zirci klerikus”, az ausztriai Stams ciszterci monostorban várta, hogy Rómába juthasson. November végén, tizenkét társával el is érte életének legfontosabb állomását: tanulmányait a San Anselmo Pápai Egyetemen folytathatta. Hanem a „néhány esztendőből”, amit ott szándékozott tölteni negyvenhat esztendő lett: csak 1996-ban tudott véglegesen hazatelepedni. Negyven hat év, még akkor is hosszú, ha gyümölcsöző! Polikárp főapát esetében csodálatos élet! Tanulmányait mindig ragyogó eredménnyel végezte, s hamarosan mint prefektus, professzor, dékán szolgálta a fiatal papok és szerzetesek generációit és az egyetemes Egyházat. Ha szabad azt mondanom: Zakar F. Polikárp, zirci ciszterci, nevét bevészte a világ papságának lelkiismeretébe és a magyar katolikus egyház történetébe.

Mi volt a magyar katolikus egyház története 1950 és 1990 között? „Üldöztetés, szenvedés, nélkülözés, megaláztatás reménytelenség”. Hisszük, hogy Krisztus így szenved a keresztfán. És ahogy Krisztus nem szűnik meg a világ végéig megismételni kereszttáldozatát, ugyanúgy újra föl is támad halottaiból. Ezt volt képes, s ma is képes éreztetni kitaró munkásságával a mi mélyen tisztelt Főapátunk, aki tíz esztendeig viselte a Ciszterci Rend Generális Apáti címét. Az, hogy ő mindenkin hajlandó volt és tudott segíteni – lett legyen az püspök, vagy egyszerű halandó pap – engem soha nem lepett meg; nála ez a

„legtermészetesebb” dolgok közé tartozott. Hanem honnan volt neki annyi ideje és energiája, hogy egyszerre és ugyanazon időben ezer irányba tudott gondolkodni, cselekedni és... szeretni?! Isten kegyelme soha nem adatik hiába.

Hiszem, hogy hetven évet megélni s azt bőséges nagylelkűségben élni, a legnagyobb és a „legszebb” isteni kegyelem. Hálát adunk Istennek, hogy ennek a kegyelemnek gyümölcseit megosztotta velünk, s imádkozzunk, hogy még sok esztendőn keresztül élvezhessük azt.

N M M

„ÉRTESÍTŐ” a Gárdonyi Gimnázium 1999/2000 tanévéről Tájékoztató iskolánkról

A tanév végén a harmadik évet fejezte be a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és Szakközépiskola. E tanévben sajnos nem jelenik meg Évkönyv, amelyből átfogóbb képet kaphatnánk az iskolánkról. (A tervek szerint jövőre várható) Kértük dr. Pisákné Balogh Éva igazgatónőt, tájékoztasson bennünket az iskola elmúlt tanévéről. A feltett kérdéseinkre kapott választ szeretnénk mindnyájatokkal megismertetni.

Fontosabb adatok az iskola 1999/2000. tanévéről, az iskola fennállásának 311 évében

Létszám adatok:

A nappali tagozatos tanulók száma **802**. Az osztályok átlagos létszáma 33.
A tanulók közül egri lakos 27%, bejáró 37%, kollégista 31% egyéb 5%.
Az osztályok száma **24**. A gimnáziumban 18, szakközépiskolában 6 osztály működött.

Felvételi adatok

A 2000/01 tanévben 6 új osztály indul:

Induló osztályok	Felvett tanulók száma	Jelentkezők száma
<i>Nyolcosztályos gimnáziumi osztály</i>	35	53
Angol-magyar két tanítási nyelvű osztály	38	72
Speciális angol-német nyelvi tagozatos osztály	18+18	55 – 37
Biológia-matematika tagozatos osztály	18+18	70 – 60
Humán-általános tagozatos osztály	18+18	72 – 197
Pedagógiai szakközépiskolai osztály	33	53

A tanári kar

Az oktatást 60 főállású tanár biztosította.

A tanévben kezdték munkájukat az iskolában:

<i>Bárdos Eszter</i> számítástechnika	<i>Lénárt Veronika</i> német nyelvtanár
<i>Bóta Marianna</i> testnevelés	<i>Odler Rita</i> földrajz angol nyelven történő tanítására
<i>Deé-Bagi Emese</i> angol tanár	<i>Huppauer Judit</i> könyvtáros
<i>Gulyás Erika</i> angol tanár	

Ez évben 4 tanár munkaviszonya szűnt meg. Lejárt a munkaszerződése és nem került meghosszabbításra 5 tanárnak. Sikerült elérnünk, hogy főállású könyvtáros alkalmazásával iskolánk könyvtára 8-tól 16-ig lesz nyitva. Délután 14 órától 16 óráig a társadalomtudományi előadóban olvasótermi szolgálattal is működik a könyvtár.

Az iskola épületében, felszerelésében történő változások

Ez évben is folytattuk az előző években megkezdett épület felújítási munkálatokat, és a következő beruházásokat sikerült elvégeznünk:

1. Az új épület központifűtés-rendszerének kialakítása, kazánház kiépítése
2. Az új épület vizesblokkjának teljes felújítása, korszerű tanulói mosdók, WC-k kialakítása
3. A tornaterem vizesblokkjának teljes felújítása, három korszerű öltöző kialakítása
4. A régi épület udvari részén a csatorna cseréje
5. A bejárati ajtó cseréje

6. A földrajz terem burkolatának cseréje

7. Az új épület összes tantermének és egyéb termeinek festése, ajtók mázolása, a földszinten és az I. emelet a parketta csiszolása és lakkozása

8. A lépcsőház teljes felújítása

9. Új gazdasági hivatal kialakítása

Gondok, nehézségek, tervek az iskola épületével kapcsolatosan

Az épület állapota az elmúlt négy évtizedben jelentősen leromlott. Felújítása 10-15 év komoly pénzügyi ráfordításával történhet meg. A felújításokat a tanév folyamán is kell folytatnunk, mivel a nyári szünet a nagyobb volumenű munkálatok elvégzéséhez nem elegendő.

Hatvan éve történt... (Anno 1940)

1. – Hetedik gimnazisták voltunk. Az egyik magyarórán azt mondta Baghy tanár úr: „Valljuk, hogy nyelvében él a nemzet. Am odafönről most arra intenek, hogy ezt ne nagyon hangoztassuk. A visszacsatolt területeken sok nem magyar anyanyelvű él, ne idegenítsük el őket a nyelv miatt.” Értettük, amit nem mondott ki: bármit szavaljanak „odafönt”, számunkra az anyanyelvünk a legnagyobb érték, a népességet az fogja össze nemzeté, legfőbb rangjának eszméjéből nem engedhetünk pillanatnyi állampolitikai érdek kedvéért. Én még ma is azt vallom, ebben látom hivatásom jogalapját.

Megöregedve is nagy megbecsüléssel gondolok Baghy tanár úrra. Nem tanítására. Azt szakmai kritikával értékelem, hiszen én is magyar szakos vagyok. Hanem a világnak magyar szemmel való meglátásáért. Óra alatti soliloquiáiban nemzeti sorsunk valóságaira próbálta irányítani a figyelmünket, olyan időben, amikor a nemzetudatára súlyos idegen árnyék vetődött.

2. – Tízperc. Álltunk körben az első emeleti folyosón, próbáltuk lefordítani a házi feladatra kapott latin textust. Nem ment. Ötünk vagy hatunk egybetolt tudománya is kevésnek bizonyult. Elhúzott mellettünk francia tanárunk, Gonda Keresztély. Latin volt a másik szaktárgya. „Tanár úr, kérem, tessék segíteni rajtunk!” Odajött, lefordította. Megmenekültünk.

Mit tett? Tanár létére „beszállt” egy diákcsínybe. A mai iskolában elképzelhetetlen lenne.

3. – A levante-„intézmény” kiterjesztették az iskola ifjúságára. Egyelőre magát az iskolát még nem szervezték be, az megmaradt iskolának, kívülről hoztak „oktatókat”. 1940 elején egy tanítót rendeltek az osztályunkhoz. (Hatvan év múltán nem emlékszem a nevére.) Őszülő ötgyerekes apa volt. Bár kisebb gyermekekhez szokott, és látszott rajta, hogy olykor zavarba hozzák a nagyfiúk, de bizonyította, hogy pedagógus, nagyon jó kapcsolatot sikerült teremtenie az osztállyal („szakasszal”). A téli

tantermi foglalkozások végén mindig volt „külpolitikai negyedóra”. Megítélései a konzervatív gondolkör lehetőségeinek mértékében okosak és tisztességesek voltak. Hitlert és izmusát elítélte, feltételezte, hogy a háborúban veszíteni fog. Mussolinit kedvezőbben ítélte meg; jaj, csak be ne lépjen a háborúba, mert minket is magával ránthat. A politikai fősodrás ellenében is felismerte a nemzeti érdeket. – A körzeti parancsnok egy mafla hadnagy volt; szurkáló megjegyzéseket tettünk rá, ő pedagógiai tapintattal védelmébe vette felettesét.

Később soha nem találkoztam vele, nem is hallottam róla. Remélem „hadtörténeti” szereplése miatt nem esett baja 1945-ben. Rossz ügyet szolgált jó emberként és pedagógusként.

4. – 1940 májusában énekkari hangversenyt rendeztek a Liceum udvarán. A város minden középiskolájának volt énekkara, még a polgári iskolának is, valamennyi szerepelt. Így hosszúra nyúlt a műsor; aranyfényű késő tavaszi délutánon kezdődött, folytatódott az alkonyatban, az utolsó műsorszámokra már lámpafénybe került sor. Ez a befejezés hatalmas jelenet volt, az összes énekkar együtt énekelt, talán félezer diák.

A népdal ünnepe volt, az egész műsor népdalból készült kórusművekből állt. A karvezetőnknek, Rássy Paulin tanár úrnak nagy gondot okozott a művek kiválasztása, de az végül igen jól sikerült: Bárdos Lajos négy népdalfeldolgozását tanultuk be. A neves muzsikus az újabb keletkezésű népdalok feldolgozásában jeleskedett, az ilyen dalaink már közép-európai honosok, dūr-moll hangneműek; Rássy tanár úrnak így nem kellett számára új zenei területen próbálkoznia.

A hangversenyre eljött Kodály Zoltán, és rövid beszédben buzdította az ifjú dalnokokat. Gyönyörű órák voltak, hatvan év múltán is nagy emlékeim közé számítottam őket.

(Dr. Bán Ervin)

Egy kis helyesbítés

2000. húsvéti számunkban Dr. Bán Ervin diáktársunk Félkerek ötvenöt éve... c. cikkében tévesen szerepel egy 1942-ben érettségizett diáktársunk neve: Kucsera Ferenc helyett helyesen *Kuczora* Ferenc. Az elírásért elnézést kérünk.

„NINCS OLYAN EMBER, AKIRE A JÓ ISTEN NE JÓL GONDOLNA, AKIT NE HÍVNA. A KÉRDÉS AZ, HOGY VÁLASZOLOK-E...”

Eperjes Károly színművész önvallomása iskolánkban II. rész

Iskolánk vendége volt 2000. január 10-én Eperjes Károly színművész. Az előadásán nem vehetett részt mindenki. Ezért gondoltuk, hogy az elhangzottakat - részekre bontva - megjelentetjük. Az előadás első részét a húsvéti számunkban közöltük.

A Színművészeti Főiskolán tanított Hegedűs D. Géza bácsi (tavaly temettük, Isten nyugosztalja). Az egyik koncentrációs táborból valamilyen csodával határos módon jött haza. Az, hogy megmaradt, az ő szeretetének és bölcsességének köszönhető. Nem azért, mert meg akart maradni, hanem a koncentrációs táborban a létet akarta elviselhetővé tenni. Minden este mesélt az embereknek a görög mitológiából, a magyar regékből, a Bibliából, és ezzel aludtak el az emberek. Az egyik bölcs rabbi – miután hallotta, hogy a gyerekek sírtak, mert nem tudtak elaludni – beküldte a gyerekekhez, hogy meséljen nekik, tanítsa őket. Összedobták neki a kenyeret, s megmaradt, mert az Isten úgy fizet, ahogy kell. Ahogy, neki tetszik: jól. Visszajött a főiskolára. Az Isten áldja meg, hogy hazajött! (A legnagyobb liberális központ a Színművészeti Főiskola, a drogtól ki lehet ájulni. Kirúgták onnan is, ellehetetlenedett. Nem mondták neki, hogy „Takarodjon, Géza bácsi!”, csak addig ügyeskedtek, hogy nem taníthatott.) Nagyon magasra tette a mércét, s mindig ugyanazt akarta megugrani, amit akkor feltett. Minden órát ehhez az abszolútumhoz akart mérni. Ezért minden órája olyan volt, hogy hülye volt, aki nem ment be. Aki részeges volt, az előző nap kevesebbet ivott, hogy másnap be tudjon menni. Nem lehetett máshol annyit tanulni, mint azon az órán. Olyan mennyiségben adta, hogy nem bírtuk követni. Csak az hiányzott az óráiról, aki mozdíthatatlan beteg volt. Raccsolt, de amit mondott, az a lényeg. Minden tanítási órát így kellene kezdeni az elemi hatodik vagy hetedik osztályától, de középiskolától mindenképpen. „Kérem, itt alkalmasint mindenki színész lesz. (Itt a „színész” jelkép, vonatkoztassa át mindenki a saját életére, terveire, jövőjére, vágyaira.) Kérem, itt alkalmasint mindenki kiváló színész lesz. Kérem, itt mindenki alkalmasint mesterszínész, szakember lesz. Kérem, alkalmasint többet keresnek, mint én. Sajnos. Kérem, de művész, azaz hivatását teljesítő szakember, csak az lesz önök közül, aki két könyvet elolvas, azokat mélyen a szívébe zárja, s amikor megérik, azokat sugározza. Az egyik könyv a Biblia, a másik Arisztotelész Poétikája. Nincsen olyan szituáció a világon, amelyre a jó megoldás ne lenne benne, a Bibliában, amelynek morális közepében áll a Tízparancsolat. Azt pedig, hogy ezt hogyan kell működtetni, a Poétika száz oldal körül válaszolja meg a mit, hogyan, miért hármasságában. Ez a cselekvés művészete.

Nézzük az öntörvényű vizsgálatot! „Mit akarok csinálni?” „Színész akarok lenni.” „Miért?” „Mert csajok, pia, kábítószer, pénz! Vau!” Ez a motiváció. És most nézzük az istentörvényű választ! „Mit akarok csinálni?” „Színész akarok lenni.” „Miért?” Ha nemcsak szóban, hanem cselekvésben, gondolkodva, s szívből válaszolok, csak azt mondhatom, hogy „Szeretem.”. A hogyanra a válasz csak a lelkiismeretes lehet. Természetesen nem mindegy, hogy milyen szakmai szinten. A teljesség csak a szakma és a szív, az agy és a szív harmóniájában érhető el. Hit és ráció. A Szent-anya enciklikája hihetetlen olvasmány, vagy Borberitz Pál: Értelem és érzelem című műve úgyszintén. Olvassák el! Hihetetlen olvasmány!

Itt jut eszembe! Tudják, hogy a katolikus és a nem katolikus keresztény között mi a különbség? Csak a katolikus tudja megélni az Úr imájának a centrumát: „add meg nekünk a mindennapi kenyerünket”. Ez a napi szentáldozás. Erről nem tudok leszokni hat éve, amikor rájöttem az ízére. „Veletek leszek a világ végezetéig.” Nincs olyan nap, hogy ne áldozzak. Ha külföldön forogtok, belefoglalom a szerződésbe, hogy viszek magammal papot. Volt már, hogy magyar filmből emiatt kimaradtam. A török producer számára nem volt gond.

A Szent Kenyérhez való útban segített Pilinszky: Halak a hálóban című versének utolsó mondata: „s éjfélkor talán étek leszünk egy hatalmas halász asztalán”. Ez a lét végső értelme. Éjfél akkor van, amikor a 24. óra és a 0. óra összeér. Emberileg a legkisebb megtapasztalható időegység. „Add meg nekünk a minden napi kenyerünket ma”, mint ahogy Ő adta magát a Golgotán és

az utolsó vacsorán. Ugyanígy mi is az ő mennyei asztalán válhatunk ugyanolyan szent kenyérré: „s éjféltől talán étek leszünk egy hatalmas halász asztalán”. Ugyancsak fontos a két Sztavrogin-vers (Sztavrogin elköszön, Sztavrogin visszatér). A bűnbeesés előtti pillanat. Ki ismeri? Nem sokan. Nem baj! Jó helyre jöttem! Pilinszkyt nem ismerni bűn. Keresztény iskolában Pilinszkyt, Adyt, József Attilát, Babitsot, Juhász Gyulát, Nemes Nagy Ágneszt nem ismerni bűn. Mondhatnék még egy-két jó költőt még! De jól is kell ismerni! Az első Sztavrogin-vers:

„Unatkozom. Kérem a köpenyem.
Mielőtt bármit elkövetnek,
Gondoljanak a rózsakertre,
Vagy még inkább egyetlen rózsatőre,
Egyetlen egy rózsára, uraim.”

Gondoljanak a teremtett világra, a Teremtőre és a teremtményre! Bámulatos! S a bűnbeesés utáni állapotról a Sztavrogin visszatér című vers:

„Nem gondoltak a rózsakertre,
és elkövették, amit nem szabad.

Ezentúl üldözöttek lesznek
és magányosak, mint a lepkegyűjtő
Üveg alá kerülnek valahányan.

Üveg alatt, tűhegyre szúrva
Ragyog, ragyog a lepkefészek.
Önök ragyognak, uraim.

Félek. Kérem a köpenyem.”

Lelki megfordulás szükségeltetik, hogy az ember keresztény legyen. Ez a Pinokkió-állapot, a tékozló fiú állapota.

József Attila görögkeleti vallású volt. A Négykézláb másztam című verse számomra a legkedvesebb.

„Négykézláb másztam. Álló Istenem
lenézett és nem emelt föl engem.
Ez a szabadság adta értenem,
Hogy lesz még erő, lábra állni bennem.

Úgy segített, hogy nem segített.
Lehetett láng, de nem lehetett hamva”

Az a diák, akinek az apja csinálja meg a leckéjét, elindul a korrupció útján. A gyereket rá kell vezetni a megoldásra, lehet neki segíteni. Jézus is elfogadta Cirenei Simont, de nem neki kellett felfeszülni, hanem Jézusnak. Mindenkinek személyesen magának kell felfeszülnie. A keresztthordozásban el lehet fogadni a segítséget, de a keresztre felfeszülni mindenkinek egyéneként kell. Az sem mindegy, hogy jobb vagy bal latorként feszülünk-e fel. Nagyon tanulságos ehhez a Pinokkió. Capettóról, az alkotóról leszakad az alkotás, Pinokkió. „most már, fiam, járhatsz! Menj utadra, de a macskával, rókával vigyázz!” Ismerik ezt a Menő-manós sorozatot? Benne van a modern kor pogánysága: az üvöltözés és a szemlélődő élet. Hirdeti a „mindent szabad” liberális gondolatát. Pedig ez nem igaz, mert mindent lehet, de csak a jót szabad. Ez a keresztény közmondás! Nem szabad elfogadni egy keresztény iskolában azt sem, hogy „Ép testben ép lélek”. Mert ha ok-okozati összefüggésben elfogadom ezt az állítást, akkor azt is elfogadom, hogy aki nem ép testű, az nem lehet ép lelkű. Ez pedig nyilvánvalóan nem igaz. Másról szól a történet. Mindig egészben kell nézni a részt. „Ép lélekben, ép test!” Ott, ahova megyünk, nem lesznek fogyatékosok, de lelki fogyatékosok se! Nem igaz az se, hogy „Jobb félni, mint megijedni!”. A Bibliában az olvasható a megdicsőült Jézus Krisztustól: „Én vagyok, ne féljete!” Azért mondta ezt, mert aki fél nem tud szeretni. Az ördög bűne a félelem. Félelem attól, hogy mi lesz velem, mit mondanak a többiek, ha nem olyan leszek, mint ők. Mert nem úgy élek, nem fogyasztok annyit, mint ők.

A fogyasztói társadalom egyéniségeket termel, az egyéniségre hivatkozva. A keresztény társadalom pedig személyiségeket nevel, az Istenre hivatkozva. Óriási különbség, hogy egyéniséggé válunk vagy személyiséggé. Szakemberré vagy művésszé. Ez a kérdés. Válasszatok! Amikor Pinokkió rájön erre az állapotra, visszaindul az atyai házhoz, ahol rend volt. Amíg útközben megy, átéli a kísértéseket. „No, gyere! No, gyere velem – mondja a cica meg a róka –, a múltkor jól voltunk együtt! No, gyere!” Választani kell, hogy hová megyek! Ez a szabadság terhe! Választani kell, mindenkinek, hogy melyik úton megy! Az előttünk járó generáció nemcsak önhibájából – de önhibájából is – elfelejtette a Teremtővel való kapcsolatot, és fogyasztói lényekké degradálta a magyar társadalmat. Vissza kell találni, hogy a gyermekeik meg tudják majd Önöket csókolni. Hogy vissza tudjanak csókolni, ahogyan Önöknek is el kell kezdeni a papát, és a mamát vissza-csókolni. Mint ahogy a Teremtőt is. Különben a káosz csúcsára érünk, és elfogy a nemzet. Forgattam Svájcban, ahol a legnagyobb probléma, hogy kimúlik a nemzet. Egyke van mindenhol. A nagypapáknak és a nagymamáknak ott marad a nagy villájuk. Felvásárolják az orosz és az ukrán maffiózók, mert nekik van pénzüik. Svájcban már minden nyolcadik ember nem svájci.

A tékozló fiú, amikor megérkezik, nem azt mondja: "Szevasz fater, elszórtam a lóvét, bocsi, adjál még!", mert akkor csak hazalődörgő. Ő viszont megtért. A megtérés pedig az, hogy kincset visz magával, a legszentebb kincset. Mint ahogy a betlehemi jászolhoz is vittek kincset a három királyok. A tékozló fiú tehát megfordult, de a disznó nem tud ám megfordulni, mert az csak tőr és rőfög. Az Isten a saját képmására teremtette az embert, tehát a Szentlélek ott fűjj, ahol akar és ott, ahol hagyják. A tékozló fiú azt mondja: "Az apámnál rend volt. Én szolgának is visszamennék. De, hogy menjek vissza?! Bocsánatot fogok kérni tőle!" S tökéletes bocsánatot kér, és ezzel tud a láthatatlan igazság materializálódni, kézzel fogható valósággá válni. A legszentebb kincssel megy haza. Én tudom, hogy milyen nehéz hazamenni a tékozló fiúnak. A drogot is kipróbáltam, nem lettem jobb színész. Nem mondom meg melyik két filmnél, de higgyétek el, azt sem tudtam, mit csinállok. Nem tudtam reprodukálni. Lehet, hogy még jó is voltam, de az ösztönös volt, és olyan volt a szerep. Nekem színészként kötelező eljátszani nemcsak Jézust, hanem Pilátust is, meg Pétert is. Ha nő lennék, még Mária Magdolnát is. Találkoztam idefelé útközben Mária Magdolnával is. Szoktak értük imádkozni? Lehet, hogy maguk szellemi prostituáltak vagy prostituáltak. Ők legalább bevallják. Szoktak értük imádkozni? „Uram, bocsáss meg neki, mert nem tudja, mit cselekszik.” Vagy lehet, hogy kiverik oda. Ilyen is van. Tudok olyan keresztény családot, amelyik nem tudom hányadik gyerekét, eladta pornófilmbe, hogy jobban megéljenek. Abnormális! (Itt jut eszembe, a humanizmus is egy nagy izmus. Az istenemberből leválasztani az Istent, s az embert tenni a középpontba. De ki a központ? Önök közül valaki? Vagy Clinton bácsi? Vagy a zipzáros néni? Tessék nekem megmondani, ki a közepe? Ki a közepe, ha nem Jézus Krisztus?) Tehát mindig egészében kell nézni a művet! Önöknek is azt tanácsolom, amikor cselekszenek, hogy egészében vizsgálják meg a cselekedetet, hogy mire hat a cselekedet! Van – e katarzis, van – e megtisztulás? A gyónásnál a papnak bele kellene pusztulnia abba, amit hall. A gyónás vége azonban a megtisztulás, a feloldozás. Vagy amikor a gyerek a szülőnek a nehéz problémáját elmondja. Hülye az a szülő. Aki „Mit csináltál, te, állat!” felkiáltással neki megy, és agyba – főbe veri. Ahelyett, hogy leülne, és közösen megbeszélve keresnék a megoldást.

A főtörténet, az élet, ami a bölcsőtől a sírig tart. Az érdemszerzés az életben történik. Ez rajtunk múlik. Kinyílik és becsukódik a menny. Az Isten nyitná, ha mi kopogtatunk. Ő vár minket, ugyanúgy, mint a tékozló fiút, aki jól jött haza, mert kimondta magára az ítéletet. „Bocsáss, meg mert vétettem az Isten és te ellened!” Az Isten és te ellened. A Teremtő és a teremtmény ellen. Ez a mély bűnbánat. Mikor Jézustól megkérdezik, hogy melyik a legfontosabb parancs, azt válaszolja, hogy az első kettő. Az írástudók, a korabeli intelligencia hatalmas nagy IQ-val (Nehogy elhiggyék! Blöff! Láttam olyan parasztembereket, mint a nagyapám, nyolc diplomája lehetne.), tovább kérdezték, mint a mai, sok csikas, médiasztárok, hogy „de melyik?”. Jézus ismét azt mondja, hogy a kettő együtt, minden e kettőn nyugszik.

S a tékozló fiút is hazafogadta az apa. Gyere, fiam! Megvan az eltévelyedett bárány! Megvan az elveszett drachma! Hazatért, megjött, visszatalált az origóhoz. Az origót az efezusiakhoz 3, 17, 19-ben megtalálják. A legmagasabb origót találják meg itt! Olvassák el, értsék meg, és a tematikát is jobban meg fogják érteni! És elindul valami. Mit lehet csinálni? Imádkozni! Ez a keresztény ember magatartása. Mi az ima? Jó szó és jó cselekedet. Én most itt tartok. Bocsássanak meg, ha valakit megbántottam!

Úgy szándékoztuk, hogy még kérdeznék is, de nagyon elszaladt az idő. Lehet, hogy valamikor be kell még iktatni egy másik találkozást is. Ne haragudjanak, ha bármit elkövettem. A sokat botladozó Ady, állítólag az utolsó pillanatban még a Bibliát is a falhoz vágta. (Adja a jó Isten, hogy még ezt is meg tudta bánni. Én mindenestre szoktam érte imádkozni. Évente kijárok hozzá a Kerepesi temetőbe, vagy a Farkasrétibe. Ott hihetetlen nagyokkal találkozik az ember. Jó velük eltársalogni.) Szóval Ady Karácsony című versének harmadik részében ugyanazt a gondolatot megtalálják, mint a tékozló fiú történet:

„Nem volna más vallás,
Nem volna csak ennyi:
Imádni az Istent
És egymást szeretni...
Karácsonyi rege...”

Nem „rege”, hanem „ige”. Ha mélyen, radikálisan református lett volna „igé”-t írt volna, mert a „rege” pogány szó. A másik hiba, hogy talizmánt írt, mert ez egy más vallási körből származó szó. A református és a katolikus között az a különbség, hogy a Szent Kenyérrel mi naponta találkozhatunk, ők nem. Nekik két szentségük van, nekünk hét. A zsidó testvéreink is radikálisan megélhetik az élet szentségét, ami az első két parancsolatban van. Aki radikálisan megéli a maga szentségeit, az Úristen előtt jobb helyzetben van, mint a langyos katolikus. De a materialista is jobb helyzetben van, aki nem hisz, de ösztönösen jót akar cselekedni. Az a katolikus viszont, aki csak bámész, az megbukik, vagy pótvizsga. Tehát radikálisan lépjenek! Ha valamit megértettek a mai napból, kérem, adják át a többieknek, akik nem lehettek itt. Lehet, hogy olyan másfél órán vehettek részt, ami talán hasznos lesz a többire nézve is. Ha jól tudják használni, amit ma hallottak, meggyőződésem, hogy elindul egy folyamat, amiről nem is tudják, hogy hová vezet. Pontosabban, majd megtudják. S adja az Úristen. Hogy úgy legyen! Szépen köszönöm az együttlétet. Bocsánat még egyszer, ha bárkit megbántottam.

HÍREK, ESEMÉNYEK

Április 13-án Egerbe látogatott DDr. Zakar Ferenc Polikárp zirci főapát úr. Látogatása során először tanári konferenciát tartott az iskolánkban. Előadásában leszögezte „ az iskola feladata nem az, hogy lexikonok tartalmát öntse a diákok fejébe, hanem hogy ...tanítsa meg a diákot gondolkodni.” Hangsúlyozta továbbá, hogy „Ez az iskola a zirci apátságé... A diákok és tanárok felvételénél tekintetbe kell venni ...a vallási és világnézeti elkötelezettséget, és azt komolyan kell venni. ...Mindenkit nagyon kérek – a diákokat is -, ne tévesszék el az utcát és a házszámot.”

Majd a Szent Erzsébet Kollégium felújított konyháját és éttermét szentelte fel. Megköszönte mindazok munkáját, akik elvégezték és segítették a munkálatokat, és ezzel méltó körülményeket teremtettek az étkezéshez. „A mai megszentelés legyen egyben hálaadás. A konyha szolgálja a test és a lélek javát, váljon Isten dicsőségére, ami itt történik ...soha ne legyen, hogy nem kap ételt az éhező, italt a szomjazó.”

A Szent Bernát-templomban jótékonyági hangversenyt adott április 13-án a 11. A osztályból *Kaibás Gábor*, *Kelemen Judit*, *Szecskó Karola*, a 12. E osztályból *Kulcsár Melinda*, valamint *Réz Lóránd* orgonaművész úr, a főiskola ének-zene tanszékének tanára. Kovács László, a gimnáziumunk tanára, az Egri Szimfonikus Zenekar kürtöse. A műsoron Liszt -, Schubert - és Bach – művek szerepeltek. A koncert gondolatát a 11. A osztály vetette fel, a bevételt pedig a gimnázium díszteremének renoválására kívánják majd felhasználni.

Dr. Seregély István érsek úr 2000. május 9 – én az egri székesegyházban misét celebrált az egri katolikus iskolák tanulóinak és tanárainak. A szentmise végén iskolánk tanulói közül a következők vehettek át jubileumi emlékkönyvet az érsek úrtól:

Juhász Tamás 11. C Példamutató magatartású és szorgalmú tanuló. Az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny második fordulójában vett részt földrajzból. Áldozatos és példás keresztényi életet él.

Mischinger Ágnes 12. A A négy év folyamán számos versenyen igen eredményesen szerepelt. Az országos angol nyelvű esszéíró versenyen első helyezést ért el. Az angol nyelvi országos középiskolai tanulmányi versenyen 5. helyezést szerzett. A Soros Alapítvány pályázatán öthetes amerikai ösztöndíjat kapott.

Kada Ágnes 12. A Négy éven át kitűnő tanuló volt. Példamutató a magatartása. A Soros Alapítvány pályázatán egyéves amerikai ösztöndíjat nyert. Több angol nyelvi versenyen is eredményesen szerepelt.

Pajtók Ágnes 12. A Példás magatartású, kitűnő tanuló. Hívő katolikus. Az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny második fordulójába eredményesen szerepelt magyar irodalomból.

Pisák Annamária 12. A Kitűnő tanuló, az osztályközösség aktív tagja. A Babits Mihály Emlékversenyen harmadik helyezést ért el. Számos iskolai rendezvényen szerepelt.

Márkus Beatrix 12. A Példamutató magatartású és szorgalmú tanuló. Áldozatos keresztényi életet él. 1998-ban a *Találkozásom Isten emberével* pályázaton és a *Kenyér a Bibliában* című pályázaton is dicséretben részesült. Eredményesen szerepelt a Városszépítő Egyesület pályázatán is.

Az angol dráma csoport 12. A osztály tanulói A tanulók két esetben is sikeresen szerepeltek az Országos Angol Nyelvi Drámafesztiválon. 1999-ben országos negyedik, 2000-ben pedig országos ötödik helyezést értek el. Sokan közülük az iskola kiváló tanulói. Eredményeikkel tovább öregbítették iskolánk hírnevét. A drámacsoport tagjai: *Busák István, Csajtai Kristóf, Kada Ágnes, Kőrösi Henrietta, Majoros Csilla, Mischinger Ágnes, Molnár Melinda Kinga, Pajtók Ágnes, Pisák Annamária, Prezenszki Tibor, Rábai Ildikó, Weisz Linda, Lukács Tamás.*

A 12. évfolyamosok ballagása. május 13-án volt iskolánkban 118 gimnáziumi és 35 szakközépiskolai tanuló vett búcsút iskolánktól, 23 tanuló kitűnő eredménnyel fejezte be gimnáziumi tanulmányait.

A ballagási ünnepség keretében került sor a Gárdonyi – díjak átadására is.

Az iskolai Gárdonyi – díjban részesült *Horváth Sándorné* és *dr Patkó Györgyné* tanárnők, akik 38 éven keresztül példamutató és eredményes oktató és nevelő munkát végeztek.

A ballagók közül pedig azok a tanulók részesülhettek a díjban, akik az iskolai éveik alatt kitűnő tanulmányi eredményt értek el, és példamutató magatartást tanúsítottak. Ilyen tanuló volt a 12. A osz-

tályból *Kada Ágnes, Pajtók Ágnes, Szűcs Viktória*; a 12. D osztályból *Sibelka Zsófia*; a 12. E osztályból *Katona Eszter és Pusztai Csilla*.

Iskolánk volt igazgatója, *dr Nagy Andorné* nyugdíjba vonulásakor alapítványt tett azzal a céllal, hogy jutalmazza azokat a tanulókat, akik a gimnáziumi éveik alatt a kiemelkedő tanulmányi eredmények mellett, az országos tanulmányi versenyen vagy a Gárdonyi - pályázaton is eredményesen szerepeltek. Ezt az alapítványi díjat az idén *Mischinger Ágnes* és *Pisák Annamária* 12. A osztályos tanulók kapták meg.

VERSENYEREDMÉNYEK – 1999/2000. tanév

III. rész

Városi versenyek:

A „Magyar Millennium” alkalmából rendezett vers- és prózamondó versenyen *Sata-Bánfi Ágota* 10. K osztályos tanuló a művészi teljesítményéért oklevelet kapott.

Elsősegélynyújtó versenyen iskolánk *Hinora Csaba, Mlinkó Attila, Medve Tamás, Prezenszki Tibor, Heissler Gábor* összetételű csapata a III: helyen végzett. A felkészítést Dr. Mezei Éva iskolaorvos végezte.

Csecsemőgondozási versenyen a 9. E osztály csapata(*Szabó Marianna, Agócs Anett, Pelle Melinda, Seress Emese*) az I. helyen végzett, míg a 10. E osztályból *Papp Ágnes, Sas Nikolett, Proks Barbara* a III. helyet szerezte meg. A felkészítést Tóthné Juhász Magdolna végezte, a vetélkedő szervezésében iskolánk vöröskeresztes tanára, Némedy László vett részt.

Megyei versenyek:

A „Szép magyar beszéd” verseny megyei fordulóján *Szabó Mariann* tanuló VI. helyezést szerzett. Felkészítő tanár: dr. Loboczkyne Hársas Ibolya.

Langwest 2000 tehetségkutató német tanulmányi versenyen *Virág Norbert* 11. C osztályos tanuló a IV. kategóriában 5. helyezést szerzett. Felkészítő tanár: Fűrj Attila.

Az OKTV második fordulójába meghívást kapott tanulóink:

<i>Mischinger Ágnes</i>	12. A	filozófia	<i>Felkészítő tanár:</i> Varga B. János
<i>Bakondi Lilla</i>	12.C	filozófia	Varga B. János

Idegen nyelvi műfordítási versenyt szerveztek a katolikus középiskolák számára. A versenyre a 35 katolikus gimnáziumból 253 pályázat érkezett be 137 volt angol nyelvű (95 próza és 42 vers) és 116 német nyelvű (73 próza és 43 vers). Iskolánk tanulói a következő eredményeket érték el.

Angol nyelvű vers kategória

<i>Rábai Ildikó</i>	12. A	12. helyezés	Felkészítő tanár: Hardiené Molnár Erika
---------------------	-------	--------------	---

Német nyelvű próza kategória

<i>Olasz Adrienn</i>	11. D	7. helyezés	Felkészítő tanár: dr. Szabóné Kállay Ágota
----------------------	-------	-------------	--

<i>Pisák Annamária</i>	12. A	9.helyezés	Felkészítő tanár: Patkó Györgyné
------------------------	-------	------------	----------------------------------

Német nyelvű vers kategória

<i>Katona Eszter</i>	12. E	4. helyezés	Felkészítő tanár: Patkó Györgyné
----------------------	-------	-------------	----------------------------------

<i>Szűcs Viktória</i>	12. A	7. helyezés	Felkészítő tanár: Patkó Györgyné
-----------------------	-------	-------------	----------------------------------

A Gordiusz Országos Matematikai Tesztverseny megyei fordulójában *Szatmári András* 10. C osztályos tanuló VI. helyezést ért el. Felkészítő tanár: Mlinkó Lászlóné.

Kitaibel Pál Középiskolai Biológiai és Környezetvédelmi Tanulmányi Versenyen *Bajzáth Adrienn* 9. B osztályos tanuló emléklapot kapott.

A Megyei Német Szépkiejtési Versenyen

<i>Boldizsár Judit</i>	9. D	6. helyezés	Felkészítő tanár: Dr. Rák Sándorné
<i>Koncz Edina</i>	11. A	11. helyezés	Felkészítő tanár: Dr. Patkó Györgyné

A „Hilfe” nyelviskola német nyelvi tehetségkutató versenyén

<i>Kisvarga Zsolt</i>	11. D	8. helyezés	Felkészítő tanár: Dr. Szabóné Kállay Ágota Dr. Szabóné Kállay Ágota Patkó Györgyné Dr. Szabóné Kállay Ágota Patkó Györgyné Dr. Szabóné Kállay Ágota Patkó Györgyné
<i>Kis János</i>	10. C	3. helyezés	
<i>Mucsi Renáta</i>	10. C	5. helyezés	
<i>Szlávics Noémi</i>	10. C	5. helyezés	

Az „Ezeréves Magyarország” millenniumi történelmi vetélkedőn iskolánk csapata az 1. helyezést érte el. A csapat tagjai: *Kiss Evelin, Koncsik Anita, Nagy Katalin, Szabó Orsolya, Tábi Annamária* 10. D osztályos tanulók. Felkészítő tanár: Kovács Ottó.

Az Ókortudományi Társaság által meghirdetett latin nyelvi verseny 2. fordulójába jutott iskolánkból *Papp Gabriella* 10. B osztályos tanulónk. Felkészítő tanár: Feketéné Kovács Ildikó.

Az „Rügyfakadás” túra alkalmából a Nagy-Egeden rendezett ünnepségen vette át immáron hatodszor a 213. Koháry István Cserkészcsapat az 1999. évi eredményekért az „Ifjúsággal a Bükkben” elnevezésű vándor kupát.

A Mátrában rendezett „Hanák Kolos” teljesítmény túrán a *Csák Péter, Enyedi Ferenc, Juhász József* által alkotott csapat a 18. lett. A 213. sz. Koháry cserkészcsapatból összesen 12 fő vett részt a versenyen.

A Várhegyen megrendezett „Kolacskovszky Lajos” emlékversenyen az iskolánkból versenyző csapatok a következő eredményeket érték el: A felnőtt kategóriában 5. lett a csapat, az ifjúsági kategóriában azonban megszerezték az 1., 4., 5., 6. helyezést.

Atlétika megyei bajnokság

Súlylökés	<i>Koncz Edina</i>	11. A	1. hely	Felkészítő tanár: Némedy László
Diszkoszvetés	<i>Koncz Edina</i>	11. A	1. hely	
800 méteres síkfutás	<i>Oláh Péter</i>	10. B	1. hely	
	<i>Papp Gabriella</i>	10. B	1. hely	
Távolugrás	<i>Németh Klára</i>	9. A	2. hely	
Magasugrás	<i>Németh Klára</i>	9. A	2. hely	
1500 méteres síkfutás	<i>Oláh Péter</i>	10. B	3. hely	
	<i>Papp Gabriella</i>	10. B	3. hely	

Országos versenyek:

<u>Úszás országos döntő:</u>	100 m mell	<i>Flaskay Mihály</i>	11. K	2. hely
	200 m vegyes	<i>Flaskay Mihály</i>	11. K	6. hely
	100 m gyors	<i>Hegedüs Gábor</i>	10. K	9. Hely

Aerobik országos döntő: *Gyetzvai Renáta* 10. B 9. helyezés Felkészítő tanár: Bóta Marianna

Katolikus Iskolák Országos Versenyén női labdarúgásban iskolánk csapata II. helyezést ért el. A csapatot *Harmat Krisztina* 9. A, *Morvai Nóra* 10. B, *Nagy Mónika* 10. C, *Dankos Aranka* 10. B, *Papp Gabriella* 10. B, *Rácz Erika* 11. A, *Fónagy Tünde* 11. C alkotta. Felkészítő tanár: Némedy László

A „Prohászka Ottokár” Egyháztörténelmi Verseny döntőjét Miskolcon rendezték meg, amelyen iskolánkat három csapat képviselte. V. helyezést ért el a *Lengyel Adrienn* (9. B), *Tömösvári Judit* (12. D), *Papler Pál* (12. D) alkotta csapat. A *Koncsik Anita* (10. D), *Nagy Katalin* (10. D), *Zagyva Diána* (10. D) összeállítású csapat a VI. helyet szerezte meg. A VII helyen *Kiss Evelin* (10. D), *Szabó Orsolya* (10. D), *Tábi Annamária* (10. D) csapata végzett. A tanulók felkészítője Csák György tanár úr volt..

Az „Ébredő természet” országos természetjáró akadályversenyen iskolánkat felnőtt és ifjúsági kategóriákban is képviselték induló csapatok. A Szilágyiné Békési Zsuzsa, Enyedi Ferenc, Csák György által alkotott csapat a felnőttek csoportjában 3. helyezést szerzett. Az ifjúságiaknál pedig az alábbi helyezéseket érték el csapataink:

Dombóvári Balázs 11. B, Tóth Bence 11. B, Varga Kornél	1. helyezés
Enyedi Ágota 12. C, Nagy Nóra, Bozsó Anita	2. helyezés

A Raabe Klett Kiadó által hirdetett irodalmi pályázaton *Sibelka Zsófia* (12. D) és *Magyari László* (10. D) különdíjban részesült. Felkészítő tanáruk: Kovács Ottóné.

Az angol drámafesztivál országos döntőjében Solymáron iskolánk 18 tanulója GHOST WRITER című darabbal szerepelt, és kb. V. helyet szerezte meg. David Hardie és Hardiené Molnár Erika voltak a felkészítő tanárok.

Mezei futás országos döntőjében *Papp Gabriella* 10. B osztály tanulója 64. helyezést szerzett. Felkészítője: Némedy László.

A magyar államiság ezeréves évfordulójának méltó megünneplésére iskolánk történelmi versenyre hívta a ciszterci rend középiskoláit és az egri Sancta Maria leánygimnázium tanulóit. A verseny 4 írásbeli fordulóval 1999 őszén kezdődött, s a döntőre 2000. május elsején Zircen került sor. Az írásbeli kérdésekre 67 tanuló küldte el válaszait, iskolánként a két legmagasabb pontszámot elért versenyző került a döntőbe, amelynek sorrendje a következőképpen alakult:

1. hely	Szabó Orsolya	Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium Eger
2. hely	Oravec Éva	Sancta Maria Gimnázium Eger
3. hely	Vári Kovács Zsuzsa	Szent István Gimnázium Székesfehérvár
4. hely	Lakatos Máté	Szent Imre Gimnázium Budapest
5. hely	Bán Kinga Zita	Szent István Gimnázium Székesfehérvár

A versennyel a Ciszterci Rend iskoláinak és az iskolák tanulóinak együvé tartozását is ki akartuk fejezni. Ezt fontosabbnak tartjuk, mint a verseny végeredményét. A döntő helyszínének varázsa, az atyák szívélyes vendéglátása, a délutáni közös programok hangulata biztosították ennek a megvalósulását is. A verseny lebonyolítását Kovács Ottó tanár úr végezte el.

Harmadik alkalommal került sor Egerben a ciszterci iskolák tavaszi természetjáró versenyére. A verseny során a tanulóknak el kellett jutniuk a Nagy-Egedre, útközben az állomásokon, a Bükk földrajzáról, élővilágáról, Heves megye és Eger városának nevezetességeiről és történelmi emlékeiről kellett számot adniuk. A végállomáson pedig kispuskával lövészet volt. Az idén először pedig számítógépes nyelvi versenyt is szerveztünk német és angol nyelvből.

A természetjáró versenyt és az ezzel járó kupát az idén is a székesfehérvári Szent István Gimnázium fiú csapata nyerte, iskolánk cserkészcsapata előtt. (A csapat tagjai voltak *Juhász Tamás* 11. C, *Nagy Zoltán* 10. D, *Gyuris Boglárka* 11. C, *Lakatos Éva* 9. B és *Szőke Bernadett* 9. B osztályos tanulók.) A harmadik helyen a bajai Szent László Gimnázium csapata végzett.

A számítógépes nyelvi verseny eredménye pedig a következő lett:

Német nyelv:	1. Sződényi Kinga	Szent Imre Gimnázium Budapest
	2. Kis János	Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium Eger
	3. Mandl Tibor	Szent István Gimnázium Székesfehérvár
Angol nyelv:	1. Pató Bálint	Szent István Gimnázium Székesfehérvár
	2. Gál Melinda	Szent Imre Gimnázium Budapest
	3. Szabó Diana	Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium

Az Arany János Irodalmi Verseny országos döntőjét Esztergomban tartották meg, ahol *Király Gyöngyi* 10. K osztályos tanuló ezüst minősítést szerzett. Felkészítő tanára: Lapinskasné Máté Erika

Az OSZTV döntőjébe jutott *Pusztai Csilla* 12. E osztályos tanuló és a 16. helyezést érte el. Különdíjként ének-zene és művelődéstörténetből jeles érettségi eredményről igazoló lapot kapott. Felkészítő tanárai Kovács László és Mogyorósi Zsolt tanár urak voltak.

A Nemes Tihamér nevét viselő számítástechnikai verseny második fordulójába jutott iskolánkból *Heissler Gábor* 11. A osztályos tanuló. Felkészítő tanára Molnár Attila tanár úr volt.

TANÁRAIM

Faluhelyi (Fischer) János 1934-ben érettségizett, Németországban Wiesbadenben élő diáktársunk emlékezései:

A torna – hivatalosan a „testgyakorlás” – órákat **Szabó Ferenc** tanár úr tartotta. A trianoni békediktátum nemcsak országunk területének és lakosságának 2/3-ad részét rabolta el tőlünk, hanem számos olyan politikai, gazdasági és katonai megszorítást tartalmazott, amelyek valósággal életképtelenné tették az országot. A magyar kormány természetesen megpróbálta ezeket „kijátszani”. A hadsereg minimálásán úgy igyekeztek segíteni, hogy a fiú-középiskolákban – akkor még nem volt koedukáció, legfeljebb a kis falusi iskolákban – bevezették a „katonai tornát”. A tornaórák egy bizonyos százalékában katonai alapkiképzést kaptunk. Ennek keretében, mikor már nyolcadikosok voltunk, volt céllövészet is. Ez is a tornateremben játszódott le. A terem végében, ahol az öltözőből jött be az ember, egy-egy asztalra volt feltámasztva egy-egy FÉG-puska. A terem szemben levő végén volt két ajtó. (Ezeknek célja az volt, hogyha nagyobb ünnepség volt a tornateremben, ezen a végén színpadot állítottak fel, s a mögöttes lévő helyiségből (*spelunka*) a szereplők – két falépcső segítségével – ezeken az ajtókon tudtak a színpadra menni.)

Nos, a céllövészet idejére e két ajtót kinyitották, az ajtófélfák között, megfelelő magasságban kifeszítettek vízszintesen egy szál drótot és ennek közepére akasztották fel a céltáblát. Minden mozgás tilos volt, s Szabó tanár úr egyenként szólított a soron következőt. Amikor engem szólítottak, röviden mondtam: „Tölem ne tessék sokat várni, Tanár úr, mert csak pár napja viselek szemüveget, rosszul látok.” – „Ne prédikálj, hanem célozz!” – mondta ő. Nekifohászkoztam: „Istenem, tudom, lehetetlen, hogy én ennek a céltáblának a közepébe találjak, de segíts, legalább a céltáblát eltaláljam!” Szemüveggel nem akart menni. Megpróbáltam szemüveg nélkül egy képzeletbeli egyenest húzni a célgömbön át a szemem meg a céltábla fekete közepe között, és meghúztam a ravaszt. A Jóisten nem hallgatta meg a kérésemet. Nem találtam el a céltáblát, hanem azt a vékony drótot, amire felfüggesztették a céltáblát, ami most az ajtófélfák között a földön feküdt. Pillanatig dermedt csend, amíg ki-ki rá nem jött, hogy mi történt. A fiúk üvöltöztek. „Te, betyár! Jó, hogy előre szóltál, hogy rossz a szemed!” – mondta Szabó tanár úr, és megfnyegtetett, de nem tanári szigorral, inkább olyan pajtási mosollyal az arcán. Senki nem akarta elhinni, hogy nem szándékosan vettem a drótot célba.

Dr. Kürti Menyhért volt az igazgatónk és egyben filozófia és pszichológia tanárunk. Már akkor is címzetes főigazgató volt. Érettségink után kevéssel lett kat. tanügyi elnök-főigazgató. Munkahelye Budapesten a kultuszminisztériumban volt, de mert megmaradt a Rend egri perjelének, hétvégeken hazautazott Egerbe. Én a Pázmány Péter Tud. Egyetem hallgatója voltam. Ilyenkor hétfőn a reggeli gyorsal együtt utaztunk Pestre. Mikor először utaztunk együtt Hatvanhoz közeledve mondta, hogy ott le fog szállni, mert a vonat áll 10 percre és az újságos pavilonban már lehet a friss lapokat kapni. Így is volt. Amikor visszatérve letette az ülésre maga mellé az újságokat, megdöbbenve láttam közöttük több olyan lapot, amelyről sosem hittem volna el, hogy azt egy katolikus pap a kezébe veszi. Észre vette tekintetemet. „Csodálkozol? Rossz hadvezér az, aki csak a saját hadállásait ismeri. A jó hadvezérnek ismernie kell az ellenség hadállásait is!” Nemcsak filozófia tanár volt. Maga is bölcs volt.

(Legalább zárójelben mindenképp ide kívánczok: 1946–48-ban ő volt az, aki Mindszenty bíboros oldalán körömszakadtáig harcolt az egyházi iskolák államosítása ellen.)

***

66 éve, hogy a díszteremmé alakított tornateremben a „kis elsősök” (ma 76 évesek egy-egy gyöngyvirág csokorral búcsúztattak minket, ballagókat. Az utolsó órára az ünnepség előtt osztályfőnökünk **dr. Pataki Vidor** jött be. Apa nem búcsúzhat féltőbb gondnal, megszívlelendőbb tanácsokkal életbe belépő fiától, mint ahogy ő mondott nekünk „Isten hozzád”-ot. Egy-két gondolat, ami szavai-ból gyakran eszembe jut:

„Próbálatok kiemelkedni a tömegeből. Ne engedjétek, hogy elsüllyedjétek az átlag-emberek szürke, hétköznapi forgatagában.”

„Ne piszkoljátok be magatokat a napi politika büzlő mocskával, amelyben a kiskaliberű opportunisták kapargatják a számukra kecsegtető gesztenyét.”

„Őrizték meg idealizmusokat. Ha kiléptek az otthon melegéből, az iskola biztonságából, rátok támad a kegyetlen Élet. Összever, igyekezik leteperni benneteket, s ha elbukva ott feksztök az út porában, az idealizmustok lesz az utolsó rongydarab, amivel befödhetitek vérező sebeiteket...”

Büszke vagyok rá, hogy a gyöngyvirág csokor mellé ilyen kiváló pedagógustól kaptam „útravalót”.

Faluhelyi-Fischer- János

.....

Harsányi Zsolt – egri ciszterci diák volt

Kezembe került *Harsányi Zsolt: Az aranyholló* című könyvecskéje (Dovin Bp., 1991). A könyv végén az íróról kis bemutató olvasható *Nemeskürty István* tanár úr tollából. Ebben írja: „...A huszártiszt apa özvegye Sárospatakon tanította fiát, Zsoltot;...”

Én úgy tudtam, hogy az író középiskoláját Egerben végezte. Az 1943/44-es iskolai Évkönyvünkben található: „*Intézetünk tanulói voltak a közélet és az íróvilág elhunyt jelesei közül*” c. felsorolás. E fejezetben ez évben mint új adat olvasható: *Harsányi Zsolt (1887–1943) regény és színműíró.*

Megnézve a Ciszterci Rend egri Kath. Főgimnáziumának korabeli értesítőit, megtaláltam Harsányi Zoltán nevét a „tanulók magaviseleti és előmeneteli osztályzata”, fejezetben. 1896/97-ben volt elsős és folyamatosan 1902/03 tanévig, amikor hetedik volt. 1903/04 évben, amikor nyolcadikos lett volna, már nem található a névsorban.

Gondot a név okozta, hiszen az értesítőben *Harsányi Zoltán*ról van szó. Érdekes, hogy a névsorban, a szűkre szabott hely miatt mindig **Harsányi Zolt.**, **ev.ref.** volt olvasható. Ez engem is megtévesztett, mivel Zsoltot keresve a Zolt.-ot Zsoltnak olvastam. Talán innen adódott az ötlet, hogy a Zsolt nevet használja.

Egyébként Harsányi Zoltán jó tanuló volt, egy-két kettes osztállyal, sőt IV-es korában *vastagbetűs* is volt, ekkor egyetlen az 54 fős osztályban. Magyar nyelvből, számtanból, ill. matematikából és fizikából (ami akkor mennyiség és természettani földrajz ill. természettan néven szerepelt), valamint műénekből mindig jeles osztályzata volt.

Az évek során jutalmakat is kapott: I. osztályban magyar nyelvben tanúsított jeles előmenetelért az igazgató (Kassuba Domokos, aki 7 éven át magyar tanára volt) egy darab tíz frankos arannyal jutalmazta; IV. osztály végén Perényi Kandid tanár úr 10 kor. aranyát kapta mennyiség-tanban való jeles előmenetelért; majd V. osztályban is kapott matematikában, valamint a műének tanulásában tanúsított kiváló buzgalmaért 10–10 kor. aranyat. VI. osztályban a Vitkovits Önképzőkör egyik pályázatán 10 koronás aranyat nyert. A pályatétele: A négyszögek szerkesztése.

VII. osztályban a bizonyítványa egy kicsit romlott. Ami feltűnőbb, és az eltávozását is okozhatta: magaviseletből 3-as osztályzata volt. Ez akkor is, de a mi időnkben is ritkaságnak számított.

A teljesség kedvéért megnéztem a sárospataki ev. ref. főgimnázium 1903/04 értesítőjét, ott megtaláltam Harsányi Zoltán nevét. Csak a VIII. osztályt végezte Sárospatakon.

O.Gy.

*Emlékezés Perényi Kandidra**

Nem csak a felnőtt ember életének vannak döntő pillanatai. Abban a homályos és titokzatos misztikumban, melyet gyermekléleknek hívnak szintén gyökeret vernek olykor bizonyos magocskák, melyek életre szóló gyümölcsöt hoznak és mint emlékek oly mélyen vésődnek bele a zsenge lélekbe, hogy kitörölni onnan soha többé nem lehet. Ilyen felejthetetlen emlékeim nekem is vannak diákeveimből. Elmondok egyet-kettőt belőlük, hiszen jól esik visszagondolni rájuk...

Egy alkalommal – 13 éves voltam akkor –, elkéstem iskolából. Egyébként igen lelkiismeretes pontos diák voltam, talán nem is a magam kedvéért, hanem mert túlérzékeny gyermekszívemnek nagyon fáj, ha tanárait, akiket *rajongsáig szerettem és tiszteltem*, megbántom pontatlanságommal. Ekkor azonban mégis megtörtént a lehetetlen: elkéstem. Egy kis diák ábrándozás a „kacsaparton”, vagy tudom is én, hogy történt elég az hozzá, mikor vágatva a gimnáziumhoz érkeztem, a folyosókon már halálos csönd uralkodott, ami meggyőzött arról, hogy minden rohanás hiábavaló volt. Megálltam az ajtó előtt, hallgatóztam. Semmi kétség: Perényi tanár úr már bent van, – úgy éreztem, hogy menten a föld alá süllyedek, Istenem, milyen mentséget lehetne kitalálni! Szívem hangosan vert, torkomat valami különös félelem szorongatta. – Benyitottam. Az egész osztály felém fordult, részint kárörvendő, részint részvétteljes tekintetek. Ez a legrémítőbb vesszőfutás a világon: elkésett diáknak odamenni a katedra elé.

–Tanár úr kérem, a nővérem hirtelen rosszul lett és azonkívül megbotlottam és elestem és azonkívül az óra nem jól járt és ...

A torkomon akadt a szó. A katedráról egy kék szempár szegeződött felém, éreztem, hogy átlát rajtam, belelát a vesembe, látja agyamban a megzavart gondolatok furcsa

táncát, látja a vergődő szívem, mi lesz most? Vörös voltam, mint a pipacs, szemem lesütöttem. A nagy csendben a tanár úr megszólalt:

– Délután háromkor feljössz a szobámba. Most eredj a helyedre.

S délután, mikor szívszorogva beléptem szobájába, ezt mondta Perényi tanár úr:

– Te egy idő óta rákaptál, hogy hazudol. Magyar gyerek vagy te? Milyen ember lesz belőled, ha megnősz? Hát szabad nekem ilyen fájdalmat okoznod?

Ez több volt, mint amit elviselhettem. Fájdalmat okozni neki, Perényi tanár úrnak, a bálványának, az eszményképnek! Elkezdtem sírni.

– Fogsz még hazudni?

– Soha, soha!

– Megfogadod.

– Meg.

– Halljuk

– Tanár úr, kérem, fogadom, hogy nem fogok többé hazudni

– És becsületes polgára leszel a hazának?

– És becsületes polgára leszek a hazának.

Perényi tanár úr ekkor felállt, lassan felém közeledett. Borzasztó. Most fog megtörténni, amit sose tett: most kapok tőle egy pofont. Rettegve várom a mozdulatát, összeszorítom a fogam, hogy a pofont emberül álljam. Egyszerre felemelkedik két karja és – a nyakam köré fonódik. Megölelt, aztán megcsókolt Perényi tanár úr. Áldja meg a jó Isten érte! Ez az ölelés és ez a csók a lelkem köré fonódott a ma is ott él, felejthetetlenül, örökké.

Ez az egri cisztercita gimnáziumban történt, ahová hét évig jártam, de engem külön is megáldott az Isten tanárok dolgában. Perényi tanár úr a matematikatanárom volt, latinul és görögül Szalay tanár úrtól tanultam, Küzdi

* *Perényi Kandid* OCist (1873–1924), Egerben 1899–1920 között tanított. *H.Zs.*-nak IV-es korában osztályfőnöke és matematika tanára volt.

Aurél énekekre tanított. Tőle kaptam zeneérzésem fejlődését, tehát ő ajándékozott meg a legszebb örömökre való képességgel. Kassuba Domokostól tanultam magyar nyelvet, – kevés olyan embert ismerek, aki úgy tud magyarul, mint ő tudott... *Ha író vagyok* – s ezt őszintén mondom, – *van annyira az ő érdeme, mint az enyém.*

(Megjelent az *Új Idők*-ben, 1940. 1. sz.)

HARSÁNYI ZSOLT

hírek...hírek...hírek...

- **A 213. SZ. KOHÁRY ISTVÁN** cserkészcsapat életéből kaptunk híreket *Csák György* cserkészparancsnok úrtól.
  - A tanév során az őrök hetente tartottak foglalkozást.
  - Február 22-én *Papler Pál* (kispapjelölt) és *Kladiva Imre* jelöltek tettek fogadalmat. Jelenleg a csapat létszáma 40 fő.
  - A kerületi közgyűlésen – április 1-én – csapatunkat *Csák György* parancsnok képviselte
  - Április 15-én az Eged-hegyre menő keresztúton cserkészeink is részt vettek, stációkat is vállaltak.
  - Az egyházi iskolák részére május 9-én dr. Seregély István érsek úr celebrált szentmisén cserkészeink aktív szerepet vállaltak a liturgiából.
  - Május 20-án Budapesten a Szent Imre Gimnáziumban tartott országos közgyűlésen csapatunkat *Bicsár Ágnes*, *Juhász József* és *Csák György* képviselték.
  - Május 28-án Budapesten a szerzetes iskolák országos találkozásán *Juhász Anikó*, *Juhász József*, *Csák Péter* és *Csák György* vettek részt.
- **HIT ÉS HAZA** – volt jelégéje a „*Tanító szerzetesrendek az 1000 éves Magyarországon*” elnevezésű rendezvénynek 2000. május 28-án, amelyen a szerzetesrendek régi és újjáéledő oktatási intézményeinek mintegy 2000 tanára, diákja és öregdiákja vett részt az egész országból a Budapest Kongresszusi Központban. Ott voltak a ciszterciak is, köztük dr. Zakar Polikárp zirci főapátúr, a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium tanárai, diákjai, az iskola 213. sz. Koháry István cserkészcsapatának a képviselői mellett a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának tagjai is. Az egész napos program délelőtt a köszöntők után koncelebrációs szentmisével kezdődött, délután *Tolcsvay Béla*, ismert művész énekszámait után *Sík Sándor*: Szent István király c. drámáját láthattuk az Evangéliumi színház előadásában. Búcsúzás-kor a Szózatot *Bánffy György* diáktársunk tolmácsolásában hallgattuk meg. Mindnyájunknak igazi élményt, nagy örömet jelentett az együttlét. Köszönet az ötletadó és rendező Magyar Piarista Diákszövetségnek és a Budapesti Piarista Gimnáziumnak.
- **TAVASSZAL ISMÉT VÁCON** voltunk *Keszthelyi Ferenc* OCist, váci megyéspüspök diáktársunk meghívására. Május 3-án, szerdán közel *ötvenen* – sokan feleségestül – gyűltünk össze ragyogó napsütésben a püspöki palota előtt. A köszöntő poharazgatás után megtekintettük a nemrég megnyílt „*Váci Egyházmegye ezer esztendeje*” kiállítást a most újjáépített nagypréposti palotában. Ismét megcsodálhattuk házigazdánk már 9. éve folyó tevékeny munkásságát, amelyet egyházmegyéjéért végez. Mindig nagy örömmel látogatunk Vácra, s az itteni együttlét megerősítő összetartozásunkat a ciszterci családban.
- **OLVASTUK... HALLOTTUK...**

Új Ember katolikus hetilap április 23–30. számában képes beszámolót olvashattunk arról, hogy Polikárp apátúr felszentelte a Szent Erzsébet Ciszterci Kollégium felújított konyháját és étkezőjét. „Megnyitó beszédében felidézte egy ötven év előtti emlékét is, amikor Magyarországot elhagyni kényszerülve egy kolostor kapuján kopogtatott, de ott sem szállást, még egy tál ételt sem adtak neki... A közel harmincmillió költségetes beruházás eredményeként létrejött hatszáz adagos konyha nemcsak a kollégium és a Gárdonyi Gimnázium növendékeinek és tanárainak ellátásáról gondoskodik a jövőben, hanem minden befizető előtt nyitva áll.” – olvashatjuk a lapban.

Keresztény Élet – a vallásos családok hetilapja – április 30-i számában az eseményről szintén közöl képes beszámolót.

VIGILIA júniusi számában a *Gianone András* (30), a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium történelem-francia szakos tanárának, az ELTE doktoranduszának cikkét olvashatjuk *Zirc a szerzetesrendek feloszlásának idején* címmel. A dokumentumok és sok személyes közlés alapján számol be részletesen az apátság 1950 június–október közötti időszakának történéseiről.

Ugyancsak a *VIGILIA* júniusi számában találhatunk beszélgetést *Maróti Ervin Arnold* OCist atyával. Arnold atya elmondja, hogy mint fiatal szerzetest hurcolták el Pécsről 1950 júniusában. A Rend feloszlása után nem

vállalhatott egyházmegyei szolgálatot, és mint természettan- és francia szakos tanár, fizikai munkát vállalt. „A kunszentmártoni Karmelben – ahova 1950-ben deportálták – negyven éven át reggel félhatkor kezdtem a szentmisét. Huszonhat évig utána naponta vonatra szálltam és mint nyugdíjas is tovább dolgoztam Szentesen... Amikor rendünk újraéledt, 1989 őszén, Károly apátúr a fővárosba hívott. Azóta a Szent Imre plébánián igyekszem hasznosítani magamat, a templomi szolgálaton kívül fiatalok, nagycsaládosok közt ... – mondja életéről a ma 80. évében levő Arnold atya.

„Munkáspapként élte le életét. Sorsa tipikus szerzetesi sors a 20. század második felének Magyarországon. Jel és követendő példa tudott lenni a világban.” – írja Barna Gábor, a beszélgetőtársa.

A **Magyar Nemzet** május 13-i számában az országos középiskolai tanulmányi verseny helyezetteinek egész oldalas listáját böngészve, találkozhattunk ciszterci diákok nevével is: *Monostori Tibor* (székesfehérvári Szent István) – filozófia (idegen nyelven is); *Hegedűs Ákos* (pécsi Nagy Lajos) – fizika; *Keglevich Kristóf* (budai Szent Imre) – kémia tantárgyából. Szeretettel gratulálunk a nyerteseknek.

Új Ember katolikus hetilap június 11-i. számában „A zirci bazilika eredeti színei – Zakar Ferenc Polikárp főapát hetven éves „ címmel Polikárp főapátúr életútjának leírásán kívül érdekes adatokat is olvashatunk:

– A ciszterci szerzeteseknek ma négy gimnáziuma és két középiskolai kollégiuma van az országban, 3300 diákot nevelnek iskoláikban. *Ilyen értelemben ők a legnagyobb tanítórend.*

– A felújított zirci bazilikáról: ... Ez leginkább *F. Anton Maulbertsch* Szűz Mária mennybevételét megjelenítő oltárképéről híres, de ezután az öt év munkájával eredeti szépségében megújított templomhajó is jobban vonzani fogja a látogatókat. A mostani restaurálás nagy meglepetése volt ugyanis, hogy felfedezték: *Wagenmeister József* eredeti freskóit a XIX. század végén *Innocent Ferenc* erőteljesen átfestette, az alakokat idősebbé, a színeket sötétebb tónusúvá tette. Most a templomhajó freskói eredeti szépségükben láthatók.

– (A Rendről) ... Az elmúlt tíz évben hét szerzetes pappal erősödött a közösség, jelenleg nyolc teológus és két novícius készül hivatására. A zirci apátság fogadalmasai összesen ötvenheten vannak.

• **KÖSZÖNET A NAGYLELKŰ ADOMÁNYOKÉRT!** – Diákszövetségünket támogatták adománnyal: *Faluhelyi-Fischer János* (1934) Wiesbaden, *Németország*– 100 DEM, *Györy Iván* (1947) Ansonia, CT USA 100 \$

• **CISZTERCI SZENT ISTVÁN GIMNÁZIUM** nevet vette fel a székesfehérvári József Attila Ciszterci Gimnázium. Ez év tavaszán dr. Zakar Polikárp zirci főapát, az iskola fenntartója adta vissza az iskola államosítás előtti nevét.

FELHIVÁS

Iskolánk külső-belső arculata folyamatosan újjáalakul. Az iskola vezetése tervbe vette a mindnyájunk számára kedves emlékeket ébresztő „*primus*” kialakítását is az eredeti, tehát 1901-ben Alpár Ignác tervei szerint épített formában. A rekonstrukcióhoz szükség lenne fénykép a *primus bejárati kapujáról*. Akinek ilyen fénykép van a birtokában kérjük lemásolásra adja át.

H A L O T T A I N K

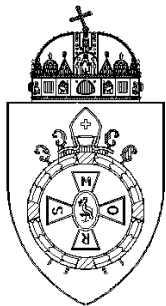
Szarka Boldizsár István OCist a dallasi apátság tagja, életének 75. évében április elsején hunyt el.

Requiescat in pace!

Ha közölnivalód lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál Tóth Kamill, 3300 Eger, Vallon u. 33. tel.:(36) 429 642 ill. Oláh Gyula, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25. III. 5/A tel.:(1) 386 2295 vagy E-mail: olah@hcbc.hu– címére.

Az Egri FEHÉR/FEKETE 2000. TE DEUM-i számát Oláh Gyula, a „*Színés*”-et Kovács Ottó állította össze

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei
és a Gárdonyi Gimnázium és Szakközépiskola „színes” lapja

Veni Sancte! – az egri ciszterci gimnáziumban

Bár a „Veni Sancte” nagyon régi „immemoriális” szokás, az idén nálunk mégis majdnem mindenben új formát öltött; talán még a Szentlélek is a szokásnál nagyobb örömmel fogadta iskolánk „nagyszerű” felvonulását és lelkes munkájának kezdetét.

A mi iskolánkban az általános magyarországi gyermekhiányt az ember – hála legyen Istennek – nem tapasztalja: olyan sokan voltunk a megnyitó ünnepen, hogy a Szent Bernát templomunk nem tudta volna befogadni az egész közösségünket. A gimnázium Igazgatónöje ezért úgy határozott, megkérjük a Bazilika plébánosát, hogy ott tarthassuk az évnnyitó szentmisét. A szülők részvételével együtt a Bazilikát megtöltöttük ugyanígy, hogy egy-két csoportnak már csak állóhely jutott. Azt hiszem, mindenkinek kellemes meglepetés volt, hogy diákjaink nagyon szépen viselkedtek. Igen, hálásan megköszönjük nekik is, meg az őket kísérő tanároknak is, hogy a templomban valóban a Szentlélek segítségét és ihletét kérték imájukban.

Nagy öröm volt mindenki számára, hogy hosszú évtizedek után iskolánk ismét „nyolcéves” gimnáziumként énekelhette a „Jöjj Szentlélek Úristen”-t. Szívem ujjongott, amikor az oltárról és a szószékről láttam az új elsősöket (a tizenegy éves ötödikeseket), egy nagy csoportban, meghatódottan – talán kicsit féltéken – részt venni a nagy gimnazisták ünnepén.

Ugyancsak rendkívüli eseményszámnak vehetjük, hogy az éneket és a zenét a mi „gitáros diákenekarunk” szolgáltatta. Már nem kell arról álmodnunk, mikor érzük meg azt a napot, amikor diákjaink megtöltik éneklésükkel és zenéjükkel a templomot; az elmúlt egy-két esztendő alatt számtalanszor volt alkalmunk őket hallani, s merjük remélni, hogy az új iskolai évben Isten dicsőségét tovább fogják növelni.

És ez a rendkívüli Veni Sancte a Millennium küszöbén történt, 2000. augusztus 28-án. Hadd idézzek itt részleteket a szószéken elhangzottakból:

Természetes, hogy a harmadik keresztény évezred elején mindenki szeretné tudni, mi fog történni például 500 év

múlva. Az biztos, hogy most itt vagyunk, de senki sem fogja megérni az új ezredév végét; nagyon kevesen megerhetik az új évszázad végét.

Milyen keveset tudunk biológiából, kémiából, fizikából, gazdaság tudományból, szociológiából, pszichológiából. A tanév elején mi, az öreg generáció tagjai szeretjük fitogtatni tudásunkat, de gyakran azt sem tudjuk, mi történik ma, s még kevésbé, hogy mi történt ötszáz évvel ezelőtt. És milyen keveset tudunk saját magunkról!

Tegnap volt Nietzsche halálának száz éves évfordulója. Nietzsche megdöngötte Isten országának kapuit, de olyan erőszakosan, hogy Isten talán nem is méltatta válaszra, amire megértvén, hogy ő a paradicsomot elvesztette, dühösen beleordította a világba: »az Isten meghalt«. A minap azt is kimondták: »az ember meghalt«.

Nekiünk meg kell tanulunk a biológiát, kémiát fizikát, a történelmet; de azt is, hogy az Isten Fia feltámadt, hogy az embert az Isten örök életre teremtette, és hogy őt is feltámasztja a szenvedés és a halál után.

Meg kell ismernünk azt az űrt, amelyre Pascal azt mondja: »Le silence éternel des espaces infinis, m'effraye« (A végtelen térnek az örök csendje, elrettent.) Ez lesz a mai fiatalság egyik nagy feladata az új évezredben: az űr titkait feltárni és azokat megismertetni.

Az igazságot meg kell hódítani; a világmindenséget meg kell szelídíteni, mert az új évezred olyan lesz amilyené a ti lelketek és géniusztok formálja. Az Igazság, a teljes Igazság kulcsa Isten Lelkében található meg. Ma azért imádkozunk, hogy a Szentlélek megismertesse velünk az Ő Igazságát.

A szentmise végén az Igazgatónö köszöntötte a tanári kart és a diákokat, majd tanáraink és diákjaink visszatértek a gimnázium osztálytermeibe. A tanítás hivatalosan is megkezdődött.

(Dr. Nagy Menyhért Mózses OCist)

Az iskola igazgatójának megnyitójából – részletek

...Több mint ötven év kényszerű szünet után ismét beindul iskolánkban a nyolc osztályos gimnáziumi képzés. Szeretettel köszöntöm az ötödik osztályos gimnazistákat; bízom benne, hogy szorgalmasan és jól tanulnak majd, és méltón lépnek a ciszterci elődök nyomdokaiba. Szeretettel

tel köszöntöm a 9. évfolyamos diákjainkat is, akik középiskolai tanulmányaikhoz gimnáziumunkat választották. Azt az iskolát, ahol nem csak a tanítás jó színvonala fontos, hanem fontos a keresztény értékek szerinti nevelés is.

(Folytatás a 4. oldalon)

Ciszterci nővérek Börzsönyben

Látogatás a kismarosi Boldogasszonyháza monostorban

Abban a híradásban, melyből megtudtuk, hogy a zirci apát ezentúl a főapáti címet viseli, olvashattuk, hogy a Zirci Kongregációhoz tartozik a kismarosi ciszterci nővérek Boldogasszonyháza apátsága is. „Ciszterci apácákról” már hallottunk, de számunkra a ciszterci szerzetest tanáraink jelentették.

Hazánkban régebben is voltak ciszterci apácák, – öt ciszterci monostorról tudunk – de az 1600-as évek elején kihalt a Veszprémvölgyből Körmendre menekült ciszterci apácamonostor. Magyarországon 1945-ben indult újból a ciszterci nővérek élete. Tizenegynéhány fiatal leány dr. Naszályi Emil atya, zirci ciszterci újoncmester vezetésével a Bakonyban Zirchez közeli Nagyesztergáron tette meg az első lépéseket. A szépen induló, sőt újabb monostort is alapító ciszterci nővéreknek 1950-ben kellett elhagyniuk a két monostort. (A közösség tagjai azonban továbbra is kapcsolatban maradtak és többben Érdligeten egy családi házban folytatták a szerzetesi életet. Ma itt található a 1993-ban felszentelt *Regina Mundi* monostorukat.) A feloszlatott nagyesztergári közösség tagja volt a ciszterci nővérek kismarosi Bodoasszonyháza monostorának apátnője dr. Timár Ágnes is.

Egy kicsit a kíváncsiság is vitt rá, mikor levélben felkerestem az apátnőt, kérve, hogy mutassa meg a most felépült monostort és szóljon pár szót közösségükről. Ő

templom, majd egy kis túra után közelebbről is megláthatjuk a monostor összekapcsolódó épületeit.

A múlt

A szerzetes közösség múltjáról érdeklődve az apátnő kezembe adta Mónika naplója* c. könyvet, melynek bevezetőjében olvashatunk az indulásáról:

A szétszórátás után Timár Ágnes a budapesti Semmelweis utcában egy baráti családnál lakott kis albrletti szobájában. 1955-ben kereste fel öt több fiatal, akik Szent Benedek Regulája szerint kívántak élni. A kis közösség tagjai kezdetben külön éltek. Reggel otthon mondták el az akkori liturgia szerint a primát, majd a város valamelyik templomában volt a konventmise, amin mind részt vettek. Így lett valóság a szerzetes élet, melynek nem voltak külső keretei. Mindenkinek volt munkahelye. Egy örök-lakás vásárlásához szükséges belépő összegyűjtése után 1959-ben kapta meg a közösség a „monostor” kulcsát, ahol azután két esztendeig éltek. Az Üllői úti 2 szoba hallos lakás volt a „monostor”. A csendes, védettebb udvari szoba lett a kápolna, a másik pedig minden volt: hol scriptorium, hol nappali, hol meg háló.

1961 februárjában házkutatás után a közösség 4 tagját letartóztatták, a szabadon maradtakat munkahelyükről elbocsátották, a monostort „bűnjelként” elkobozták. A „szent maradék”, a fiatalokból álló szerzetescsalád, amint becsukódott az ajtó a házkutatást végzők után, előjárót

készséggel állt rendelkezésre. Július 5-én egy meleg nyári napon kerestem fel a monostort. A kismarosi állomásról rövid pár perces gyaloglás után feltűnik a Börzsöny erdős lankáihoz szépen illeszkedő modern, fehérülő apátsági

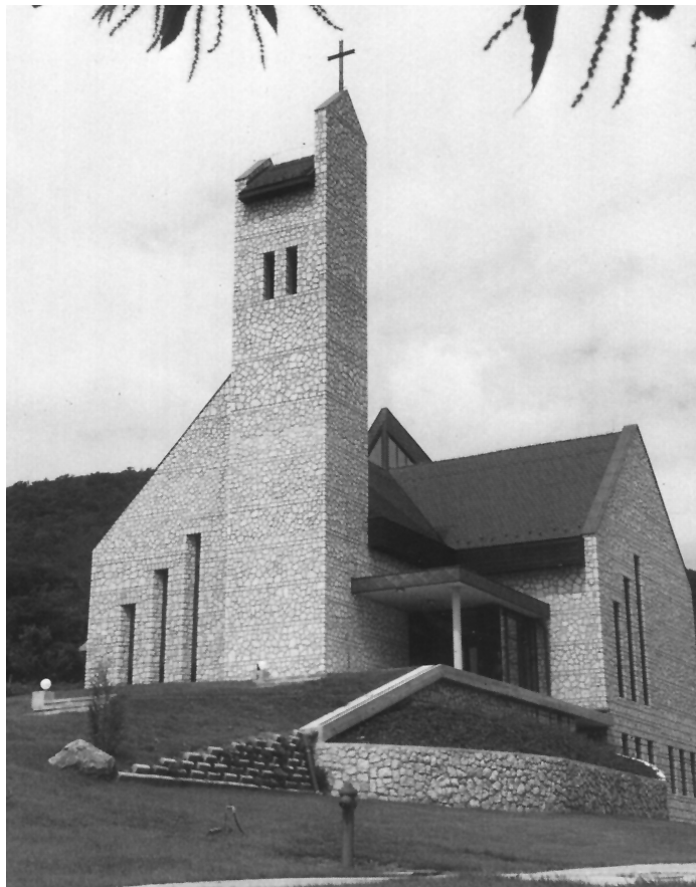
választott, s a szerzetesi élet tovább folyt. Négyen 1963

*Timár Mónika (1937–1962) a közösséghez 1955-ben csatlakozott. 1957–62 között írt naplója 1990-ben jelent meg a *Vigilia* kiadásában.

márciusában amnesztiával szabadultak, de 1966. áprilisában Ágnes apátnőt újból letartóztatták. Összesen 5 és fél évet töltött börtönben. A közösség azonban együtt maradt. A második szabadulás után a hetvenes években már repedezni kezdett a jég, és ezért ott tágitották lehetőségeiket, ahol tudták. Ez időben tudták meg a kismarosi plébánostól, hogy a TSZ értékesíti a nehezen művelhető földjeit. Vásároltak Kismaroson a bürzsönyi erdők szélén két egymással szomszédos, hosszú, keskeny lucernást, és felállították rá egy harminckét négyzetméteres alapterületű faházat, – „szerszámkamrát”. Ez lett az „ősmonostor”. Később egymásután vásárolták meg a szomszédos parlagföldet. A nyolcvanas évek további lassú enyhülést hoztak. Két év alatt – 1982/84-ben – épült fel a 144 négyzetméteres alapterületű „új monostor”, mely már igazi élettere lett a szerzeteseknek.

A legújabb monostor

Ágnes apátnőtől – aki érettségi után a Műegyetem építész karára iratkozott be, majd tanulmányait megszakítva jelentkezett a nagyesztergári közösségbe –, megismerhetjük a közel egy évtizedes munkával készült monostor történetét. A ma álló apátság terveit a szerzetesek készítették. Az építkezés 1991-ben kezdődött, és 1999. április 17-én a Gyümölcsoltó Boldogasszonyról elnevezett apátsági templom felszentelésével fejeződött be. A munkákat elsősorban ők vezették, és végezték. 1991-ben kezdődő építkezés első lépéseként a lakócellákat magában foglaló épülettel indult. Ezt követte a

könyvtár épület – ma 35 ezer kötetet tartalmaz –, majd az oktatási épület. A három szép, környezetbe illő épületet, a és a templomot zárt folyosó köti össze. Az építkezés ma is folyik, habár szerényebb formában. Elkészült a több holdas telket körülvevő kerítés, parkoló épült.

Szerzetesi élet

A szerzetes közösség életformája teljes egészében szemlélődő. A monostorban jelenleg 16 ciszterci nővér alkotja a közösséget. Életkoruk 24–72 esztendő között van. (Velük él 3 bazilita nővér is és itt kapja a noviciátusi felkészítést.) A mindennapi életük Szent Benedek Regulájára és a ciszterci hagyományokra épül. A zsolozsmát közösen magyar nyelven mondják: kora reggel a Laudes (reggeli dicséret), kon-

vent mise, napközi imaórák, majd a Vesperas és 8 óra után a Completorium. – Közben mindenki végzi megszabott napi munkáját, biztosítva az „Ora et labora” harmóniáját. Minden nővérnek van civil képzése is. A kilencvenes években, mikor az új monostor épült, a munkát igencsak az építkezéshez kapcsolódó fizikai és szellemi munka tette ki. Terveik szerint a monostor jó helye lett volna a magyar szerzetes nővérek teológiai képzésének, három nővérnek is van teológiai doktorátusa. Azonban az élet másképpen alakult. Jelenleg a községben gyógytestnevelési órákat tartanak, az iskolai hittanoktatásban vesznek részt. Tervezik egy kerámia műhely kialakítását is. Keresik azokat a munkalehetőségeket, melyek a szerzetesi élet fenntartásához megfelelnek.

Egyházi helyzet

A szerzetesközösség 30 éven keresztül úgy élte meg az egyházhoz ragaszkodó igaz hűségét, mint a „megtorpedózott óceánjáró mentőcsónakban hajózó legénysége”. Néha eljutott hozzájuk levélben egy pápai áldás, vagy 1978-ban egy biztatás. A nyolcvanas évek derekán az általános helyzet lehetővé tette, hogy a Ciszterci Rend generális apátja a monostor egyházi helyzetét rendezze, hivatalosan is felvéve a közösséget a ciszterciek családjába. 1993-ban pedig dr. Zakar Polikárp benedikálta a megválasztott apátnőt, dr. Timár Ágnes.

Porta patet, magis cor!

Boldogasszonyháza népét hogyan segíthetnék a ciszterci öregdiákok? – kérdeztem Ágnes apátnőtől – Ismerjenek meg, keressenek fel bennünket – mondotta – és megismerve házunkat, másoknak is mondják el. Vannak, akik elmélyülést, csendet, szellemi és lelki megújulást keresve jönnek a monostorba. A ház alkalmas 20–30 fős iskolás csoportok fogadására is, háló és étkezési lehetőséggel. Persze a látogatás előtt az időpontot egyeztetni kell. (Tel. 27-350 306) *Szombat-vasárnap reggel 9-kor van szentmise az apátsági templomban, hétköznap pedig este 6-kor vesperás és szentmise.*

Az öregdiákok mellett a gimnáziumaink diákjainak is jó lenne megismerni ezt a csendet és lelki békeséget kínáló kedves helyet, részt venni a sugárzó, zsinati szellemű liturgiákon, bepillantást nyerni a ciszterci nővérek szerzetesi világába.

Oláh Gy.

Az iskola igazgatójának megnyitójából *Folytatás az 1. oldalról*

Gondolom sokatok nehéz szívvel vette fel ma az ünnepi ruhát, hiszen még csak augusztus 28-a van! De kárpótoljon benneteket mindaz a változás, amely ebben a tanévben vár rátok.

Örömmel számolhatok be nektek arról, hogy egy szépen felújított iskolában kezdhettek meg tanulmányaitokat. A felsőbb éves diákok biztosan emlékeznek a régi épület földszintjének kopott köveire, omladozó falaira. Ezek mára mind megszépültek, a boltívek újra élnek, a sötét folyosók fénytel teltek meg. A kémiai előadó ódon berendezéseit is újak váltották fel. A felújítások még jelenleg is folynak, ezért a türelmeteket és megértéseteket kérem, de ilyen horderejű munkálatokhoz nem elegendő a nyári szünet. Arra is kérlek benneteket, hogy fegyelmezett magatartással, odafigyeléssel őrizzék meg az iskola tisztaságát, szépségét!

Az 1978 óta alkalmazott öreg tantervet is megbolygattuk kissé. A 9. évfolyamon bevezettük a kerettantervi óraszámokat, ami csökkenti iskolai leterheltségeteket. A gimnáziumot most kezdő tanulók számára kötelező úszásoktatást vezetünk be. Tesszük ezt azért, mert fontosnak tartjuk tanulóink testmozgását, egészségét és jó közérzetét. A 11. évfolyamon a számítástechnika tantárgy keretében gépirást is tanulhattok. Úgy gondoljuk, hogy ez ma már nélkülözhetetlen tudás, mind a munkát vállalóknak, mind a továbbtanulóknak.

Fontosnak tartom, hogy a tanuláson kívüli időt is értelmesen, hasznosan kikapcsolódva töltsétek el. Kollégáim-

mal együtt tervezzük egy néptánc csoport és egy iskolai zenekar létrehozását.

...Vannak olyan tanulóink, akik még a nyáron is öregbítették iskolánk hírnevét. Nagy büszkeséggel és örömmel üdvözlöm, hogy *Flaskay Mihály* 11. A osztályos tanuló úszásban Európa csúcsot is megdöntve lett Európa-bajnok. Gratulálunk az eredményéhez. *Hegedűs Gábor* 11. K osztályos tanuló augusztus 19-én Eger város „Jó tanulója, jó sportolója” kitüntetésben részesült. Neki is gratulálunk, bár még ezekben a napokban Új - Zélandon van edzőtáborban.

Ebben a tanévben is a legfontosabb feladatnak a tudás megszerzését tartom. A tudás hatalom, amely felemel benneteket. De sohase felejtsetek, hogy a követelmény juttat a tudás igazi birtokába. A követelmény nélküli előrelépés az igénytelenség nyomorába dönt.

Isten mindannyiunk számára meghatározta az időt, amelyben élünk. Ez értékes, döntő fontosságú, az idő gyorsan elmúlik. .... „Olyan Úton járok, amelyen nem tudok visszatérni” - mondja Jób az időről. Az idő gyorsan múlik, de minden percéről számot kell adnunk, tehát úgy kell azt kihasználni, hogy nyugodt lélekkel állhassunk az örök bíró előtt.

Ha mindig a kötelesség teljesítés útján jártok az eredmény és a jutalom nem marad el, és bátran mondhatjátok a népek apostolával: „Jót cselekedve nem csüggedünk, mert annak idején aratni fogunk, ha kitarunk.”

Dr. Pisákné Balogh Éva igazgató

TANÁRAIM

Faluhelyi (Fischer) János 1934-ben érettségizett, Németországban, Wiesbadenben élő diáktársunk emlékezései:

A gimnáziumban a mi társaságunk volt az utolsó olyan osztály, amelynek a görög nyelv és irodalom kötelező tárgya volt. A következő osztály diákjai már választhattak görög vagy francia között. Görög tanárunk az akkor még egészen fiatal **Tobákos Kilit** volt. Ma már kevesen emlékeznek rá, hogy volt egy ikertestvére, aki a mi diákkorunkban – mint „világi” pap – ugyancsak Egerben volt a főplébánián káplán. Egyetjű ikrek voltak, gondolom édesanyjuknak is nehézséget okozott, hogy melyikük Péter, és melyikük Pál. (E nevekre keresztelték őket, „Kilit” tanárunk szerzetes neve volt.) Délutánonként gyakran lehetett őket látni az utcán, amint együtt sétáltak. Számunkra nem okozott nehézséget megkülönböztetni őket, mert egyik fekete reverendát viselt, a másik a ciszterciak fehér reverendáját fekete skapulárával.

A háború után, miután megszöktem az orosz hadifogságból, elvállaltam egy Szabolcs megyei falusi – özvegyi házonélvezetben levő – gyógyszerész vezetését, hogy ne legyenek nagyon „szem előtt”, és, mert úgy gondoltam, hogy a család élelmezése egyszerűbb lesz, mint Pesten. A hatezer lakosú község fele református, fele katolikus. A katolikusok fele görög szertartású, fele latin. A görög szertartásúaknak volt szép nagy templomuk és esperes-plébánosuk. Nekünk

csak egy egészen kicsi templomunk volt, és a szomszéd község plébánosa járt át misézni.

Kevéssel később plébánia rangot kaptunk, és egy fiatal nyíregyházi pap – az ottani püspöki helynök titkára – lett a plébános. A község vezetősége a párttal karöltve mindent elkövetett, hogy az új plébános sehol lakást ne találjon. Látva a kilátástalan helyzetet, felajánlottam nekik lakásunk egy szobáját. Együtt étkeztünk, barátok lettünk. Bár egri egyházmegyés pap volt, nem onnan származott. Pesti fiú volt, ott érettségizett, és ott kezdte orvosi tanulmányait. Csak később hallotta meg az isteni hívó szót. Felszentelése után Nyíregyházára került. Egyik este beszélgetés közben szóba hoztam volt görög tanáromat: Tobákos Kilitet. A név hallatára új barátom harsány nevetésben tört ki, és elmesélte a következő történetet.

Egyik nyáron főnökétől azt az utasítást kapta, hogy utazzék 2 hétre X községbe. Az ottani plébános Tobákos esperes szabadságra megy, őt kell helyettesítenie. Késő este érkezett meg a vonatja. Az esperes úr még ébren várta, megmutatta a szobáját. Az asztalon hideg vacsora várta. Az üveg bor sem hiányzott. Megállapodtak, hogy majd reggel megbeszéljük a tennivalókat. Reggel kereste az esperes urat. A házvezető nő közölte, hogy gazdája 2–3 perce ment át a templomba misézni, és meghagyta, hogy ő is menjen.

(Folytatás a 17. oldalon)

Abkarovits Endréné: Zarándok út az „örök város”-ban

A 2000. évben, a Szent Év alkalmából tantestületünk abban a kivételes lehetőségben részesült, hogy iskolánk fenntartójának, DDr. Zakar Ferenc Polikárp zirci főapát úrnak és Dr. Pisákné Balogh Éva igazgatónőnek anyagi támogatásával, valamint Fodor János igazgatóhelyettes szervezésében a zarándok turisták népes táborát növelhette az olasz fővárosban.

Róma a nyugati műveltség egyik bölcsője, a kereszténység fővárosa, modern világváros; 2700 esztendő, eseményekben gazdag múlttal büszkélkedhet.

A megérkezésünk utáni nap reggelén indultunk a város felfedezésére. A kora reggeli nap fényében a Szent Péter bazilika szinte lebeg és ragyog. A római katolikus vallás főtemplomát azon a területen építették fel, ahol az a régi ősi templom állt, melyet Constantinus, az első keresztény hitre áttért római császár emeltetett. Constantinus császár saját kezűleg hordott el 12 kosár földet. Tizenkettőt, ahányan az apostolok voltak.

Több mint 1200 évbe telt, míg kialakult ez a bazilika. A templom építése a reneszánsz diadala, díszítése már a barokk művészet szépségével ejt rabul. Bernini a kupola, a bazilika és a tér különálló elemeit egyetlen elválaszthatatlan harmonikus egységbe olvasztotta. A templom előtt elterülő ovális tér keresztényi békében fogadja a különböző nyelvű, különböző színű, de ugyanazon hitű

A római Szent Péter bazilika

zarándokokat, akik a pápa áldásában részesülnek, s életük egyik legemlékezetesebb pillanatát élik át. A rendet az eredeti, színes viseletbe öltözött svájci gárda tartja fenn. A bazilika belső méreteivel a világ legnagyobb temploma. A templomhoz széles lépcsősor vezet. Az előcsarnokból a Szent Kapun (PORTA SANTA) lépünk a templombelsőbe, amely páratlan értékeket, műkincseket, szent ereklyéket őriz. Michelangelo tervezte a főtemplom belső terét.

Az épületbe belépve Michelangelo Pieta szobrán azonnal megnyugszik a tekintetünk. A templom névadó szentjének bronz szobra fenségesen ül trónján. Jobb kezét áldásra emeli, bal kezében a kettős kulcsot tartja. Szent Péter sírja, amely fölül a hajdani és a mai templomot emelték, az építmény valamennyi elemének eszmei középpontja. Michelangelo kupolája alatt Bernini bronz baldachinja a legelső pápa sírja felett elhelyezkedő pápai oltárt borítja. A templomban szinte minden oltárkép mozaikból van. Egyedüli olajfestmény a Szentháromságot ábrázoló oltárkép. A mozaikot

évezredek sem tudják elpusztítani, olyan időtálló. A szentélyben közepén a Szentlélek jelképe ragyog, fénye az igazság fénye, a határtalan hitbuzgalom üzenete.

A Szent Péter bazilika az örökkévalóság jelképe. A hit üzenetét, páratlan szépségét és nagyságát sugározza a világba.

Utunk a Vatikáni Palotában folytatódott. A turisták hömpölygő sokasága a Sixtusi kápolna felé igyekszik. A kápolna világhírét Michelangelo halhatatlan szépségű freskóinak köszönheti. A Sixtusi kápolna előtt még sokat időztünk Raffaello híres freskókkal (Athéni iskola, az Oltáriszentség, Szent Péter kiszabadítása a börtönből) díszített stancáiban.

A Vatikán negyedét magunk mögött hagyva gyalog sétáltunk tovább, s az Angyal Hídról megcsodáltuk a képekről már nagyon ismerős Angyalvárat, majd a Piazza Navona téren kicsit megpihentünk. Itt van Róma szökőkútjai közül a legcsodálatosabb, amely szintén Berninit dicséri. A kút négy sarkán elhelyezkedő márványalakok a négy kontinens négy nagy folyóját személyesítik meg.

Miután kellőképpen felüdültünk, a Pantheont néztük meg. Érdekessége, hogy átmérője és magassága egyaránt 43,5 m. A látottak felfelé terelik a tekintetünket, a kupola 9 m átmérőjű kerek nyílása felé. A templomban híres személyek nyugszanak. Itt van eltemetve Raffaello, sok világhírű Madonna-kép festője is.

Másnap, vasárnap, Róma 75 m magas harangtornya minket is hívogatott, a Szűz Mária tiszteletére emelt legszebb Mária-templomba, a S. Maria Maggiore-be. Itt bekapcsolódtunk az ünnepélyes szentmise hangulatába. Még zárás előtt sikerült bejutni a bilincses Szent Péter (S. Pietro in Vincoli) templomba, s megtekinthettük a zseniális művész, Michelangelo nagy művét, a Mózes szobrot.

A déli harangszó után már a Piazza Laterani téren egy hűvös pizzériában ebédeltünk, s felfedező utunkat a S. Giovanni in Laterano (Szent János) bazilikában folytattuk. Ez Róma legelső keresztény temploma, ezt is Constantinus császár építtette, ám a barokk korban e templomot is újjá varázsolták. A templomon a tizenkét apostol hatalmas márványszobra, a barokk szobrászat remekművei. Valamennyi szobor élményt jelent. Érdemes felnézni, hisz a gazdagon aranyozott kazettás mennyezet színei barokk szellemet árasztanak. Külön épület rejti a Lateráni palota maradványait, így a „Szent lépcsőt” is, melyen a hagyomány szerint Krisztust Pilátus elé vezették. A hívők csak térdepelve, szép csendben imádkozva haladhatnak a lépcső felső fokáig.

Az idő már délutánba hajlott, s így mi metróval igyekeztünk a falakon kívül eső S. Paolo fuori le mura – azaz a Szent Pál – bazilika megtekintésére. Ez az a templom, amit nem szabad kihagyni. Mikor beléptünk az előcsarnokba, azonnal magával ragadott a napsugárban ragyogó arany mozaikos homlokzat. Belül a falakon körbe valamennyi pápa képmását láttuk Szent Pétertől VI. Pálig. A bazilika kincsházájában figyelemre méltó egy húsvéti gyertyatartó, amely egy márványköltemény. A csigavonalban fölfutó gyertyatartón Jézus szenvedéstörténete, föltámadása és mennybemenetele elevenedik meg művészien, Vassallego római szobrász keze által a XII. századból.

Lassan el kellett köszönni Rómától, de a lemenő Nap fényében még a Capitolium tetejéről elénk tárult a Fórum Romanum, melynek építményei, palotái, templomai, bazilikái jó állapotban emlékeztetnek az ókori város társadalmi életének központjára. A város jelképét, a világ egyik leghíresebb épületét, a Colosseumot még körbesétáltuk. Ez az óriási építmény szürke köveinek súlyával is az időtlenséget hirdeti. A jókedvű, fecsegő turisták özönében egy kicsit még elidőztünk Róma legismertebb szökőkútjánál, a Trevi kútnál. A hagyományt tisztelve sokan közülünk is apró pénzt dobtak a kút vizébe, hogy visszatérjenek az „örök városba”

Rómából hazafelé útközben még közelről is megnéztük az orvietoi dómot. Legközelebb Firenzében, a „reneszánsz bölcsőjében” a dóm téren álltunk meg. Itt kezdtük meg rövid városnéző sétánkat.

Szállásunk egy Velencéhez közeli kempingben volt. Pihenőnapot tartottunk, ami mindenkire rá is fért, de akik nem a tenger forró homokját, sós, de simogató vizét választották, azok a csatornák, kupolák, tornyok városába, Velencébe hajóztak. Ez a csipetnyi hangulat is elég volt ahhoz, hogy úgy érezzük, egyszer még Velencébe is vissza kell térnünk.

Utunk során bármennyire is kifárasztott bennünket a sok gyaloglás, a nagy meleg, az új ismeretek befogadása, mindenképp elmondható, hogy nagyszerű és maradandó élményt adott a római kirándulás, mely úgy érzem, még hitben és lélekben is megerősített bennünket.

RIPORTOK A GÁRDONYI RÁDIÓ MŰSORÁBÓL

Interjú Csák György tanár úrral, a 213-as Koháry István ciszterci cserkészcsapat parancsnokával. A riportot készítették Gyurkó Máté, Malik Bálint és Somogyi Márton 10/D osztályos tanulók.

Mindenki tudja a gimnáziumban, hogy tanár úr a 213-as Koháry István cserkészcsapat vezetője, de kevesen tudják, hogy ki volt Koháry István. Kérem, beszéljen a csapat névadójáról!

Koháry István országbíró, hadvezér, politikus és költő volt, 1649. március 12-én született. A nagyszombati egyetemen kezdte felsőbb tanulmányait, majd a bécsi egyetemen folytatta. Tanulmányainak elvégzése után a füleki vár parancsnoka lett, sokszor az Al-Dunáig szorította le a rabló török hadakat. 1686-ban, Buda ostrománál fényes sikereket ért el huszáraival. 1687-ben Eger várának visszavételénél a magyar csapatok élen hadakozott. A harcok során jobb karján olyan súlyosan megsebesült, hogy többé írni sem tudott. 1714-ben országbíróvá választották. Jobbágyainak igazi atyja volt, sokat – mintegy 700 000 forintot -- áldozott a közjóra. Megalapította a kecskeméti algimnáziumot, a debreceni gimnáziumot konviktussal (kollégiummal) látta el. 1731. március 29-én halt meg.

Mi a cserkészélet lényege?

Röviden így foglalhatnám össze. Mi a cserkészlet? – Élet! Mit akar a cserkészlet? – Mindig cselekedni! – Mi akar a cserkész lenni? – Jellem!

Az élet sokrétű: van vidám és kemény oldala. Mindenki csak egy életet él, a magáét. Az ember az életben kalapács vagy üllő. Rajtad áll, hogy mi akarsz lenni. A mi tíz törvényünk segít abban, hogy ne légy az utóbbi. A tíz törvényt nem mindig könnyű teljesíteni, idővel egyre könnyebb. Emberek vagyunk, mindannyian könnyen hibázunk. A cserkészekben mindig van erő a jót újra kezdeni. Mint ahogy azt a cserkészlet megalapítója, az angol Robert Baden-Powell írta: „A boldogságot az a tudat adja, hogy másokon segítettünk.” „A cserkészlet az, ami a boldogság elérésének egyik biztos földi útja..., ami bátorságot, tettekészséget, önállóságot, meggondoltságot jelent, voltaképpen maga a cserkészszellem.” (Rovering to Success)

Mikor alakult meg a cserkészcsapat?

A már említett R. Baden-Powell angol tábornok 1857-ben született Londonban. Fiatalon lépett a katonai pályára, harcolt Indiában, majd a dél-afrikai búr-háborúban. 1907-ben szervezte meg huszonnégy fiúval az első cserkész táborát. Ennek sikere után a következő évben adta ki a Scouting for Boys (Cserkészlet fiúknak) című alapvető művét, és a cserkészlet elindult világhódító útjára.

Magyarországon Dr. Szilasy Aladár megszervezte az első cserkészcsapatot, a másodikat pedig Sík Sándor piarista atya, a későbbi piarista tartományfőnök, irodalomtörténész, egyetemi tanár és költő. 1912. december 28-án megalakult a Magyar Cserkészszövetség. 1923-ban 180 táborban már 10 000 cserkész táborozott, és az 1924-es dániai, második világtalálkozón – Jamboree-n – már a magyar cserkészek is részt vettek. 1933-ban Gödöllőn tartották a cserkészek negyedik világtalálkozóját, ahová Baden-Powell is eljött. Gróf Teleki Pál főcserkész vezetése alatt harmincezren táboroztak Magyarországon. 1939-ben volt az első leány-Jamboree, ugyancsak Gödöllőn. Majd a világháború évei következtek, Magyarországon pedig a kialakuló pártállam nem tűrhette a cserkészletet, létrehozta helyette a saját ifjúsági szervezeteit: az úttörőmozgalmat és a KISZ-t.

1988-ban alakul meg újra a magyar cserkészmozgalom. Egerben egy titkos találkozón, egy pincében határoztuk el a szervezést 1988 novemberében. Így alakulhatott meg a 212. Bornemissza Gergely néven az első cserkészcsapat 1989-ben, amelyből aztán több csapat vált ki. Így ma Egerben négy csapat tevékenykedik: az említett Bornemissza Gergely nevét viselő csapaton kívül a kispapok Rajeczky Benjámin nevét viselő cserkészcsapata, a szervita plébánián a Szent Rita cserkészcsapat és a Koháry István cserkészcsapat.

Iskolánkban az 1922/23-as tanévben indult a Koháry István cserkészcsapat dr. Balassa Brunó tanár úr szervezésével. A húszas-harmincas években az iskolában átlagosan 550-an tanultak, és

ebből szintén átlagosan 120 tanuló volt cserkész. Az iskolai évek alatt a cserkészletben is életre szóló emlékeket szereztek a hajdani tanulók, amint ezt az emlékkönyvünkben a bejegyzéseik is mutatják. Érdemes ezeket elolvasni. Dr. Palos Bernardin, egykori cserkésztsiszt – aki 1937–43 között a gimnázium igazgatója volt – ezt írja: "Azért élünk itt a földön, hogy megtegyük kötelességünket!"

A Koháry cserkészcsapat 1990. augusztus 29-én alakult meg újra. Jelenleg – velem együtt – huszonkilenc tagja van, idősekkel harmincöten vagyunk. A csapat tagjai heti foglalkozásokon vesznek részt, őrsi rendszerben. A fiúk őrse dr. Pataki Vidorról van elnevezve, a lányoké pedig dr. Debreczeni Sixtus atyáról. Különböző versenyeken, rendezvényeken is részt veszünk. Gondolom, Egerben eléggé ismertek vagyunk, néha az egri tv is be szokott számolni ezekről.

Tanár úr hogyan került kapcsolatba a cserkészettel?

Az ötvenes években már a mozgalom nem létezhetett, de Egerben még éltek ciszterci atyák, hittanra jártam hozzájuk – ami szintén tilos volt, de családomnál találkoztunk, összejártunk – s itt kerültem be a cserkészletbe. 1958. augusztusában a Bükkben volt az utolsó, titkos tábor, ahol egy hétig tizenhárom fiú együtt táborozott. Ez életem meghatározó élménye volt, az egyetemi éveim alatt is sokat merítettem belőle. Az újjáalakulásnál rögtön bekapcsolódtam a munkába, és 1990-ben felkérték a ciszterci fiatal cserkészek vezetésére, s azóta vagyok ennek a csapatnak az irányítója, először parancsnok-helyettesként, később parancsnokként.

Tanár úr hogyan képzei a cserkészlet jövőjét?

Úgy, mint a keresztények jövőjét. Optimista vagyok. Jézus Krisztus az Ő nyomdokain járóknak megígérte, hogy velük lesz minden nap, a világ végezetéig. Ez a cserkészletre is vonatkozik, hiszen a mozgalom alapítója, Baden-Powell is Krisztus nyomában járó ember volt, és a cserkészmozgalomnak fundamentumát is Jézus Krisztus tanításában jelölte ki.

A cserkészcsapatunk maga elé tűzte azt a Sík Sándor-i gondolatot, hogy emberebb ember, magyarabb magyar legyen minden tagja a cserkészcsapatunknak. Fontos célkitűzésünk a határokon kívüli cserkész testvérink segítségét is. Így 1999 nyarán Segesváron és Fehéregyházán voltunk a Petőfi ünnepségeken, kialakítottunk egy testvéri kapcsolatot a segesvári katolikus plébánia keretében működő 082. Apor Vilmos cserkészcsapattal. Ellátjuk őket könyvekkel, cserkész újságokkal, és tervezzük, hogy a Millennium évében a csapat tagjai közül többen eljöhessenek Magyarországra, Egerbe, és részt vehessenek az itteni ünnepségeinken. Bízom benne, hogy ez a tervünk sikerülni fog.

Milyen kapcsolatban van az Egyház és a cserkészlet?

Szoros a kapcsolat a történelmi egyházak és a cserkészlet között. Jelenleg Magyarországon körülbelül tizenötezer cserkész van, és két irányzat alakult ki a mozgalmon belül. A katolikus irányzat a Táborkereszt, a református pedig az Ychthys. Ez a két irányzat ökumenikus egységben próbálja a keresztény alapot megvédeni, hiszen a cserkészlet lényege: istenhiten alapuló ifjúsági szerveződés. Így a fenti két irányzat hívatott arra, hogy az eredeti célokat megvalósítsa. Mi is tagjai vagyunk a Táborkereszt mozgalomnak.

Köszönjük szépen a beszélgetést!

HÍREK, ESEMÉNYEK

2000. július 12-én váratlanul elhunyt *David Hardie* iskolánk angol anyanyelvű tanára. Requiem aeternem dona ei, Domine, et lux perpetua luceat ei.

2000. augusztus 31-én délelőtt 9 órakor az egri bazilikában *Dr. Nagy Menyhért Mojzes* atya által celebrált szentmisével megkezdődött a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és pedagógiai

Szakközépiskola tanulói számára a 2000/2001-es tanév. A szentmisén 39 nyolc évfolyamos, 677 négy évfolyamos és 134 szakközépiskolai tanuló vett részt. A szentmise végén tartotta meg igazgatónő, dr. Pisákné Balogh Éva a tanévnyitó beszédét.

2000. szeptember 16-án Csákváriné Veréb Valéria és Gerjákné Csibrány Éva tanárnők vezetésével iskolánk 10.K osztályból 20 tanuló utazott el az angliai Broadstairs város Kent School iskolájába két hetes angol nyelvi gyakorlatra.

2000. szeptember 18-án iskolánkban „Ősi magyar címerek” címmel kiállítás nyílt. Az Ősi magyar Címerekért Alapítvány, a Megyei Művelődési Központ és iskolánk közös szervezésében megnyílt kiállításon Szabadiné Sinkó Ilona címerfestő képzőművész, Páthi Diana és Máthé Erika képzőművészek munkáit ismerhettük meg.

Az ünnepélyes megnyitón először Kis Diana 11. E, Kelemen Judit 12. A, Szecsókó Karola 12. A osztályos tanulók fúvós hangszereken előadták Anonymus: Reneszánsz tánc darabját.

Igazgatónőnk, dr. Pisákné Balogh Éva bevezetőjében köszönetet mondott a Megyei Művelődési Központnak azért, mert tanácsaikkal és a paravánok átadásával lehetővé tették a kiállítás megszervezését. Majd szól arról, hogy a múlt megismerése – amelyre az iskola mindig hangsúlyt helyezett – azért fontos, mert aki a múltat nem ismeri, keveset tud a jelenről, s talán semmit sem a jövőről. A kiállítással a tanulóinknak az élő történelembe való betekintés lehetősége adatik meg.

Bíróné Vargyi Ágnes – Eger Város Közoktatási Irodájának munkatársa – előadásában meghallgathattuk Arany János: Rendületlenül című versét.

Kary József, a Megyei Művelődési Központ Igazgatója megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy a történelem és a művészet találkozik ezen a tárlaton. A címer összekapcsol múltat és jövőt, jelképként kifejezi a közösséghez való tartozást, a táj sajátosságait, azt az eszmét, amihez érdemes és szükséges felsorakozni. A címer cselekvésre is készít, üzen a jövőnek is, mert felmutatja a követendő értéket.

Iskolánk énekkarának kamarakórusa Gyulai Mária 11. E osztályos tanuló szólóéneklésével a Honfoglalás című film „Kell még egy szó” betétdalát adták elő.

Szabadiné Sinkó Ilona kérte a fiatalokat, hogy szeressék a hazát, legyenek büszkék az őseikre. Reméli, hogy munkái hozzájárulnak a cselekvő hazaszeretet kialakulásához.

A megnyitó után a „régiz fizikai” előadóban Szantner Viktor, a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság titkára tartott előadást. Az előadást a következő számban közöljük.

A kiállítás jelentőségét mutatja, hogy a városi televízió Híradás című műsora és a Heves Megyei Hírlap is beszámolt a megnyitóról.

VERSENYEREDMÉNYEK 1999/2000. TANÉVBEN

IV. rész

Városi versenyek:

Egerben két évente megrendezésre kerülő „Ki tud többet Maconról?” városismereti vetélkedőn iskolánkat a *Petkovics Nikoletta*, *Budai Zsanett*, *Kis Virág* és *Dobróka Tamás* összeállítású csapat képviselte, és 3. helyezést szerezett meg. Mind a négyen a 11.A osztályba járnak. A felkészítést Tóthné Török Anna tanárnő végezte.

A RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat egri szervezetének irodalmi pályázatán *Juhász Katalin* 11.E osztályos tanuló az első helyet, míg *Seres Emese* 10.E osztályos tanuló a második helyet szerezte meg. Így mindkét tanuló egyhetes hollóházi táborozási lehetőséget kapott. Felkészítő tanárunk dr. Loboczkyné Hársas Ibolya tanárnő volt.

Megyei versenyek:

Boldizsár Judit 9.C osztályos tanuló a megyei német „szép kiejtés”-i versenyen 6. helyen végzett. Felkészítő tanára Dr. Rák Sándorné volt.

Országos versenyek:

Az OKTV döntőjében angol nyelvű filozófiai témájú dolgozatával *Mischinger Ágnes* 12.A osztályos tanuló a 11., *Bakondi Lilla* 12.C osztályos tanuló a 20. helyezést érte el. A felkészítőjük Varga B János tanár úr volt.

Hegedüs Gábor 11.K osztályos tanuló elnyerte az Eger város jó tanulója, jó sortolója címet; és mint az UVMK-Eger vízilabda csapat tagja, 2000. augusztus 21. és szeptember 11. között Új-Zélandban nemzetközi tornán vett részt.

Flaskay Mihály 12.K osztályos tanuló 2000. június 29-én Dunkerque-ben az Ifjúsági Úszó Európa Bajnokságon az 50 méteres mellúszásban Európa-csúccsal, 28:54 másodperces eredménnyel Európa bajnok lett.

A Középszintű Matematikai és Fizikai Lapok 1999/2000. tanévi pontversenyében a következő tanulók értek el kiemelkedő eredményt: a B és C kategóriában: *Rakamazi Richard* 11.C, a C kategóriában *Bessenyei András* 11.C dicséret oklevelet kapott, továbbá az A kategóriában *Rakamazi Richard* 11.C, a C kategóriában *Magyari László* 10.D, *Nagy Bernadett* 11.B és *Juhász József* 12.C dicséretben részesült. A tanulók felkészítője Csák György tanár úr volt.

A Hajdú-Bihar megyei TIT Tehetséggyógyító Országos Versenyén iskolánk tanulói közül a következő tantárgyakból a következő tanulók értek el figyelemre méltó eredményt:

Biológia:	<i>Bán Edina</i>	1.hely
	<i>Papliczky Petra</i>	5.hely
	<i>Homonnai Kinga</i>	11.hely
	<i>Vígh Anett</i>	20.hely
	<i>Baranyi Szabolcs</i>	22.hely.–

Valamennyi tanuló a 10.B osztályba járt, szaktanárunk Bárdosné Greskovic Zsuzsanna tanárnő volt.

Újságírás: *Juhász Júlia* 10.E 8.hely Felkészítő tanára: dr. Loboczkyné Hársas Ibolya volt.

ÚJ TANÁRAINK...

Kelemenné Oravecz Julianna vagyok. 1979-ben kaptam diplomát a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen mint történelem szakos középiskolai tanár és művelődési előadó.

Az Egri Közgazdasági Szakközépiskolában kezdtem meg tanári pályámat, ahol húsz esztendő telt el. Öt éve érettségi vizsgaelnöki feladatokat is ellátok.

Pedagógusként - és mint két gyermek édesanyja is - tudom, milyen fontos a középiskolai szakasz a későbbi életpálya szempontjából. Versenyképes és értékálló tudást kell átadnunk, miközben tanítványaink személyiségét jellemmé formáljuk. Örömmel szolgál, hogy a nagy múltú Ciszterci Gimnáziumban taníthatok. Vallom Kodály gondolatát: "Minden ember annyit ér, amennyit hazájának használni, embertársainak szolgálni tud."

Ballagóné Csernyák Éva vagyok. 1994-ben végeztem a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán magyar-történelem szakon, nappali tagozaton.

Két gyermek édesanyja vagyok. Júlia 6 éves, Márton 4 éves óvodás. Férjem szintén pedagógus.

Anyai hivatásom mellett nagy örömmel, szeretettel és odaadással tekintek tanári pályám elé itt, a nagy múltú Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnáziumban.

Nevem *Kovács Beáta*, matematika – ének-zene szakos tanár vagyok. Az idén szeptembertől ért az a megtiszteltetés, hogy ebben az iskolában taníthatok. Hat éve vagyok a pedagógus pályán, ez idő alatt foglalkoztam gimnazistákkal és általános iskolásokkal. Idén szeptembertől új feladatok és lehetőségek nyíltak meg előttem, az iskolában a kismagisztaosztályfőnöke lettem. A gimnáziumi osztályokban ezen felül még ének-zenét is tanítok és énekkart is vezetek. Bízom abban, hogy munkám során minél több diáknak lehetek segítségére.

Mindenkinek vidám, jó hangulatú tanulmányi évet kívánok.

Köves Esztemek hívnak. Magyar – történelem szakos vagyok. A Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karán végeztem. Jelenleg óraadóként tanítom a 10. C osztályosokat.

Örsiné Mohl Szilviának hívnak. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen végeztem magyar – angol szakon. 1979-től – 1992-ig már tanítottam itt, a Gárdonyi Géza Gimnáziumban. 1992 és 2000 nyara között a Lenkey János Honvéd Gimnáziumban dolgoztam. Ennek bezárása után örömmel jöttem vissza régi iskolámba, ahol most teljes óraszám-ban angolt fogok tanítani.

Kevés szabadidőmben leginkább olvasni szeretek, bár mindig úgy érzem, erre nem jut elég időm. A szépirodalmon kívül érdekel a történelem, a képzőművészet és a természet is. Ha az időm engedi, szívesen nézek angol nyelvű műsorokat, vagy keresztretjvényt fejtek, leginkább angolul. Van egy apró kertem, a szellemi munkából ebben tudok igazán kikapcsolódni. Minden hobbimnál fontosabbnak tartom, hogy gyermekeimre (elsős gimnazista lányomra és hetedikes fiamra) mindig legyen elegendő időm, energiám és velük legyenek, ha szükségük van rám.

Férjem az Eszterházy Károly Főiskolán tanít, szintén a Gárdonyi Géza Gimnázium tanára volt.

The new British teacher at the gimnázium is *Adrian Bailey*. Adrian joins us after teaching in Gyöngyös and at the Eszterházy Főiskola in Eger. Before coming to Hungary he taught modern foreign languages at a secondary school in Birmingham, having obtained his teaching degree from the University of Woherhampton. A native of Congleton, Cheshire, Adrian says he is torn between his love of travelling and his love of home. Perhaps now that he has a Hungarian wife he will soon call Hungary home too.

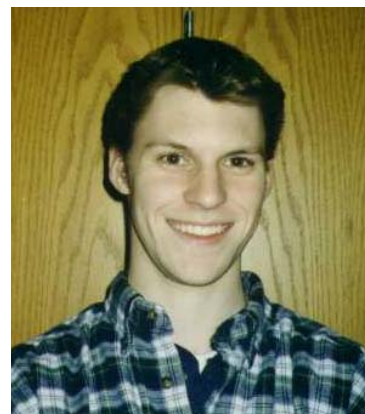
Hi!

I am *Andrew Currie* and I am from River Forest, a small suburb of Chicago, Illinois, USA.

I am teaching English conversation and US civilization and enjoyong it quite a bit.

Aside from teacing, I like to read, watch TV, listen to music, play Football and run.

I also like to whistle the „Star Spangled Banner”- my vational anthem -, especially during the Olympics!

Timmer László matematika-fizika-számítástechnika szakos tanár vagyok. A debreceni KLTE-n végeztem, 1983-ban kezdtem tanítani. Nemrég kerültem Egerbe, ami örömmel tölt el. Jelenleg csak számítástechnikát tanítok a szoftverüzemeltető képzés keretében. Családos vagyok, három gyermekem van.

Ferenczi László vagyok. Az egri tanárképző főiskolán szereztem 1988-ban matematika-technika tanár és oktatástechnológus képesítést, majd a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen szereztem újabb diplomát számítástechnika szaktudományból.

1991-ben egy évet tanítottam Sarudon, majd a tiszaszőlősi ÁMK igazgatóhelyettese lettem. 1999/2000-es tanévben a tiszafüredi Kossuth Lajos Gimnáziumban tanítottam számítástechnikát.

Ettől a tanévtől lettem a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium tanára.

Kovács Mária vagyok. 1984-ben az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskolára mentem matematika-kémia szakra. 1988-ban lettem általános iskolai tanár a Poroszlói Általános Iskolában.

Munka mellett végeztem el a debreceni Kossuth Lajos Tudomány Egyetemen a számítástechnika középiskolai tanár szakot. A tavalyi tanévben a tiszafüredi Kossuth Lajos Gimnázium és Szakközépiskolában tanítottam informatikát. Az idén régi vágyam teljesült, amikor ide jöhöttem a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnáziumba informatikát tanítani.

Bajzát Tamás vagyok, Egerben születtem, és Felsőtárkányban lakom. 2000-ben végeztem a Debreceni Egyetem (KLTE) földrajz tanár – tájvédező geográfus – angol-magyar szakfordítói szakán. 2000. augusztus 1 óta a Bükk Nemzeti Park oktatási és tájvédelmi felügyelőjeként dolgozom.

2000. szeptember 1-től kezdtem munkámat a Gárdonyi Géza ciszterci Gimnáziumban, ahol földrajzot tanítok angol nyelven.

Polgár Anitának hívnak. 1999-ben szereztem középiskolai tanári diplomát a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának magyar irodalom szakán.

Ebben az évben kezdtem el a tanítást, a 10. A osztály tanulóit oktatom heti 5 órában magyar nyelv és irodalom tantárgyból.

IN MEMORIAM

Előttem nyitva egy tankönyv, benne itt is – ott is jól ismert kézírás.

Lám, még most is segítségemre siet!

Daviddel több mint 15 évvel ezelőtt találkoztam először. Emlékszem, mennyire vártuk őt – elsős gimnazisták – Skóciából. Házasságkötésével Molnár Erika tanárnő elhozta számunkra az első angol anyanyelvi tanárt. De nem csupán ennyit.

Diákként egyik mesteremnek tekintettem. Lebilincselte emberi nyitottságával, őszinteségével, derűjével, érzelmi nagyvonalúságával. Tanított jókedvre, mosolyra, megoldáskeresésre. Lényével tanított jól gondolni tanárról, diákról, emberről.

Később tanított tanítani. Törődni másokkal, tanítványokkal. Szétszórta közöttünk tudását, jóindulatát, önzetlenségét, humorát és bölcsességét. Az utóbbi kettőt gyakran egybefonva. Megtapasztalhattam: a nagyszerű mindig egyszerű. Szeretettel vett minket körül, az is meglehet, hogy ránk jobban figyelt, mint saját magára.

Szokatlan érzés kézbe venni a könyvet és tanítani az ő bejegyzései mentén. Tudom, általuk is üzen – most is. Betűi őt írják elém újra és újra, és nehéz elhinnem, hogy gondjaimmal a folyosón rohanva, többé már nem állíthatom meg.

„Stars shining, number-number seven, number eight, number nine,
Good Lord, bye-bye, bye-bye, bye-bye,
Good Lord, bye-bye, bye-bye.”

Bagi Emese tanárnő

A 213-AS KOHÁRY ISTVÁN CSERKÉSZCSAPAT ÉLETÉBŐL

A millenniumi zászlóátadása az egri várban

2000. augusztus 19-én ünnepi szentmisén vettünk részt, így emlékeztünk Magyarország 1000 éves fennállására. A dr. Seregély István érsek úr által celebrált szentmisén az Egri Főegyházmege meghívottjaiként részt vettek Kassa, Szatmárnémeti és Debrecen megyés főpásztorai is. A cserkészetet a csapatunk, a 213. Koháry István cserkészcsapat tagjai képviselték.

A szentmisét a millenniumi zászló átadásának ünnepi percei követték. Dr. Szabó János honvédelmi miniszter szívhez szóló szavak kíséretében nyújtotta át nagybecsű nemzeti jelképünket Eger város polgármesterének, dr. Nagy Imrének. Az elhangzott ünnepi beszédek mindegyike elődeink példájának követésére hívta fel a figyelmünket, hangsúlyozva, hogy múltunk, nemzeti hagyományaink megismerésével és ápolásával, nemzeti értékeink megbecsülésével és továbbadásával építhetünk a jelenben egy boldogabb, szebb jövőt.

Prokai Krisztina 11.D, ősvezető

Magyar diákok és tanárok találkozója a Magyar Kálvárián 2000

*„Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,*

*Hiszek egy isteni örök igazságban.
Hiszek Magyarország feltámadásában.”*

Trianonban 1920. június 4-én a gonoszság és az elvakultság az ezeréves Magyarországot feldarabolta. A határon kívüliek mégis megtartják magyarságukat immáron 80 éve.

Magyar Kálváriát hazánkban először Sátoraljuújhelyen létesítettek, ahová mindazok elzarándokolhatnak, akik hisznek Magyarország feltámadásában. Itt rendezték meg a Magyar Diákok és Tanárok Találkozóját június 26-tól – július 2-ig. Hazánk és az utódállamok 24 városból jöttek a résztvevők. Az egri diákok négy fővel képviseltették magukat a találkozón. Így 300 magyar együtt tölthetett egy hetet Újhelyben a piarista Kollégium és a város középiskolás diákjai és tanárai jóvoltából.

Sok-sok program várta a résztvevőket. Bebarangolták Zemplén szebbnél szebb tájait. Megkiszorították a kálvária 14 állomását, amelyek jelképezik az elszakított városainkat, például Kassát, Temesvárt, Munkácsot. Ezenkívül volt színházlátogatás, koncertek, tánccház, sportolási lehetőségek. Színházi előadásként a Kassai Thália Színház színészei adták elő a „Segítsd a királyt!” című színművet, Patkó József rendezésében; illetve a helyi Jókai Mór Általános Iskola tanulói az „István, a király” című rockoperát mutatták be. Az utolsó nap búcsúest várta a tábor lakóit. Egy remek újhelyi együttes biztosította a jó hangulatot, örökzöld dallamokkal szórakoztatva a résztvevőket.

A találkozó alkalmat adott, hogy megismerjük a környék nevezetességeit, de a legemlékezetesebb pillanatok azok voltak, amikor a szétszakított nemzet gyermekei megérezhették az eggyé tartozás élményét, amikor együtt énekelhettek, táncolhattak, beszélgethettek, barátságokat köthettek. Egy varázslatos pillanatra összerakhatták azt, ami széttörtetett.

Lakatos Éva és Szabó Bernadett 10. B osztályos tanulók

APRÓSÁGOK

Ettől a tanévtől kezdve iskolánkban 8 évfolyamos gimnázium is működik. Az első osztály 39 tanulója, mint 39 „egérke”, talán kicsit riadtan, kicsit félénken kezdte meg ezt a tanévet. Az új iskola, az új környezet sok bizonytalanságot jelentett; amit csak fokozott, hogy sokuknak a szülői házat is fel kellett váltani a kollégiummal. A megilletődöttségük nem soká tartott. Már az első napoktól hihetetlen nagy sebességgel közlekednek a folyosókon. A saját termükből pedig már „otthonos” zsvaj hallatszik szinte egész nap. Tehát színfoltot, „fiatalos lendületet” hoztak az iskolánkba. Ezt a színt igazolják a költeményeik, az „apróságok”. Fogadjuk őket nagy-nagy szeretettel.

Pásztor Anna: Az iskolám

Eleinte kicsit féltem, de azóta rájöttem, hogy nincs mitől.

Igaz, hogy tanulni nagyon keményen kell, de tanáraink mindig érthetően és türellemmel magyarázzák el az anyagot. Az osztálytársaimmal is jól megértjük egymást, nagyon sok barátom van. A nagy gimnazisták is kedvesek velem, akikkel tanulószobán ismerkedtem meg. Nagyon örülök, hogy tanulhatok latint és hittant is, erre a régi iskolámban nem volt lehetőségem. A könyvtár is nagyon tetszik, már sok érdekes könyvet találtam.

Örülök, hogy állandó termünk van, mert így nem kell vándorolni óráról órára. Az iskola és az osztálytermünk is gyönyörűen fel lett újítva, jó érzés idejönni minden nap.

Nagyon büszke vagyok arra, hogy egyike lehetek azoknak, akik kisgimnazisták a Gárdonyiban.

Tóth Richárd: Az új iskolám

Idén már a Gárdonyi padjait koptatom,
A tanár elmondhatja: „Én a Ricsit oktatom.”
Szerintem idejárni nagyon jó,
De van elég tanulnivaló.

Köri, latin, hittan óra,
Sajnos, ebből lesz a sok doga.
Van, ami könnyű; van, ami nehéz,
De mire, ha nem erre való az ész.

Egy hónap elteltével, azt mondhatom:
„Nem bántam meg, hogy itt tanulhatok.
A sok tananyag gazdára talál,
Egy ügyes, okos kisfiú agyánál.”!

Szűcs Alexandra: Nagymamámnál

A nagymamámnál jó,
csak ott jó igazán.
A nagymamámnak sok keze van,
de ez igaz ám!

Egyik kezével főz,
a másikkal mosogat,
a harmadikkal fejemen
egy dudort borogat.

A sokadik kezével
kinyitja a tehéneken a csapot,
s a tehénből máris
friss, meleg tej csobog.

A nagymamámnál jó,
mert ott van nagypapa,
aki a mezőről tücsökszavú
estét hoz haza.

Kereskai Katalin és Glück Viktória: Bátorító imám

Fehér blúzomat felvettem,
kalapál a szívem.
Tenyerem izzad: remeg,
mi lesz itt velem!

Biztatom magam: ejnye!
Nyugodj meg kicsiny lelkem,
emeld fel fejedet,
mosolyogjon a szemed.

Óriás ablakaid Rám néznek,
törpe lett kicsiny testem,
csak most segíts – Istenem,
csöppnyi báránykád ne keseredjen!

Imádkozom kicsiny kezemmel,
melegség tölti el lelkemet.
Dicső szó, bátorító ige -
szeretet s félelem van a lelkemben.

Köszönöm az Igét,
és ígérem: jó diákok leszek.
Köszönöm a Misét,
melyet értem tettél:
mert én bizony kisgimnazista lettem.

TANÁRAIM – *Folytatás a 4. oldalról*

A templomban van 2 mellékoltár, nem kell egymásra várniok. Mikor barátom belépett a sekrestyébe, az esperes úr már miseruhában, bal kezével a velummal letakart kelyhet tartva, jobbjával a bursában levő paténát a kehely tetejéhez szorítva éppen indulni akart a templomba. Röviden üdvözölték egymást, az esperes úr csak úgy az állával mutatott a szemközti oldalra, ahol már ott volt kikészítve számára a miseruha, rajta a manipulus meg a stóla s legfelül az alba. Barátom megfordul, aztán fejéhez kap, mintha szédülne, mert a templomból a sekrestyébe nyíló ajtóban ott áll miseruhában, kezében a letakart kehellyel az „esperes úr”. Ijedten hátrafordítja fejét, háta mögött minden kétséget kizárólag ott áll miseruhában kehellyel az esperes úr. S visszafordul, vele szemben is ott áll az „esperes úr” miseruhában, kehellyel a kezében... A két Tobákos – szokás szerint – együtt készült szabadságra menni.

Mikor kikerültem Németországba, egy időre megszakadt Tobákos tanár úrral való kapcsolatom, mert régi címén nem volt található. Végül – kérésemre – egyik osztálytársam (dr. Homonnay Jóska) kiderítette hollétét. Egy kis faluban látta el a harangozó és a kántor tisztét kegyelemkenyerért. Később Pannonhalmáról, a papi otthonból jöttek levelei. Utolsó levelemre nem ő, hanem egy bencés apáca válaszolt. Néhány meleg szóval közölte, hogy kedvenc betege, akinek ajkát soha nem hagyta el egyetlen panaszos szó, csendesesen elhunyt. Most már az angyaloknak meséli el – persze görögül –, hogy Ikaros apja: az ügyes kezű Daidalos hogyan segítette hozzá Minos krétai király élvezetsóvár feleségét Pasiphaë királynét, hogy csábító legyen a Poseidon küldte tündérszép bika számára, amely szerelemnek azután Minotaurus lett gyümölcse... Szinte látom a tanár úr pajkos mosolyát...

Faluhelyi-Fischer János

.....

Találkozónk 2000-ben

65 évesek – (1927–1935) – *Baghy Osvát* tanár úr osztálya 2000. július 4-én jött össze Egerben. 65 évvel ezelőtt érettségizett osztály – 33-an voltak akkor – egyedül álló eredménnyel büszkélkedhetett: az év végi értesítőben 33 közül 17-en voltak vastagbetűsök. Az érettségizett 33 főből 7-en vannak életben. A találkozón megjelentek: *dr. Balogh Lajos* és felesége (Miskolc), *Kormos Gyula* (Miskolc), *Pálinkás Miklós* (Budapest), *Tóth Sándor* (Gödöllő). Betegsége miatt nem tudott a találkozón részt venni *Mogyoróssy Mihály*, *Molnár András* és *Cziglédy (Czapek) Tihamér* és az alsó osztályban velünk járt *Deme János*.

Ami a programot illeti: szentmise a templomunkban, melyet *Kormos Gyula* c. apát osztálytársunk celebrált. Mise után átsétáltunk a gimnáziumba. Itt már nyári szünet volt, de az iskola részéről eljött közénk a gimnázium gazdasági igazgatója. Az osztályteremben „beszámoltunk” jelenünkről, na meg a múltbeli, diákkori élményekről. Megemlékeztünk kedves tanárainkról – *Pataki Vidor*, *Rássy Paulin*, *Palos Bernardin* tanárainkról, és nem utolsósorban *Baghy Osvát* osztályfőnökünkről, majd közös ebéd következett a Hubertus vendéglőben.

(Pálinkás Miklós)

60 évesek – (1932–1940) – *Vitéz Rédey Gerő* c. gimn. igazgató úr osztálya (első osztályban Rédey igazgató úr betegsége miatt *dr. Dörfler (Deáki) Sándor* volt az osztályfőnök) a 60. érettségi találkozóját május 27-én tartotta Egerben. A találkozón részt vettek: *Bárány László* és felesége (Eger), *dr. Békési Sándor* (Győr-Budapest), *Bodnár László* (Miskolc), *Kertay Zoltán* (Budapest), *dr. Kishalmi (Korózs) János* (Miskolc), *Kovács József* (Eger), *dr. Rapcsák László* (Eger), *Vankó A. Vince* és felesége, valamint lánya és veje.

A találkozó szentmisével kezdődött, melyet *dr. Békési Sándor* osztálytársunk celebrált az ugyanekkor tartott 50. éves találkozó két papjával együtt. Utána a gimnázium egyik osztálytermében beszélgettünk, beszámolva az elmúlt időkről, emlékezve elhunyt tanárainkra az eltávozott osztálytársainkra. Találkozónk Érsek utcai vendéglőben közösen elfogyasztott ebéddel fejeződött be.

(Kertay Zoltán)

58 évesek – (1934–1942) – *Tobákos Kilit* tanár úr osztálya az 5 évenkénti rendszeres egri találkozó közepé iktatott évenkénti budapesti találkozóját – a múlt évi kis részvételi arányra tekintettel – idén egy kötetlen baráti összejövetel formájában a Börzsönyben tartotta meg június 3-án szombaton.

A társaság zöme egy reggeli Vác-Szob-i vonattal érkezett Kismarosra, ahol dr. Nagy Ivánné és leánya Györgyike már várt reánk. Innen fiatalos gyalogmenetben felsétáltunk a Börzsöny lábának rejtékében – Börzsönyliget és a királyréti kisvasút „Morgó” nevű megállójának közelében – megbúvó, vendégmarasztaló nyári lakjukhoz. (Innen nem messze van a ciszterci nővérek monostora.) Itt már javában rotyogott a kerti szabadfűz helyen bográcsban, nagy vadászló dr. Kerekes Lajos által az előző hetekben ledurrantott bükki vaddisznó, „aki” hűtőszekrényben várta azt a szép napot, amikor elfogyaszthatnánk. Szorgos tüzelés és térsztafőzés után, finom saláták és kenyér kíséretében ez rövidesen meg is történt. A résztvevő hölgyek által hozott sütemények és nem utolsósorban Lajos barátunk Kistályán vagy Andornakon termelt kitűnő borocskája mellett vidám beszélgetéssel teltek el a délutáni órák. Beesteledvén jó hangulatban és kellemes élményekkel gazdagodva visszautaztunk Budapestre.

Gyengélkedése miatt otthon maradt egyetlen élő tanárunk Rédey Rezső kedves felesége Amcika. A találkozón megjelentek: kedves tanárunk özvegye *Ócsvár Gézáné Elvike*, osztálytársak közül: *dr. Kaposi Pál* (Budapest), *dr. Kerekes*

Lajos (Eger), Molnár Tamás és felesége Márti (Budapest), Nyizsnyánszky Tibor és felesége Gabika (Miskolc), Wolszky László és felesége Anikó, valamint lányuk Annamária (Budapest). Ott voltak eltávozott osztálytársaink feleségei: dr. Nagy Ivánné Cini és leánya Györgyike – mint az osztályt férj és apa helyett összetartó főszervezők és egyben vendéglátó házigazdák, – Szikora Mihályné Otti, Wahlner Aladárné Irénke. (Wolszky László)

56 évesek – (1936–1944) – Falubíró Győző osztálya. A találkozók előtt – pláne az ilyen nem kerek számú esetén – mindig felmerül: érdemes-e összejönnünk? Van-e mit mondanunk egymásnak? – hiszen már eléggé ismerjük egymást „szövegét”. Mikor azután együtt vagyunk, örülünk, hogy találkozhattunk, talán annak is, hogy ezt megérhettük. Ezenkívül egy-két új dolgot is hallunk egymásról. Mikor vége az együttlétnek, mindnyájan arra gondolunk: Isten adja, hogy a következő nem kerek számot is megélhessük.

Részt vettek: Dobrányi László és felesége Saci (Vác), Forenszky József (Hort), Fügedi István (Budapest) dr. Grenda Andor és felesége Terike (Miskolc), Horváth Lajos (Jászapáti), Kakuk Jenő (Eger), Lieszkovszky Gyula és felesége Marcsi (Budapest), Németi Viktor (Agárd), Oláh Gyula és felesége Mandi (Budapest), dr. Papp János és felesége Klári (Budapest), dr. Szerdahelyi Ferenc és felesége Nórika (Eger), dr. Tóth Ferenc (Eger), dr. Turcsányi Tibor (Budapest), összesen 19-en. Akikről hallottunk, vagy levélben jelentkeztek: Erényi Tibi betegsége miatt nem jöhetett, Juhász Tibi Nizzából küldött lapon üdvözölte a találkozón résztvevőket, Kékesi Gyurka a kanadai Torontóból küldte üdvözlését, Mohi Gyurka egyéb programja miatt nem tudott eljönni, mint írta jó egészségben él, Sági Lali Zánkáról köszöntötte a részt vevőket, Sávoly Titi a találkozói időpontjában Németországban volt, Miklós testvérét látogatta meg, akit tavasszal operáltak, de már gyógyult. Morgós Jenci telefonon jelentkezett, úgyszintén Ritter Marci, aki sajnos az idén nem tudott eljönni hozzánk, Szemerédi Dini is telefonon jelentkezett, Földes Menyus ugyan Egerben él, de nehezen mozog, s Tóth Ferivel beszélve közölte, nem tud jönni a találkozóra. Versényi Gyurka „sajnos” ez évben sem volt kimozdítható balasagymati otthonából. Vártuk Wolsky Agit is, aki levélben – igaz nem biztosra – ígerte, hogy a misére eljön. Székely Gyurka ugyancsak ígerte, hogy hosszú szünet után meglátogatja osztálytársait. Sajnos hiába vártuk. (Utólag levelében – elnézésüket kérve a megjelentektől – „Alzheimer mester”-re hivatkozott. Elnézte a találkozó dátumát.)

Meghívót küldtünk, de nem kaptunk hírt Balla János, Horkay Ferenc, Intze István dr. Kalapos József, Oláh Elemér, Szabó Gábor, Tóth Albin osztálytársainkról.

A találkozó programja a szokásos volt. 10-kor gyülekeztünk. A misét Forenszki Jóska mondotta. Kezdetben elég kevesen ültünk a padokban, de a végén azért összegyűlt a társaság. A szentmise keretében könyörgések is vannak. Iskolánkról, tanárainkról, elhunyt osztálytársainkért mondtunk fohászt, a távollevő élő osztálytársakért, meg a hozzátartozókért is: felsorolva a feleséget, gyermekeket, unokákat, dédunokákat. (A későbbi beszélgetés során kiderült, hogy ez a felsorolás valóságos volt: Horváth Lajcsi jelezte, hogy neki 2 dédunokája van.) Mise után Sucu lelkesen fotózott bennünket. Remélem majd kapunk a képekből.

A gimnáziumban folyt az érettségi. A tanteremmé átalakított I. emeleti kápolnában ültünk le beszélgetni. Megnéztük az újból kifüggesztett tablókat – az 1933-tól 1948-ig érettségizettek képei a II. emeleti rajztermi folyosón láthatók –, sajnos a mienk csak „rekonstrukció”, mivel az eredeti tablónk elveszett. Dél felé elballagtunk a Foglár kert mögötti Domus vendéglőbe, ebéd alatt jó ízű beszélgetés folyt, majd 3 óra körül szétszéledtünk. O.Gy.

50 évesek – (1942–48–50) – május 27-én tartották érettségi találkozásukat Egerben. Ők hat osztályt a Szent Bernát gimnáziumban, a VII. osztályt államosítás után a Gárdonyi Géza Gimnáziumban, a VIII. osztályt (mint IV.C-sek) a Dobó István Gimnáziumban végezték és itt is érettségiztek. I. osztályban dr. Lékai Lajos, II–VI. osztályban Kádár Antal, VII–VIII. osztályban Lengyel Gábor volt az osztályfőnök.

10 óra előtt gyülekeztünk a Szent Bernát templom előtt, majd a templomban dr. Nagy Menyhért Mójzes atya az egri rendház főnöke igen kedves szavakkal köszöntötte a jubiláló osztályt. A szentmisét két volt osztálytársunk Kovács Béla detki és Pásztor Károly pócspetri plébános celebrálták.

Mise után a régi iskolánkba mentünk az I. emeleti osztályterembe, ahol először Mójzes atya tájékoztatott bennünket dr. Lékai Lajos volt osztályfőnökünkről és dr. Ferenczy Csaba volt tanárunkról. Majd Lenhardt Laci felolvasta egyetlen élő tanárunk, Rédey Rezső szívhez szóló levelét. Meghallgattuk az üzeneteket, mindenki beszámolt az életéről.

A közös ebédet a rendház épületében levő Szent Erzsébet Kollégium ebédlőjében fogyasztottuk el.

A találkozón részt vettek: Agoston Gábor (Kamut), dr. Barankai Gyula (Eger), Bartha Tibor (Eger), dr. Besznyák István és felesége (Budapest), Bur Gábor (Nyíregyháza), Buru Pál (Eger), Detky Tamás (Bécs), Ertsey Attila és felesége (Budapest), Fehér József (Budapest), Farkas László (Eger), Kádár Tamás és felesége (Eger), Kovács Béla (Detk), Lenhardt László és felesége (Eger), Marosvölgyi Lajos (Érd), Pásztor Károly (Pócspetri), Szálki Ernő és felesége (Budapest), Szemerey Zsigmond (Eger), dr. Schultheier Zoltán és felesége (Veszprém), Tóth Kamill (Eger), Veres Zoltán és felesége (Budapest), Wolf György (Budapest).

Az 1942-ben kezdett osztálytársaink közül már 19-en elköltöztek az örök hazába. Emlékezve rájuk felsoroljuk neveiket: Bartha István, Bódi Tibor, Bóka Andor, Bóta Jenő, Ferenczi Lajos, György Gyula, Hajnád Endre, Hegedűs József, Kálmán László, Kelemen Béla, Nagy László, Nagy Lukács, Pamula Miklós, Podhorányi Gyula, Suromi Antal, Temesvári István, Toronyi Endre, Ullrich László, Zbiskó Lajos. (Tóth Kamill)

47 évesek – (1945–48–53) – 1945-ben a Szent Bernát Gimnáziumban indult, majd szétszórva, de együtt is maradva 1953-ban az utód iskolában, a Dobó Gimnáziumban végzett osztály találkozójáról dr. Kovács Sándor diáktársunk számol be:

A második világháború befejezésével több szülő a békés jövőbe tekintve és bízva határozta el, hogy megkísérli gyermeke tovább taníttatását. Hosszas töprengés után kiválasztották az általuk legjobbnak tartott iskolatípust és mindent megtettek, hogy a gyermekeik bejuthassanak az óhajtott iskolába. Ilyen előzmények után jutottunk mi 48 kisdíák 1945-ben a a Ciszterci Rend Egri Szent Bernát gimnázium I. B osztályába. Minket még a gimnáziumba vett fel dr. Hegyi Kapisztrán igazgató úr, de már általános iskolásként lettünk nyilvántartva. Osztályfőnökünk *dr. Kerekes Károly* volt. A második évben már az általános iskola külön igazgató – dr. Ágoston Julián – vezetése alatt működött, ahova még egy évet jártunk.

Az államosítást követően az osztály diákjainak többsége az egri 1-es számú Általános Iskola (Halaspiaci Egyetem) tanulója lett. Voltak viszont közülünk olyan szerencsés osztálytársak, akiket szülei az országban még működő egyéb egyházi iskolába írtak be. Az általános iskolai tanulmányaink befejezését követően majdnem egységesen jelentkeztünk továbbtanulásra az Egri Állami Dobó István Gimnáziumba.

A régi ciszterci diák osztálytársakat szétszortották több osztályba. Mi a B osztályba kerültünk, ahol más iskolából jött osztálytársakkal 38-an kezdtük meg tanulmányainkat 1949-ben. Az új iskolában az egy osztályba került régi ciszterci osztálytársak láthatóan már jobban összetartottak, de idővel az új osztálytársakkal is jó kapcsolat alakult ki. Beszélgetéseink során sokszor emlegettük a tanulmányainkat máshol folytató osztálytársainkat, akiknek nevére még most is emlékezünk. Az új gimnáziumban 38-an fejeztük be tanulmányainkat 1953-ban. Az érettségi találkozókat 5 évenként mindig megtartottuk, ahol feleségeink is részt vettek. Sajnos évek során egyre kevesebben jöhettek el, a legutóbbin már csak 18-an vettünk részt, mivel 12 osztálytársunk örökre eltávozott közülünk, egy pedig külföldön él. Elhatároztuk ezen figyelmeztető adatok láttára, hogy legközelebb 2 év múlva találkozunk. Így került sor 2000. július 17-i találkozóra.

A Dobó Gimnázium udvarán délután 15 órakor 13 osztálytárs gyűlt össze. A gyors létszám ellenőrzés után az egyik volt osztálytermünkben foglaltunk helyet, ahol elkezdődött a beszélgetés, visszaemlékezés. Mindenki elmondta, hogy az utolsó – 1998-as – találkozáskor óta életében milyen lényeges változás történt. Persze a régi diákévekből is akadtak emlékek: Kovács Sándor pontosan ebben az osztályteremben segítette ki Szabó Gáspárt azzal, hogy Frint Gusztáv tanár úrnál helyette felelt. Ebből később egy kis probléma is adódott. Arra is kellemesen emlékeztünk vissza, hogy az iskola életében a mi osztályunk volt – ha csak rövid ideig – az első koedukált osztály, mivel pár hétre két lány került az osztályunkba.

Ezután átmentünk a szomszédos Szent Bernát templomba, ahol dr. Kerekes Károly volt osztályfőnökünk fogadott bennünket. Visszaemlékezett egy-két jelenlevő diáktársunkra vonatkozó eseményre, s felidézte a Szent Bernát Gimnázium megszüntetésének szomorú történetét. Majd dr. Kovács Endre püspök úr, a templom igazgatója üdvözölt bennünket. Említette, hogy maga is és öccse – dr. Kovács Jenő, akire közülünk többen is emlékeztek – a ciszterci gimnázium diákja volt. A találkozó szervezői nevében Fazekas István osztálytársunk üdvözölte a találkozó résztvevőit. Visszaemlékezve a diákévekre, az osztálytalálkozóinkra. Megköszönte az isteni segítséget, hogy – ha nem is végig, – ciszterci iskolában tanulhattunk, ami meghatározó volt a további iskolai éveinkben. Megköszönte dr. Kerekes Károly osztályfőnök úrnak és a már eltávozott dr. Habis György későbbi osztályfőnökünk, valamint tanáraink áldozatos és nehéz munkáját. A rövid emlékezést követően megtekintettük az érettségi óta sokat változott belvárost és a most épülő Makovecz féle fedett uszodát. Az uszoda múltjáról, jelenéről és elképzelt jövőjéről dr. Kovács Sándor osztálytársunk adott tájékoztatást. Azzal a reménnyel fejezve be szavait, hogy a jövő ciszterci és dobó kisdíákok majd ebben az uszodában tanulják meg az úszás és a vízilabdázás elméletét az osztálytalálkozásonk utolsó helyszínére dr. Kovács Sándor osztálytársunk riolit tufába vájt pincéjébe mentünk. A hosszú beszélgetés alatt Holló Albin osztálytársunk és nászura segítségével készített kiváló bográcsgulyást, túrós lepényt, a nejek által készített és küldött pogácsa-borkorcsolyákat fogyasztottuk, és nem utolsósorban a házigazda kiváló egri nedűjét. A hangulatot színesítette Holló Albin osztálytársunk által szervezett kétfős zenekar népzenei aláfestése. Szóba kerültek újból a feledhetetlen diákévek, megemlékeztünk a már eltávozottakról, emlegetve mondásaikat, tetteiket. Többen köszönetet mondtak a szervezőknek és elhatároztuk, hogy 2003-ban ismét találkozunk, reméljük valamennyien. A találkozó hajnalig tartott.

A találkozáson megjelentek: *dr. Kerekes Károly* osztályfőnök (Budapest), *Bessenyei József* (Budapest), *Borics Béla* (Eger), *Fazekas István* (Eger), *Fecske István* (Gyöngyös), *Holló Albin* (Bekölce), *Kassai Imre* (Budapest), *Koós Pál* (Eger), *Kovács Sándor* (Eger), *Neumayer Béla* (Fót), *Petrényi János* (Eger), *Pócs István* (Budapest), *Szabó Gáspár* (Nagytálya).

(Dr. Kovács Sándor)

Remenyik Zsigmond – egri ciszterci diák volt

1900. július 19-én – 100 éve – született a Heves megyei Dormándon Remenyik Zsigmond író, aki középiskoláját 1910 és 1918 között a *Ciszterci Rend egri kath. Főgimnáziumában* végezte. Érettségi után Nagyváradon jogot hallgatott. Kalandos élete során a húszas években hat évet Dél-Amerikában, a második világháború elején két évet az USA-ban töltött. Az Apokalipszis humana c. 26 kötetes regényciklusa a század első fele széthulló világát ábrázolja. Publikált a

Nyugatban, Kasák lapjában, a Má-ban és a Hét-ben. 1962. december 30-án halt meg Budapesten.

Iskolájára a *Sarjadó fű* c. 1962-ben megjelent életrajzi regényében emlékezik. A késői visszaemlékezésben nem nagyon szépülnek meg a diákévek. Ebben talán az is szerepet játszott hogy – az Értésítő tanúsága szerint – nehezen birkózott meg az iskolai akadályokkal. De írása egy pár kedves sorában mindnyájunk emléke is tükröződik: ... *A tantermek*

az orgonásra nyíltak, tavasszal orgonaillattal teltek meg a termék, izgalomba hozva, nyugtalansággal telítve meg tanárokat és tanítványokat... vagy ... Voltak (tanárain), akiknek emléke csorbítatlan tisztasággal él emlékezetemben, és akikre ma és amíg csak élek, a baráti szeretet tiszta emlékével gondolok... Lojális barátok voltak ezek a tanárok, akik Goethérol és Anatole France-ról tartottak előadásokat...

Nem túlságosan tisztelték ezek a szerzetes tanárok a hamis és hazug tekintélyeket, és amennyire a környezet megengedte, hitet tettek az emberi szolidaritás szükségessége mellett, dicsérve az értelem magas rangját, és ostromozva társadalmi, gazdasági és politikai abszurdításokat...

Remenyik Zsigmond magyartanára dr. Tordai Ányos volt.

hírek...hírek...hírek...

- **BUDAI <FEHÉRFEKETE>** Veni Sancte-i számában olvastuk:
  - *Badál Endre Álmos OCist: A zirci apátsági bazilika építéstörténete.* – A Zircre ellátogatók örömmel tapasztalhatják a bazilika megszépülését, a régi freskók újjászületését. Ez a tanulmány jó áttekintést ad a bazilika múltjáról, segíti a Zirc-re látogatót jobban megismerni a mindnyájunk számára kedves templomot.
  - *Keresztes Rókus OCist*, aki a dallasi ciszterci középiskolában – ott Cistercian Prep School-nak mondják – tanít, hangulatos írását olvashatjuk *Veni Sancte – Mass of the Holy Spirit* címmel. Hogyan zajlik ott az évnnyitó – ezt szeretné e hangulatos írás érzékeltetni az itthoni fiatalokkal öregekkel.
  - *Szödényi Demjén*, a nemrég Dallasban elhunyt ciszterci atya – aki a gimnázium IV–VI. osztályát a Szent Bernát gimnáziumunkban végezte –, művészi munkásságáról olvashatjuk Szeitz Richárd, a képzőművészetek professzorának írását képekkel illusztrálva.
 A budai osztály tagjai minden hónapban találkoznak, s a programjukban legtöbbször nívós ismeretterjesztő előadások is szerepelnek. Ebben a számban két előadás szövegét is olvashatjuk: *dr. Petrányi Győző: A szerv- és szövet-transzplantáció szakmai és etikai kérdései*, és *dr. Balogh Endre: Pár szó az asztrológiáról – kívülállóknak*.
- **DR. SZERDAHELYI FERENC** (1944) diáktársunk „Az Eger város egészségügyéért”- kitüntetésben részesült augusztus 20-án – olvashattuk a Hevesmegyei Hírlap 2000. augusztus 21-i számában. Az Egerben mindenki által szeretett orvos diáktársunknak mi is sok szeretettel gratulálunk.
- **VERSÉNYI GYÖRGY** - 1944-ben végzett diáktársunkat hallhattuk a *Kossuth rádió* augusztus 27-i műsorában, a *Névjegy*-ben. Versényi György közel húsz éven keresztül volt a balassagyarmati Balassi Bálint Gimnázium igazgatója, ahol a pályáját az egyetem után kezdte, mint latin–francia szakos tanár. Igazán szép hitvallást hallottunk a tanári pályáról, a nevelésről, amelynek alapjait és mintáit – mint mondotta – az egri ciszterci gimnáziumban ismerhettem meg. A riportertől hallhattuk, hogy tanítványai belföldön és külföldön milyen elismeréssel nyilatkoznak és emlékeznek oktató-nevelő munkájáról. Örömmel hallgattuk diáktársuk hiteles szavait és szeretettel gratulálunk egy szép tanári pályá sikereihez.

H A L O T T A I N K

Rajna Zoltán Krizosztom OCist aranymiséis áldozópap, okl. középiskolai tanár életének 77. évében augusztus 30-án elhunyt. Zircen a ciszterciek sírkertjében temették szept. 6-án.

Diáktársaink, akiknek halálhíreről értesültünk:

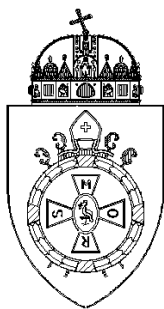
Hetényi Adorján (1935) – Besenyőszög
BacsKay István (1947) – Budapest

Galamb Gábor (1947) – Budapest
Dr. Zudar Endre (1947) – Budapest

Requiescant in pace!

Ha közölnivalód lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál Tóth Kamill, 3300 Eger, Vallon u. 33. tel.:(36) 429 642 ill. Oláh Gyula, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25. III. 5/A. tel.:(1) 386 2295 vagy E-mail: olah@hbc.hu– címére.

Az Egri FEHÉR/FEKETE 2000. VENI SANCTE-i számát Oláh Gyula, a „*Színes*”-et Kovács Ottó állította össze

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei
és a Gárdonyi Gimnázium és Szakközépiskola „színes” lapja

*Minden öreg és fiatal ciszterci diáknak
áldott karácsonyt és boldog új esztendőt kívánunk!*

Adeste, fideles...

1. Ad - es - te fi - de - les, lac - ti tri - um - phantes, ve - ni - te, ve - ni - te,
in Beth - le - hem, Na - tum vi - de - te Re - gem An - ge - lo - rum;
ve - ni - te a - do - re - mus, ve - ni - te a - do - re - mus,
ve - ni - te a - do - re - mus Do - mi - num.

A Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium ötödikesei *Elindult a nyolc osztályos oktatás*

A nyolcéves gimnázium mellett érdemes volt-e elkötelezni magunkat? Talán még korai lenne, hogy egyértelmű választ igyekezzünk adni a kérdésre. Az események azonban lelkesedésünket csak növelik. Az iskolánknak az arcképe megváltozott, mindennap tovább változik, s merjük remélni, hogy jó irányba haladunk. Mít ígér tehát a jövő? S ha mégis még egyszer határozni kellene, hogyan döntenénk?

Természetesen senki sem tudja, mit hoz a jövő, de az elmúlt néhány hónap, amely augusztusban távoli jövőnek látszott, arra vall, hogy érdemes volt vállalni a kockázatot. Alig értük el a tanév harmadik hónapjának végét, máris mindannyian örömmel valljuk, hogy az „ötödikeseket” nem lehet nem szeretni: úgy éreztetik jelenlétüket, úgy tanulnak, viselkednek, beszélnek, „hangoskodnak”, játszanak, hogy

gyermeki lelkületük mindenkinek ígéretéről beszél, és mindenkit reménnyel tölt el.

De hogyan is tudnánk egy kívülállónak megmagyarázni, mit szeretünk ezekben a „kis gimnazistákban”. Mindenek előtt arra gondolok, hogy mint minden családban, nálunk is a legkisebbeknek „jár” a szeretet. Ez Benjámint boldog sorsa! Nem is önzésről van szó, hiszen nem azért vonzódnak a kicsinyekhez, mert azokat el akarjuk kényeztetni – Krisztus is magához hívta és átölelte a kicsinyeket (vö. Máté 18:2, Márk 9:36, Luk 9:47) – hanem mert tudjuk, hogy a szeretet úgy táplálja és növeli a kicsit, mint a mindennapi kenyér.

Három hónapja igyekszem megérteni őket: találkozom velük a gimnázium folyosóján, hallgatom őket az osztályteremben, néhányukat látom a kollégiumban is, a tekintetem

„irigykedve” követi őket, amint gondatlanul játszanak az udvaron. Láttuk és mindnyájan csodáltuk őket a „gólyabálón”. Ők természetesnek tartják – és még csak véletlenül sem köszöntenének engem „csókolommal” –, hogy a legilőbb köszöntési mód a „Dicsértessék a Jézus Krisztus”. Szerintem már köszönésükben érezhető az az egészséges öntudat, hogy ők gimnazisták, ciszterci gimnazisták, egy keresztény iskola tagjai. Talán korai lenne ezt és az ehhez hasonló érzelmeket belemagyarázni érzelmi világukba; de az bizonyos, hogy magatartásukban érezni, túl vannak az általános iskola mindennapias gondolkodásán.

Megtörtént a „gólyabál”, ahol először láttuk őket szerepelni mint „osztály”, mint csoport. Feltételezhetjük, hogy az egész programot nem ők állították össze, de el kell ismernünk, hogy ők voltak a „szereplők”. Hogy kifejezzem azt, amit mindenki látott, hallott és csodált, a jól ismert amerikai kifejezést fogom használni: programjuk egy nagyon kedves és nivós „talent show” volt. Hallottunk ott zenét (minden formájában: ének, zeneszerszámokon játszott muzsikát, éneklést) – szavaltat és mesemondást; láttuk őket táncolni, vigadni... S mindent, amit bemutattak tehetségről és lelkesedéstől tanúskodott.

Legkellemesebb meglepetést nekem a „konferáns” kislány szerezte. Nagyon okosan, intelligensen és csodálatos humorral és szellemes megjegyzésekkel nyitotta meg estélyük műsorát. Annyira szellemes volt, és olyan szépen meg tudta játszani „fontos” szerepét, hogy a közönség felfigyelt szellemes magatartására, s szívélyes nevetéssel fogadta szavait. Ezek után, ahelyett, hogy zavarba jött volna, konferánsunk még jobban kiélezte szavai élét, s így, megosztván a közönség élvezetét, szellemességét még magasabb régiókba emelte.

Külön elismerést és csodálatot érdemel az osztálymunkájuk. Két osztályukat látogattam meg az elmúlt napokban: valamilyen „természettudomány” (növénytan) óra volt, a másik pedig „latin” órának ígérkezett ugyan, de igazában görög kultúra, főleg a görög építészetet ismertette. (A latin nyelvnek a tanítása csak később kerül majd be az iskolai

programjukba.) Az első tantárgy – a tanáró kiváló módszert alkalmazva, természetesen – bevezette a gyereket a „káposzta és a hagyma birodalmába”, ahol nemcsak a növények természetes sajátosságait fedezték fel, hanem azoknak az egyes kulináris szerepét is megtanította velük. Ismeretük és tudásuk kellemes meglepetést okozott az én irodalmi fantáziámnak.

Még meglepőbb volt részletes ismeretük a görög építészetben. Már rendkívüli volt az, hogy ismerték a három görög oszlop-formát: a dórt, jönt és a korinthoszit, de milyen okosan tudtak beszélni a görög építészetnek szépségeiről, egyszerűségéről és különböző korszakairól!

Az ismert pedagógiai sikerek mellett nem lenne szabad megfeledkezni az új nyolcéves gimnázium történelmi és „társadalmi” fontosságáról sem. Mindannyian egy általános újjáéledésről álmodunk; szeretnénk hinni, hogy korunk „renaissance”-át valamiképpen meg tudjuk teremteni. S mindenki úgy képzei, hogy azt valaki más fogja lehetővé tenni. Szabad legyen remélnünk, hogy az a „valaki más” a mai nagyon fiatalok lesznek. Nem! nem lehetünk igazságtalanok a szkeptikusokkal szemben. Hanem ismerjük el, hogy a fásult nemzedékek után, akik a reményüket nem vesztették el a megújulás lehetőségében, a mai kicsinyek fogják megvalósítani azt, amit a fáradtság és a kiábrándulás lehetetlenné tesz a felnőttek számára. „Hagyjátok a kicsinyeket Jézushoz menni...” Ez az a nemzedék, amelynek megadatott a lehetőség, hogy „tisztá, tanult és istenies” legyen.

Erkölcsei fölényről sohase szabad beszélni; az az erény, amely ismeri saját nevét, nem erény. A keresztény életben, ha van valami fölény – s talán van! – a az a hitben, reményben és szeretetben testesül és nyilvánul meg. A mai magyar életre gondolva talán még Szent Pál is megbocsát nekem, ha azt mondom, hogy számunkra a ma és holnap ifjúsága a legnagyobb REMÉNY! Így is lehetne és kellene a ciszterci nyolcéves gimnáziumról beszélni, nemde?

Dr. Nagy Menyhért Mózses OCist

.....

Tanáraink voltak...

Simonyi (Scherk) Marián

Ma már kevesen emlékeznek Scherk (Simonyi) tanár úrra, aki csak egy évig – 1935/36 tanévben – tanított Egerben. Akkor az I. osztálynak – a későbbi Ágoston tanár úr osztályának – volt az osztályfőnöke. Ezenkívül még a II. osztályban, Tobákos tanár úr osztályában tanított.

Az alábbi emlékező írás – Palos Bernardin tollából – a Szolgálat c. negyedévenként Ausztriában megjelenő lap 1979. szeptemberi számában volt olvasható.

Bácsalmáson született 1909. december 6-án. A ciszterci rendbe 1927-ben lépett, és 1933. júl. 2-án szentelték pappá a zirci apátság templomban. Okl. történelem-

földrajz szakos középiskolai tanár volt. Egy-egy évi egri és székesfehérvári tanárkodás meg előszállási káplánsága után visszakerült az áldott dús bácskai földre, ahol született, s ahol végül életét leélte. Baján volt gimnáziumi tanár egészen nyugalomba vonulásáig (1969), és itt halt meg váratlanul 1978. november 7-én.

Szerény, másokért élő, rendtársairól mint házgondnok különös melegséggel és hozzáértéssel gondoskodó, tanítványai szívét megnyerő, gondos és képzett szerzetes-tanári egyéniségéről talán semmi kiemelkedőt nem jegyezhetnénk föl, ha Isten nem választotta volna ki arra, hogy megrendítő sorsával, szenvedésektől kivételesen megkísértett életével tanúságot tegyen hitének erejéről,

minden megpróbáltatást szelíd derűvel elfogadó keresztény rendíthetlenségéről.

Baját már 1944. okt. 20-án ellenállás nélkül kiürítették a német megszállók, a Dunántúlon azonban még tovább folyt a harc. Így történt, hogy 1945 februárjának egyik kora délutánjának német repülőgép bombát dobott a bajai megyeháza előtti térre. Többen meghaltak, a téren éppen áthaladó Simonyi Marián pedig életveszélyesen megsebesült. A kórházban hosszú ideig lebegett élet-halál között, a rendkívül áldozatos orvosi beavatkozás azonban megmentette életét. Az orvos – dr. Nánay Andor, a bajai kórház sebészfőorvosa, aki azóta már meghalt – hihetetlen szívóssággal küzdött életben maradásáért, s megérdemli, hogy Simonyi Mariánnal együtt reá is emlékezzünk.

Marián testvérünk életben maradt, de egyik lábát közben, a másikat térd fölött amputálni kellett. És megkezdődött életének nagy próbatétele: élet a tolószékben és két mankóval a hóna alatt. Újra meg kellett tanulnia valamennyire mozogni, ezenfelül elviselni rokkant tehetet-

lenségét. Súlyos megpróbáltatásában még mélyebbre gyökerezett a gondviselő Istenbe vetett hite, és oly fokban bontakozott ki akarateréje, hogy a derű, a megbékélt öröm lett ezentúl magatartásának alapvonása: „... amikor gyöngye vagyok, akkor vagyok erős” (2Kor 12,10). Az otthon, csak ülve misézni tudó pap, a továbbra is szerény szerzetes rokkantságában magára vonta az elközömbösödött világ tekintetét is. Amint erősödött magabiztossága, úgy kezdtek tágulni életkörülményei. Az 1950 után testvére családjában élő szerzetestanárt munkára kérte föl államosított gimnáziuma. Itt 10 évig gondnok volt, majd 8 évig – nyugalomba vonulásáig – rendes tanárként működött. Semmit sem változtatott azelőtti magatartásán, s megnyerte az oktatásügyi hatóságok tiszteletét, a város nagyrabecsülését, és mindvégig tapasztalta tanítványai szeretetét. Ezért amikor 1978. nov. 14-én Bácsalmáson eltemették, sírját nemcsak gyászoló rendtársai, hanem az állami III. Béla Gimnázium tanárai és volt diákjai is körülállták.

(-s. -n.)

Gondolatok a szerzetesi életről

Részletek Mójzes atya Kiss Benedek OCist temetésén mondott beszédéből

Mi ciszterci-bencés szerzetesek nem szűnünk meg magunkban tudatossá tenni, hogy életünk szekerének rúdját, de még inkább tekintetünket s egész lényünket Isten felé kell fordítanunk. Néha úgy látszik, hogy Szent Benedek atyánk ennél egy kicsit kevesebbet kíván, amikor a „conversio morum meorum”-ot kéri tőlünk. Vannak aztán akik azt mondják, hogy az igazi szerzetes egész életét sírjának megásásával tölti.

...

Benedek atyában megtestesült a szerzetesi élet dilemmája: milyenek is legyünk? Volt idő, amikor úgy éreztük, hogy a szerzetesi élet csak kontemplatív lehet, s valóban arra törekedtünk, hogy Isten felé forduljunk, bár soha nem feledkeztünk meg a látható világról, s azokról, akik ezt a látható világot betöltik. Mindig élt a keresztényben az a tudat is, hogy a „másikért felelősséget” kell vállalnia.

A kontemplatív ciszterci-bencés szerzetesből tanító Rend lettünk. Kinőttünk a múlt idők gondolataiból, de soha nem tagadtuk meg igazi hivatásunkat, mert elismerjük, hogy a tanításban a legalapvetőbb „motívum”: „Krisztus szeretete sürget.”

Szabad legyen egy hasonlatot kölcsönöznöm a kereszténység építészeteiből. A gótikának sikerült népszerűsíteni azt az alapvető teológiai gondolatot, hogy a gótikus templom igazában egy hajó, amely az emberiséget a történelem, vagyis az idő tengerén át az örökkévalóságba szállítja. Az utazás alatt kevés lehetőség volt a látható világban gyönyörködni: a hajóból csak a végtelen tengert és a csillagokat látni. S mikor megjelentek a színes, festett ablakok, azok a kilátást még jobban csökkentették, s figyelmünket még jobban az istenies dolgokra és a történetekre terelték. Ez volt a kontemplálandó világ, erre

esküdték Cîteaux és Clairvaux és Cluny és a középkori Zirc is.

Nem volt semmiféle gyengeség: sőt, a párizsi Notre-Damoe-on vagy a kölni gótikus katedrálison túl, az emberi génius nem sok olyan dolgot alkotott, amely azoknál szebb lenne. Hanem, a keresztény gondolatot nemcsak az emberi szellem élteti és táplálja: a keresztény gondolat a Szentlélek területe is? a világot – a művészi alkotást is – elsősorban a Lélek élteti és ihleti. A legnagyobb, a legszebb, a legmagasztosabb érték a világmindenségben, a mi korszakunkban: az az élet, a lét. A gótika, amelynek nem volt ideje felmérni a látható világ és a lét minden szépségét, s amely talán túl gyakran emlegette a „siralom völgyét”, a végén átadta helyét a barokk művészetnek, az öröm és a győzelem művészetének.

A barokk nem hozta le az eget a földre; de mégis hozott valami egészen újat, mélyen keresztényit, amit most már ötszáz esztendeje csodálunk és szeretünk. Megnyitotta szemünket arra a szépségre, amely elkápráztatja szemünket s elbűvöli lelkünket és hallásunkat. Megtanultuk, bár mindig tudtuk, hogy földi életünk a mennyország előcsarnoka: csak ezzel az étellel tudjuk kiérdemelni és fogjuk megszerezni az örök életet. Ebben az életben tanuljuk meg szeretni Istenet és embert, a láthatatlan és látható világot; az örök életet, amelyre a miénk minden bizonynyal hasonlít! Ezt a látható világot választotta Isten Fia és itt lett emberré Jézus Krisztus, Urunk és Megváltónk.

Az örök élet? És ez az örök élet, milyen lehet? – Hát olyan, mint egy szép barokk vagy rokokó templom, amely képes megsejtenni Isten országának a mélységét, magasságát, csodálatos színeit, örömét, szeretetét; meg-

sejtenni azt az országot, ahol Isten minden a mindenben. És ha valaki nem érzékeny a barokk színekre, akkor hallgasson barokk zenét, amely édeni szépségével ismét a mennyország harmóniájára emlékeztet.

És milyen az Isten? Hát olyan mint egy szép barokk vagy rokokó templom, vagy mint egy szép orgonazene, vagy Bachnak Máté Passiója, amelyet Isten jelenléte tesz széppé. Mert végeredményben, a mennyországot Isten zenéje s festészete tölti be; a mi építészetünk, festészetünk, zenénk utánozza azt, ami csak ott fenn valósulhat meg. Mindannyian biztosak lehetünk, hogy Danténak igaza van, amikor azt mondja, hogy mi úgy alkotunk, mint Istennek unokái.

Mi ciszterci-bencés szerzetesek is Isten unokái vagyunk alkotásunkban. Amikor civilizációk pusztulását szomorúan vesszük tudomásul, nem csüggedünk; inkább újakat alkotunk, mert nem tudunk nem alkotni: „Isten szeretete sürget” megismerni és megismertetni csodálatos művét és terveit. Mert nekünk keresztényeknek nemcsak a hit érénye adatott meg, hanem a szereteté, meg a jövőbe vetett reményünké is.

Az Egyházban kinek van igaza? A kontemplatív szerzetesnek-e vagy a tanítónak? Az Egyházban mindenkinek igaza van, aki Isten felé fordítja szívét.

...

Szépülő templomunk, kollégiumunk, iskolánk... 100 éve is újjáépítették

Örömmel tapasztalhatjuk, hogy az iskolánknak és a kollégiumnak (rendháznak) nagyon is megkopott épületei szép csendben megújulnak. 1997-ben az építmények igencsak elhanyagolt állapotban voltak, mikor a Rend ismét „fenntartójává” lett az „elállamosított” intézményeinek. Nem nagyon láthattuk annak nyomát, hogy az elmúlt 50 év alatt komolyabb felújítás történt volna. Igaz, a Csiky Sándor utcában készült egy tantermi épület, meglehetősen elütve a környezettől, nekünk ugyan egy kicsit(?) mindig idegen.

Az utóbbi években azonban már örülhettünk iskolánk, kollégiumunk egy-egy megújult, felújított részének. Ősszel láthattuk, hogy lebontották a templom körül az állványerdőt és szépen festenek barokk-sárga falai. A kollégium tetőzetét teljesen kicserélték. A Szent Bernát udvar is lassan megszépül. (Annak idején nem tudom, hogy neveztek, talán kertnek?) Sajnos a régi rózsaszín-virágú vadgesztenyefák elpusztultak, csak két tiszafa maradt meg. De a kertre néző falakat már felújították. Mójzes atya tervezi a Szent Bernát szobor visszaállítását is. Egy merész elképzelése szerint a templom előcsarnokába mentett, kissé megkopott szobrot bronzból készítenék el.

Egy kis angol történetben szeretném összefoglalni gondolataimat. Íme a történet:

Egy éjjel egy embernek volt egy álma. Azt álmodta, hogy a tengerparton sétált a homokban. Hanem fentről, valaki időnkint élettörténetének egyes mozzanatait vetítette le szeme elé.

Egy idő után észre vette, hogy minden levetített életmozzanatát két pár nyom jelezte a homokban; az egyik az övé lévén, a másik az Istené.

Amikor életének utolsó jelenetét is láthatta, visszatekintett lányomaira. Észrevette, hogy gyakran, életének egyes szakaszaiban csak egy pár lábnyomot láthatott. Azt is észrevette, hogy az akkor történt, amikor életének legmélyebb pontjait élte. Ez bántotta, megkérdezte tehát Istentől: „Uram, te azt mondtad, hogy ha egyszer elhatározom, hogy téged követlek állandóan velem tartasz. – Észrevettem azonban, hogy életem leggyötrőbb napjaiban csak egy pár lábnyom van a homokban. Nem értem, hogy éppen akkor hagytál el, amikor legnagyobb szükségem volt rád.

Az Úr így válaszolt: „Gyermezem, én nagyon szeretlek téged, és soha nem hagylak egyedül. Megpróbáltatásod és szenvedésed idején, amikor csak egy pár lábnyomot látsz, akkor történt, amikor én hordoztalak téged!

Dr. Nagy Menyhért Mójzes OCist

A gimnáziumban belseje is folyamatosan újjászületik. A tanév kezdetén a diákok a szépen felújított lépcsőháznak örülhettek. Hallottunk arról is, hogy a primuszt vissza szeretnék állítani.

A régi gimnázium megújulását – sőt egy új gimnáziumi épület elkészítését – a háború akadályozta meg, hisz a Rend 1920-as évektől kezdve folyamatosan újjáépítette, ill. felépítette 4 gimnáziumát. 1938 után az egri következett volna...

Most, amikor igazán „szegény az eklézsia”, mégis mindig elkészül valami.

A régi értesítőket lapozva olvashatunk a 100 évvel ezelőtti iskola újjáépítéséről, a rendház – a mai kollégium – felépítéséről. Az iskola képe azóta sem sokat változott. A folyosókat, az ablakokat, a tantermek nagy részét akkor alakították ki, és még ma is láthatók a természetrajzi szertárhoz készült immár „műemlék” vitrinek.

100 évvel ezelőtt egy esztendő alatt lehetett mindent újjávarázsolni, felépíteni, – ma mindezekhez hosszú évek kellenek.

De örülhetünk annak, hogy elkezdődött.

Vannak már gondos gazdák...

O. Gy.

KARÁCSONYI KONCERT

Meghívó

Az egri Gárdonyi Géza
Ciszterci Gimnázium és Szakközépiskola
tantestülete és tanulói szeretettel meg-
hívják Önt

**2000. december 12-én
17 órakor**

a Szent Bernát templomban tartandó

**karácsonyi koncert-
jükre.**

Cím: Szent Bernát templom
Eger, Széchenyi utca 17.

A karácsonyi koncert műsora

Fanfár
Vigasságos hangos...
Haydn: I. Londoni trió II. tétel
Kyrie, Kyrie (Kerényi György feldolgozása)
Cimarosa: Oboa concerto III. tétel
Glória, Glória... kánon (Berthier J. feldolgozása)
Kodály Zoltán: Adventi ének
Csendes éj (Farkas Ferenc: feldolgozása)
J. S. Bach: F-dúr Pastorale I., III. tétel
Bach-Gounod: Ave Maria
Szent karácsony éjjel... (Bárdos Lajos feldolgozása)
Kodály Zoltán: Ave Maria
Liszt Ferenc: Pápai Himnusz
Händel: Halleluja kórus (a Messiás c. oratóriumából)
In moments like these
Still life
Meglepetés

Vezényel: **Kovács Beáta**
Kovács László

Előadók: **Kelemen Judit** (fuvola); **Kulcsár Melinda** (ének); **Szecső Karola** (oboa),
Kaibás Gábor (orgona); valamint a **gimnázium énekkara**
Közreműködnek az Egri Szimfonikus Zenekar meghívott művészei:
Kovács Gábor, **Benyó Tibor** (trombita); **Karnizs Csaba**, **Tóth Zoltán** (harsona);
Kovács László (kürt); **Kiss József** (cselló); **Agoston Ottó** (ütő)
Zongorán kísér: **Nagy Zoltán**

A HERALDIKA MINT TUDOMÁNY

Szantner Viktor előadása

Címereink a magyar nemzet történelmének mozaikjai, nemzeti tudatunk részét képezik. E jelképek összegyűjtése és közreadása olyan realista alapon nyugvó történelmet és nemzettudatot feltételez, amely lélekben egyesíti a nemzetet, és szilárd erkölcsi alapot ad a XX-XXI. századi magyarságnak.

Címereink napjainkban ismét divatosak. Körülbelül két évtizede újra megjelennek a települést jelző táblákon, ünnepi várjátékokon. Kis és nagy közösségek, társaságok a hagyományukat újra felfedezve alkotják meg új jelképeiket. A jó szándéktól vezérelve ugyan, de sokszor figyelmen kívül hagyják a heraldika alapvető szabályait. Mentségükre legyen mondva, hogy 1923-tól egészen napjainkig nem jelenhetett meg Magyarországon heraldikai kézikönyv. Az 1945 utáni politika a címert átkos, feudális csökevénynek tartotta. 1983-ban jelent meg Bertényi Iván: Kis magyar címertan című könyve, amelyet 1993-ban az Új magyar címertan kiadványa követett. A Magyar Történelmi Társulaton belül 1983-ban alakult meg a archeográfiai, heraldikai és genealógiai szekció. Majd sor kerülhetett a Révai József által szétvert Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság újbóli megszervezésére is.

A címerek használatát a középkorban a nemesség szinte kisajátította, ezért történhetett meg, hogy a forradalmi Franciaország 1790. június 19-i dekrétumában eltörölte az örökletes nemességet, megtiltotta a címerek használatát, börtönnel büntetve a használókat. A címerekkel szembeni elutasító politika megfigyelhető végig a XIX. században, és érezhető még ma is. Hazánkban az 1947. évi IV. törvény a nemesi előnév, jelvény és a nemzetségi származásra utaló kifejezés társaságában tilalmazza a magán címert. Egy 1949. évi belügyminiszteri rendelet pedig a retrográd eszmevilágra hivatkozva tiltja a vármegyék és a városok régi címerét.

Mi hát az igazság? Valóban ilyen konzervatív ideológia hordozói a címerek?

Az kétségtelen, hogy a címer használata mintegy nyolc évszázaddal ezelőtt a lovagok fegyverhasználatához idomulva alakult ki Nyugat-Európában. Az is tény, hogy a heraldikai ábrázolási mód megkövetel bizonyos elveket, így ma is követ egyes hagyományokat. Mindezek alapján nem lehet a címertant egyoldalúan, sematikus konzervatív tudománynak minősíteni. A címer használata a megjelenése után viszonylag hamar túllépett a nemesi használat körén. Megjelentek a városok, a céhek, az egyes polgárok címerei, sőt a feudális rend ellen küzdő parasztfelkelők is használtak címereket. A címerhasználat szokása túlélte a polgári világot is, sőt napjainkban is virágzik. A címerekben meglévő történeti jelrendszerek mellett megjelennek a legkorszerűbb jelek is. A modern világ technikai jelei beépülnek a címerképbe, ilyen például a légcsvavar vagy a neutronokkal övezett atommag. Bizonyítva ezzel, hogy a heraldika képes a megújulásra.

A heraldika a címereket vizsgáló tudomány. A szó a "herold" elnevezésből származik. A herold szó ófelnémet eredetű, jelentése a hadsereg igazgatására utal. A heroldokról az 1170-es években készült francia románcban találjuk meg az első utalást.

A címernek meg kell felelnie a következő kritériumoknak: színes jelvénynek kell lennie; ábrázolásai mértani formák vagy stilizált képek; fő hordozója a pajzs, nélküle nincs címer; örökölhető. A címer használata a történészek között vita tárgya, de abban megegyezés van, hogy a címerek megjelenésének katonai okai lehettek. Az arcot eltakaró sisak használata után vált szükségessé a felismerhetőség biztosítása, amire legalkalmasabb eszköz volt a pajzs. Felületére mértani alakzatokat, növényi, állati ábrázolásokat lehetett festeni. Ezzel tették magukat felismerhetővé. Mivel a korabeli társadalom döntő része nem tudott sem írni, sem olvasni, más eszközök nem is lehetett. A pajzsra festett jelet rátették a nyeregtakaróra, a sisakra is, hogy minden irányból felismerhető legyen. Így kapott szerepet a címer többi alkotó része: a sisak, a sisakdísz; de a címer alkotó részének tartjuk még a pajzstartót- rendszerint oroszlánok,- a címerköpenyt, főleg a főpapi címereknél.

A címerek állandósulását tehát a XII. század második felére tehetjük. Aztán a lovagi harcmodor jelentőségének csökkenésével kiszorulnak a harcterekről, de a címer túléli a lovagi világot. A szakirodalom ez alapján a XVI. századig beszél az élő heraldikáról, a XVI. századtól pedig kései, hanyatló, illetve papír heraldikáról. Azért tudott a címerhasználat megmaradni, mert már az élő heraldika korában túllépett a katonai szerepen. Megjelent a városoknál, a céheknél, de megjelent a különböző testületek pecsétjein, jegyein. A címerben megjelennek különböző szerszámok, védőszentek. A címerek felvételének nem voltak jogi szabályai, csupán az volt a gyakorlat, hogy használt címert már nem lehetett újra választani. A címer használatának vitáit azzal lehetett elkerülni, hogy az uralkodótól kértek és kaptak címeradományt, amelyben uralkodói akaratként fogalmazták meg a címer használatát. A címerek általában a családban apáról fiúra öröklődtek, de előfordult, hogy földbirtokhoz kötődtek, és így tulajdonjogot jelenített meg. A nők viselhették a férjük címerét is, de az öröklés mindig a legidősebb fiút illette meg, a többi fiúnak valamilyen változtatást, ún. címertörést kellett végrehajtani.

A címer legfontosabb alkotórésze a címerpajzs. Az élő heraldika korában a legkedveltebb az ún. normannpajzs, később aztán a pajzs kisebbedett, kerekébbé vagy háromszögletűvé vált, többformájú s így többféle elnevezésű pajzs alakult ki. A tárcsapajzs érdekessége a baloldali bevágás, amely a dárda támasztékának szolgált. A pajzs alakjának nem alakult ki szabályzata, így minden alak elképzelhetővé vált. A pajzs rendszerint egyenesen áll, míg a felfordított pajzs a család kihalását jelenti. Előfordul az is, hogy több pajzsot egymásra tesznek, legjobb példa erre az 1915-ben létrehozott magyar állami közép címer. Az alapot nagypajzsok nevezzük, ezen láthatjuk, Horvátország, Dalmácia, Szlavónia, Erdély, Bosznia-Hercegovina és Fiume címereit; míg a kisebb ún. boglárpajzsot a magyar állami kiscímer foglalta el. Gyakorlatilag ez a mai Magyarország állami címere. Ha a boglárpajzsra is tesznek még egy kis pajzsot, azt szív pajzsok nevezzük. A heraldika a pajzs felületét általában kilenc részre osztja. Így a felső három részt nevezzük pajzsfőnek, a középső három részt pajzsderéknak, az alsó három részt pajzstalpnak. A pajzs legelőkelőbb helye nem a középső rész, hanem a szemből nézett bal felső hely, ez a díszhely. A kommunizmus időszakában egyetlen heraldikai elvhez sem ragaszkodtak, hiszen a Rákosi - címerből kihagyták a pajzsot, de ahhoz mindig ragaszkodtak, hogy a pajzs díszhelyére a vörös csillagnak kellett kerülnie.

A heraldikának több szabálya van. Ezek közül talán a színezéshez kapcsolódnak a legfontosabb kitételek. Ezek közül a legfontosabb kitétel, hogy színre szín; fémmre fém nem kerülhet. Ennek ellenére – különösen – Magyarországon ezt nem tartották be következetesen, egyébként sem lehet betartani. Fémnek nevezük az aranyat és az ezüstöt. Az aranyat a sárga, az ezüstöt a fehér színnel ábrázoljuk. A pajzson csak vörös, kék, zöld és fekete szín jelenhet meg, de megjelenik még a bíbor is. Helyenként a későbbi időben megjelenik az emberi test ábrázolására a természetes szín. Nem használható a kevert szín és a térbeli ábrázolás sem. A színeket és a fémekeket együttesen mázoknak nevezik. Abban az esetben, ha nem színes a címerábrázolás, akkor a címert rajzolni kell, amelynek a szabályait a XVII. században rögzítették. Eszerint a vöröset függőleges, a kéket vízszintes, a zöldet heraldikailag jobbról balra harántcsíkkal, a feketét egymást keresztező függőleges és vízszintes vonalazás jelzi. A bíbort balról jobbra csíkok, az aranyat pontok, a az ezüstöt üres mezők mutatják.

A pajzson található alakzatokat, a mértani formákat mesteralakoknak, míg a nem mértani formákat heraldalajoknak nevezzük. Ezeknek a képeknek az osztályozása mind a mai napig nem megoldott, de több típust különítenek el. Így vannak a beszélőcímerok, amelyekről le lehet olvasni a címer keletkezésének körülményeit. Ebbe a típusba soroljuk azokat a címereket is, amelyek az elnevezések magyarázatául szolgálnak. Ilyen például Kiskunhalas címerében a hal, vagy Kossuth Lajos családjának a címere is, hiszen az 1479-ben kapott címernek az első és harmadik mezejében ágaskodó kost találunk. Nagyon gyakori az egészalakos ember - vagy állatábrázolás, ill. az emberi kar vagy fej ábrázolása. A heraldika kedveli még a növényvilágból vett képeket is, és még hosszasan lehetne időzni a címerképek varázslatos világában, de már csak arra van időm, hogy megköszönjem a meghívást, és megköszönjem a megtisztelő figyelmet.

A KOMMUNIKÁCIÓ REJTELMEI

Ifj. Tóth György előadása

Nem kívánok itt és most tudományos előadást tartani, mert arra a rendelkezésemre álló idő nem elegendő. Néhány alapvetőnek tartott gondolatot elmondok, aztán tegyetek fel kérdéseket, mert ekkor derül ki számomra, hogy titeket mi érdekel a kommunikációból. Mikor én ilyen korú voltam, az égvilágon semmi nem érdekelt ebből.

Vannak az újságírásnak – mint kommunikációs szakmának - alapszabályai, amelyeket mindenki számára mindig előírnak, de soha senki nem tartja be. Pl. ilyen a sokat emlegetett „A vélemény szabad, a hír szent!”. Lefordítva ez azt jelenti, hogy bármit elmondhatok, mert hiába teszel nekem szemrehányást; szent kötelességem, hogy közöljem, mert a lényeg a szenzáció.

Vannak a műfajnak klasszikus elemei: a hírszerkesztés, a tudósítás, az interjú, a riport. Ezt a négy dolgot meg kell tanulni, hogy valaki ezen a pályán dolgozhasson. A hír a legapróbb elem, benne a „mit”, a „hol”, a „mikor”, a „kivel” négyes egységnek kell megfelelni. Amit bővített hírek vagy tudósításnak nevezünk, az már egyéb körülményeket is megemlít, de még megmarad az egyszerű eseteírásnál. Részletesebben ismerteti a fenti négyes egységet, esetleg becsempész néhány szubjektív elemet, pl a környezet leírását. Az interjú a beszélgetés egy vagy több személlyel. A riport meghatározása nehéz, mert van egy érzelmi töltése. Tartalmaz olyan elemeket, amik az újságíró szubjektív élményei. Tehát a beszélgetésben „jelen van” az újságíró is. A másik sajátossága, hogy érzelmekeket ébreszt a hallgatóban is.

Most pedig arról beszélnék, hogyan lehet ezekkel az elemekkel élni, illetve visszaélni. Ez az igazán érdekes. Nagyon könnyen megvalósítható mindkettő. Tanácsolom, hogy végezzetek el egyszer egy kísérletet. Több napilapban keressétek meg ugyan azt a hírt, olvassátok el, hasonlítsátok össze, hogy hogyan és mit írnak ugyanarról az eseményről. Előfordulhat, hogy az lesz az érzése az olvasónak, hogy nem ugyanarról az eseményről van szó. Nekem is volt már olyan esetem, hogy az újságban megjelent sajtótájékoztatót nem ismertem fel, noha a cikket író kollégánál ott ült mellettem! A tény az, hogy volt egy miniszteri sajtó tájékoztató, ahol elhangzott..., de hogy mi hangzott el, azt az olvasó nem tudja. Az olvasó olvas, és nem szokta összehasonlítani az újságokat. Hogyan lehetséges ez? Hogyan lehet manipulálni?

Legjobban a hírekkel lehet manipulálni. Mondok egy példát. „Egy biciklista elütött egy kutyát.” Ez semleges hír, de a következő mondat így hangzik: „Sok fideszes képviselőnek van biciklije.” Lehetne szocialista is, nem ez a lényeg, hanem az, hogy a két mondat optikája az, hogy ezek az ilyen vagy olyan képviselők piszkos gazemberek, mert elütötték a kutyát. Ezt könnyen fel lehet azért ismerni, de egyszerű meg csinálni is. Ti is csinálhattok ilyet, hallgassatok meg egy híradást, és próbáljatok hozzátenni a hírt befolyásoló megjegyzéseket. Aki ezt jól csinálja, leteheti a mestervizsgát, mert ez a hírszerkesztés alapja. A szakmában sokan vannak, akik ezt tisztességesen is csinálják, nekik van a szakmában becsületük. S vannak, akik ezt remekül csinálják, ők izgalmasan szerkesztenek, bármit bármivel összeszerkesztenek, és bármilyen mondanivalót lehet sugározni.

De ezt a szerkesztést ti is megteszitek, amikor otthon megmagyarázzátok a rossz jegyet. „Azért kaptam egyest, mert a tanár kihívott, mert beszélgettem.” Igaz, a beszélgetés két órával korábban volt, vagy nem is annak a tanárnak az óráján. A beszélgetés tény, az elégtelen tény, de az események nem úgy történtek, ahogy előadjátok. Egy picikét „csúsztattok”.

Még érdekesebb, ha a tudósításnál vizsgáljuk ugyanezt. Az itt meglévő szubjektív elemek eleve kínálják ezeket a lehetőségeket. Ez már pszichológia is. Egy tudósításhoz rajzolhatok komor környezetet, drámai felvezetést, és más lesz ugyanannak a tudósításnak a hangulata napsütésben.

Az interjúnál a helyzet még nyilvánvalóbb, hiszen már az sem mindegy, hogy kit választok beszélgetőpartnernek. Egy témának több szakértője van, de mindenkinek más a személyisége, más a világszemlélete, más a stílusa, más a mentalitása, még akkor is, ha ezt nehezen lehet olykor észrevenni. Nagyon korrekten kifejezi álláspontját, de minden mondatából sugározni fog az álláspontja, hogy egyetért-e vagy nem mondjuk az abortusszal.

A riportnál pedig eleve adott a közvetlen befolyásolás lehetősége.

Tehát nincs olyan kommunikációs forma, amiben ne akarnák befolyásolni azt, akihez szólnak. Azonban lényeges kérdés az is, hogy megtaláljuk – e mindig azt, akihez szólni akarunk. Fontos, hogy mindig tudjuk, kihez akarunk szólni. Egyszerre mindenkire nem tudunk szólni. Ennek megfelelően kell kialakítani mindazt, amiről beszélünk. Például tudni kell, hogy az iskoláról szóló műsort mikor sugározzák, kik hallgatják, mert másképpen kell szólni a diákokhoz, a pedagógusokhoz, az oktatási szakemberhez vagy éppen a szülőkhöz. Ugyanez történik az iskolában a felelősnél vagy a vizsgán is. Végig kell gondolni ott is, hogy milyen a tanár, mit szeret, a tényszerűséget avagy a „nagyszöveget”.

A kommunikáció más formái a mai világban bőségesen zúdulnak ránk. Talán legérdemesebb a reklámról szólni pár szót. A reklám is pszichológia, egy külön műfaj, amiben egészen vad dolgokat lehet felfedezni. Ha így nézzük a reklámokat, egészen más lesz a véleményünk, mert rájövünk, hogy mi mindennel vesznek rá arra, hogy vásároljunk. Itt van például az észlelési küszöb alatti érzékelés felhasználása, ami egyébként tilos, de azért élnek vele. Arról van szó, hogy bevágnak egy filmkockát, ami mondjuk a szomszédos érzetét kelti öntudatlanul a nézőben. És ennek hatására szomjas lesz, s a film alatt vagy a végén öntudatlanul inni fog. A reklámok esetében a többszöri ismétlés váltja ki ugyanezt a hatást.

Szeretnék szólni még a közvélemény-kutatásról. Személyes tapasztalataim vannak, és én nem hiszek a közvélemény-kutatásokban - ettől függetlenül lehet tisztességes is - ,mert aki fizet, az diktál. A kérdésekre adott válaszokból egy szakember meg tudja mondani, hogy a megkérdezettek milyen beállítottságúak: konzervatívak, liberálisak vagy éppen szocialisták. Külön csoportosítják a válaszolókat. Ha jön a megrendelés, megszületik a várt eredmény. Személyes élményem volt egyszer, hogy a rádiózási szokásaimról kérdezett egy kérdezőbiztos. Szabódtam, mondtam, hogy rádiós vagyok, nem vagyok objektív. Azt mondja erre, hogy általában úgy készülnek ezek a felmérések, hogy a lapok kitöltésében az iroda munkatársai besegítenek. Ennyit az objektivitásról. Az viszont tény, hogy nagyon keményen befolyásolják a közvéleményt. Ugyanis megvan az emberben a csoporthoz tartozási hajlam. „Ha a többség úgy gondolja, biztosan igazuk van, én pedig nem lehetek olyan önféjű, hogy az ellenkezőjét mondjam.” S óhatatlanul a többséghez húznak. A rádió és az újságok pedig gondoskodnak, hogy az emberek tudomást szerezzenek a „többség” véleményéről. Elég lehangoló nem? Hát, ez van.

Ezek után talán már könnyen belátható, hogy ez a szakma alapvetően nem tisztességes. Aki fizet, az diktál, tehát a rádió-, a tv-, a hírlaptulajdonos eleve megszabja, hogy mi az az irányvonal, amit követni kell, s mi az a határ, ameddig elmehet a szabadságában a riporter. Már eleve kötök egy kompromisszumot, mert tudom, hogy mit várnak tőlem. Ha pedig így eladtam magam, már nem vagyok tisztességes, már nem a nagy

eszmék mozgatják tollamat, hanem a pénz. Az szerencsés dolog, ha egybevágnak az igény és az előírás. De hát, nem olyan nagy ez a piac, hogy szabadon lehetne itt vándorolgatni. Nagyon sok kolléga azzal küzd, hogy nem azt kell írnia, mondania, amit szeretne, de hát a piacból élünk. És persze, közben is változhatnak a tulajdonosok, s az alkalmazottnak ezt követnie kell. Kötelezni senkit nem kötelezhet senki, hogy meggyőződéssel szemben állítson bármit is. Közvetett üzenetek azonban vannak: "Jó lenne, ha..." „Nem lenne most szerencsés, ha...". S akkor lehet mérlegelni. Aztán olyan cikkek jelennek meg, amelyeknek már nem sok közük van a valósághoz. Ezt már én nem is nevezném újságírásnak.

Ennyit kívántam mondani, és most várom a kérdéseket.

Miért nem tiltják be a Heti hetes című műsort, mivel az egyik adásban egy képviselőt egyszerűen lehülyézték?

A betiltás ma már abszurd. Kívülről beleszólni egy műsorba – ezt csak a bíróság tehetné meg, senki más, de a bíróság is indokolt és speciális esetekben. Olyan van, főleg az újságoknál, ahol a hirdetésbevétel fontos, hogy közvetve üzenetnek a hirdetőnek, hogy ebbe s ebbe az újságba ne jelentessenek meg hirdetést, mert nem olyan jó a kapcsolat. A másik pedig az, hogy a politikusaink – mint az egyik nagy színésznőnk – azt mondják: mindegy hogy mit, csak írjanak rólam. Persze, van egy határ, amikor a politikusnak sem mindegy, hogy mit. Azonban a politikusnak többet kell elviselnie, mint egy magánembernek. A határt pedig meghúzni nagyon-nagyon nehéz. Az, hogy „alaposan gyanúsítható” magyarul azt jelenti, hogy gyanúsítom. Nem kell, hogy alapja legyen. De ha én ezt valakiről leírom, még bebizonyíthatatlant írtam. Azonban megbocsáthatatlan, mert beazonosíthatóvá vált, és esetlegesen tönkretettem az életét. A bulvársajtó ezt még fokozhatja azzal, hogy az illető környezetéből, távoli rokonságából, ismerőseiről állít valakit pellengére. A beállítás rávetül az illetőre, ahogy ezt a közmondás is mondja: Nem zörög a haraszt, ha a szél nem fújja. Nem esik messze az alma a fájától. A Heti hetes úgy indult, hogy kommentálni fogják az újságcikkeket. Ez azonban már minden, csak nem kommentálás. Sajnos, ezek a gonosz megjegyzések megengedhetők. Nem vonható felelősségre valaki azért, mert egy közéleti személyiségről más a véleménye. A közéleti személyiség pedig sokkal többet köteles tűrni, mint más. Arról, hogy meddig sértegethető, semmiféle törvény nem rendelkezik, legfeljebb a sértegető lelkiismerete. Van, akit ez nem érdekl, mert őt az érdekl, hogy el tudja adni a lapot: „engem néznek, ne más”. Hogy közben tönkretettem egy embert, annak a családját, nem érdekeli az újságíró.

Mit jelent a média függetlensége?

Ha nem akarok a kérdésre válaszolni, úgy kezdem a választ, hogy a kérdés nagyon jó, de mielőtt erre válaszolnék engedje meg, hogy ..... Nem akarom megkerülni a választ, de nagyon nehéz a válasz. Mindig fel kell tenni, hogy mitől független. Ma a magyar sajtóra a tényektől való függetlenedés jellemző, s nem a politikától való függetlenedés. Pedig akkor lenne igazán független a média, ha a politikától el tudna szakadni. Addig, amíg hol ez, hol az az érdekcsoport veszi kézbe a dolgokat, ami még személyi változásokkal is jár, függetlenségről nem lehet beszélni. Az újságírónak mindig az jár az eszébe, hogy mit fog szólni a tulajdonos. Nem az igazság a lényeg, mert az egy filozófiai fogalom, a munka, meg a munkabér nagyon is realitás. Lehet, hogy illúziót rombolok, de ez a szakma ilyen. Itt nem él meg az, aki idealista. És az sem él meg, aki nem tartozik sehová, mert azt nem fogja megvédeni senki. És pillanatok alatt kiszorul a pályáról, mert ez nem egy nagy pálya ám.

A Magyar Rádió függetlensége értelmezhető úgy, hogy mindenféle politikai irányzattól és párttól való független rádiót jelentsen. Nem jelent, mert, ahogy megnézzük az eltelt időt, még mindig a rendszerváltás előtti urak és hölgyek vannak ott. Ami még nem is lenne baj, de még mindig azok diktálnak, akik elkötelezték magukat a korábbi rendszerben. Ezek után már nem nevezhetem őket függetlennek, mert a saját meggyőződésük a korábbi rendszerben alakult ki, s a meggyőződést nem lehet könnyen változtatni. Noha sokan el szeretnék hitetni az ellenkezőjét. Úgy működhetne függetlenül egy rádió, ha független pénzforrásokból működhetne. Hát ilyen nincs. Tehát ezek után ki kell mondani, hogy a Magyar Rádió mögött ki áll. Ki kell mondani, hogy a Magyar Rádió főadója, a Kossuth a kormány rádiója. Minden országban van egy kormányrádió, amely mindig azt a kormányt képviseli, amely a választásokat megnyerte. Ez tehát nem függetlenség. Egyszerűen nincs független sajtó. Minden médiának megvan a maga gazdája. Függetlenség nincs, nem is lesz. Egy van, amiről tudunk, amire hivatkozni szoktak, ez a BBC. Ez pedig hallgathatatlan. Nincs benne kommentár, nincs benne az ember, csak a vegytiszta hírek. Nagyon korrekt, csak hallgathatatlan. A BBC – ről azt szokás mondani egyébként, hogy parlamenti befolyás alatt áll, ami jelent valamilyen függetlenedést, de a valódi függetlenséget legfeljebb hangoztatni lehet.

Ön szerint a média önálló hatalmi ág-e?

A média hatalmi ág. Ez tény. Bár a sokféle sajtótermék, rádió és televízió megjelenésével az a fajta koncentráció, amely az előző rendszerben megvalósult, ma már nincs. De ma is képes erősen befolyásolni a közvéleményt. Korábban egy országot tudott irányítani. Nem véletlenül a mai napig hallhatunk olyan megnyilatkozást, hogy kész igazságként értelmezik a híreket, mert „az újság megírta”, „a rádió megmondta”. No, de hát melyik rádió és melyik újság?

Természetesen erősen befolyásolja a közvéleményt, s így a hatalom helyzetét is. Mondok egy példát. Matrica nélkül egy pesti út az M-3-on oda-vissza 1800 forint volt. Matricával M-1 és M-3 kilenc napra 1300 forint. S mi jelent meg? „Miért nincs egynapos matrica?” Nem az jelent meg, hogy 500 forinttal olcsóbban kilenc napig, hosszabb útszakaszon lehet autózni. Nem, hanem az, hogy miért nincs egy napos matrica, mert a kisnyugdíjas csak egyszer utazik. Az nem érdekes, hogy így is olcsóbb. De a hírt, így is lehet tálni. Ennyit kell csinálni ahhoz, hogy egy pozitív döntés népharagot váltson ki.

Milyen bevételi forrásokkal rendelkezik, és milyen pénzzel gazdálkodik a rádió?

Attól függ, hogy melyik rádió. Egészen más a kereskedelmi rádió és a közszolgálati rádió helyzete. Bevételi forrásként megemlíthető a hirdetések díja. Ez attól függ, hogy a rádió kiket céloz meg. A Kossuth Rádió széles társadalmi réteget céloz meg beszélgető műsoraival, a kereskedelmi rádiók a stílusukkal, inkább a stílustalanságukkal, a zenei világukkal titeket, a leendő fogyasztókat célozzák meg. Bevételai alapján a Kossuth Rádió a harmadik, de ez csalóka. Egészen más ugyanis egy ilyen beszélgetős rádió kiadási költségvetése, mint egy kereskedelmi adóé. Ez utóbbi működési költsége töredéke a Kossuth Rádiónak. Ugyanis a Kossuth Rádió örökölt egy olyan elképesztően nagy struktúrát, ami csodákra képes, legalábbis a kiadásokat illetően. A számítógépes fejlesztés után háromszor többen dolgoznak, mint előtte. Ha ezt valaki nekem meg tudja magyarázni, ötöst kaphat matematikából! Tehát a kellemes ráfizetés helyzetében van a rádió. El kell dönten, hogy az öröklött struktúrát lebontják-e. Ez azonban komoly elbocsátásokkal jár, ami politikai, sőt ideológiai vihart kavarhat, amelynek következményei beláthatatlanok. Vagy nem nőnek a bérek, s így megvárják, hogy „majdcsak elmegy magától”. Ez nem látványos, de elhúzódó folyamat. Mindenesetre azt el kellene dönten, hogy szükség van-e ilyen rádióra, vagy nincs szükség. Ha nincs, a helyzet világos. De ha kell, áldozzanak rá, mert ehhez komoly szakemberek kellene, háttér és technikai apparátus. Itt nem abból áll a rádió, hogy elmondom a híreket, a hülyeségeimet, beleröhögök a mikrofonba, és elindítom a zenét.

Miért nem lehet pozitív híreket közölni?

A pozitív hír nem hír. Ezért az emberek nem vesznek újságot. Az érdekességért, a szenzációért igen. A kereskedelmi televízióban főhírként szerepel percekig, hogy kidobta feleségét, lányát, majd utána ugrott. Az amerikai elnökválasztás a nyolcadik hír, két mondatban. Én 25 éve házasságban vagyok, nem csalom meg a feleségemet, ő sem engem, ez a természetes, de ez nem hír. Néhány gazdasági eseményen kívül (átadtak üzemet, gyárat), nincs olyan pozitív hír, amit az újságban közölni érdemes. Persze, hozzá kell tenni, hogy Nyugaton a helyzet még rosszabb. Mi most szokjuk azt, ami ott már évtizedek óta megy.

Ki irányítja a magyar sajtót?

Erre nehéz válaszolni. Az irányítás feltételez egy irányító központot. Ezen általában a mindenkori hatalmat lehet érteni, amely általában a főszerkesztőkön keresztül vezeti a szerkesztőséget. A függetlenség alatt tehát a kormányzati hatalomtól való függetlenséget értik. Ugyanakkor minden újságnak, rádióknak, televízióknak van tulajdonosa, aki érvényesíti a tulajdonosi jogait és az érdekeit. Ez nem is baj, a baj az, hogy ma nem tudjuk, hogy melyik média mögött ki áll. A függetlenséggel a igazság köpönyegét veszi fel. A másik pedig az, hogy az irányítás sokfajta lehet. Egy sörözőben elejtett két mondatból – amit aztán bizonyítani szinte lehetetlen – a telefonon keresztül az utasításig. Persze általában szóban. Nagyon sok múlik azon, hogy a hirdető kinek adnak megrendelést. Ma a gazdasági irányítás lényegesen nagyobb, mint az ideológiai. És végül annyit, hogy ma a sajtó külföldiek kezében van.

Végezetül köszönöm szépen a megtisztelő figyelmet, és az érdekes kérdéseket.

RIPORTOK A GÁRDONYI RÁDIÓ MŰSORÁBÓL

Interjú Fodor János tanár úrral, iskolánk igazgatóhelyettesével.

A riportot készítették Csintalan Nóra, Czene Barbara és Pelyhe Edina 10.D osztályos tanulók.

Szeretnénk, ha tanár úr mesélne az iskola történetéről.

Én igazából a hatvanas évektől tudok mesélni, a korábbi dolgokról csak olvastam, hallottam egyet-mást. Nyilván ti is tudjátok, hogy az iskola 1948 előtt a ciszterci rendé volt, s az a gyűjtemény, amit a második emeleti folyosón és szertárakban láttok: a kitömött állatok, az ásványok még az eredeti ciszter gyűjtemény maradványai. Nagyon sokat elvitt a hatvanas évek elején a főiskola és a Mátra Múzeum. Az iskola az államosítás után tanítóképzőként működött egészen 1958-ig. Akkor még tanítottak itt olyan tanárok, akik már a ciszter gimnáziumban is tanítottak. A mostani tanárok között is van egy-két olyan kollégám, akik ezekkel az öreg tanárokkal együtt taníthattak. Átvehették tőlük a ciszterci szellemiségüket, s át is adhatták a fiatalabb kollégáiknak. A „Gárdonyi” szellemisége tehát ebből a ciszterci szellemiségből keletkezett, táplálkozott. Ez a szellemiség mindig is gyerekközpontú volt, a tanítás szolgálatában állt, soha nem volt azért olyan szigorú, mint más iskolákban. A tanítóképzőt Jászberénybe helyezték át 1958-ban, s ekkor kapta meg iskolánk a Gárdonyi Géza Gimnázium nevet.

Én is ekkor kerültem középiskolába, pontosabban, a mai Szent Erzsébet Kollégiumba, ami akkor mint fiú diákotthon működött. 1960-ban érettségiztem, majd egyetemista lettem, és öt év múlva már mint tanár jöhöttem a Gárdonyiba. A 60-as évek közepétől kezdett emelkedni az iskola tekintélye, sok fiatal tanár jött akkoriban ide, beindítottuk a tagozatos rendszert, hamarosan nemcsak a város, hanem az ország jelentős iskolái közé emelkedhettünk. A gimnáziumi osztályok mellett működött évfolyamonként két osztállyal egészségügyi szakközépiskola is. Ez az iskola aztán a kórház mellé került önálló intézményként Kossuth Zsuzsa néven, (s a 2000/01-es tanévtől olvadt össze a Lenkey János Gimnáziummal). A Gárdonyiban akkor alapították meg az óvónői szakközépiskolát, amelyet néhány éve a pedagógiai szakközépiskola váltott fel.

Hol töltötte a középiskolás éveit tanár úr?

Már óvodás koromban is gimnáziumba szerettem volna járni, s tanítani szerettem volna. Úgy gondolom, hogy akiben nincs meg a gyerekek szeretete, az ne menjen erre a pályára, az nem is tud megmaradni rajta. Abban az időben a tanári pálya sokunknak ideálisnak tűnt; persze, nem is volt akkor még olyan széles kínálat, mint manapság. Szóval a vágyott gimnáziumi tanulmányaimat a Dobóban kezdtem, egy tiszta fiú osztályban. Igaz, felvettek az esztergomi papi gimnáziumba is, de én nem akartam pap lenni, mert azt hittem, hogy aki oda egyszer bekerül, csak pap lehet. Jó anyámnak azt mondtam, hogy én szeretem a lányokat, én nem akarok pap lenni. Így egyezett bele, hogy a Dobóba kerüljek. Megköszöntem az akkori igazgatónak, hogy felvett, s mint mondtam, le is érettségiztem tisztességesen.

Szeretnénk, ha tanár úr beszélne az iskola legfontosabb éves terveiről.

Az iskolánkban két főszaál van, az egyik a nevelési vonal; a másik az oktatási vonal. Mi azt szeretnénk, ha ez az iskola tovább erősödne mindkét vonatkozásban. Hogy a város érezze azt, hogy az idejárom diákok egy kicsivel másabbak, többek. Azt nem kell soha szégyellnetek, hogy egyházi iskolába jártok. Azokkal az ismeretekkel, amit ti itt kaptok, többek lehettek, mint az állami iskolába járó diákok. Országosan problémák vannak az erkölccsel, ha mi itt többet tudunk adni, s ti ezt elfogadjátok, már főnyereményünk van.

Mindenképpen szeretnénk, ha a fegyelem, a rend növekedne intézményünkben. Igyekszünk emberibb külső körülményeket kialakítani, szebbek legyenek a termek, a folyosók, hogy jobban szolgáljanak titeket. De mindennek társulni kell belső tartalommal, tartással is. A diák ne kényszernek érezze a pontos óra kezdést, ne rongáljon; tudja, hogy érte történtek a munkálatok. Ezt szeretnénk, ha a tanulók ezt megértenék és elfogadják.

A szülők joggal kérdezik, hogy magas színvonalon oktat-e, és hogy erkölcsi tartást ad-e a mi iskolánk. Ha ez a kettő meglesz, nagyon szerencsések lesztek ti, mert a jövőt illetően ezek az értékek felértékelődnek. Mi ezt szeretnénk szolgálni. Az egyes szaktárgyak vonatkozásában nyilván a szaktanárok tudják a dolgukat. Mi két dolgot tartunk nagyon fontosnak: az idegen nyelv tanulását, és a modern kor nagy kihívását, az informatikát. Azok a tanulók, akik el tudják érni, hogy középiskolában nyelvvizsgát tegyenek, óriási előnyük lesz az egyetemen. Energiájuk, idejük lesz, hogy a szakmájukat tanulják meg minél magasabb szinten. Ma már van olyan egyetem, ahová Interneten iratkoznak be, veszik fel a tantárgyakat, számítógépen írják a dolgozatokat, aki nem jártas ezekben a dolgokban, nem lesz helye a jövő egyetemén.

Mit tanácsol tanár úr a mai gárdonyis diákoknak?

Sok mindent tanácsoltam már eddig is. Talán még azt, hogy minden diák tiszta lappal induljon, és komoly elhatározást tegyen. Döntse el, hogy miből akar ő többet letenni az asztalra, először a saját érdekében, másodsor a szülei érdekében, s végül a társadalom javára. Komoly elhatározás kell, és ehhez ragaszkodni kell, mert sok csábítási, csábulási lehetőség van. A cél eléréséhez a lemondásokat éppen úgy fel kell vállalni, mint az estleges kudarcokat.

Mindezekhez kell jó egészség, jó osztályközösség, hogy ne legyen széthúzás, mert ha együtt van egy kis csapat, akkor mindenkinek az egyéni vágyai is jobban teljesülnek.

Köszönjük szépen a beszélgetést!

Interjú Hegedűs Gáborral, iskolánk 11.K osztályos tanulóival, aki elnyerte az „Eger város jó tanulója, jó sportolója” címet mint az ÚVMK-Eger vízilabda csapat tagja.

A riportot *Bene Kitti, Mihályi Nóra és Mihályi Szilvia* 10.D osztályos tanulók készítették.

Mióta sportolsz?

Körülbelül 8 éve kezdtem el rendszeresen sportolni az orvosaim tanácsára, mert problémáim voltak a bokámmal. Az egri Bárány – uszodában kezdtem el az úszást, de hamarosan sportágot változtattam, mert az úszást nem nagyon kedveltem meg. Így próbálkoztam meg a vízilabdával, s ott ragadtam. Végül is nem bán-tam meg.

Hányadik helyen áll a vízilabda az életedben?

Ez egy nehéz kérdés. Természetesen első a család, a vízilabda és a tanulás között nehéz választanom, mivel mind a kettő egyaránt fontos.

Hol és milyen rendszerességgel vannak edzéseid?

Edzéseim minden nap vannak, november közepétől már az új, Bitskey – uszodában eddzünk, s ez – természetesen—sokkal jobb lehetőségeket biztosít számunkra.

Szerinted mitől válik valakiből jó vízilabdázó?

Szerintem a jó vízilabdázónál nélkülözhetetlen a szorgalom és a tehetség, mint a hogy minden más sport-ágban. De ezt talán az edzőmtől kellene megkérdezni, ő biztosan jobban tudja.

Milyen eredményeket értél már el eddig?

1996-ban az akkori 82-es korosztályú gyermekcsapattal országos bajnokok lettünk. A következő évben pedig az egy évvel idősebb korosztályosoknál pedig harmadik helyezést sikerült elérnünk. Ezek mellett több nemzetközi tornán is részt vettem, mint például Párizsban, Svájcban, Dél – Afrikában, Új – Zélandon, s ezen eredményesen szerepelt a csapat. Most nyáron pedig a magyar ifjúsági válogatottal értünk el első helyezést a Szlovákiában és Barcelonában megrendezett nemzetközi tornákon.

Hogyan kerültél ki Új- Zélandra?

Ez annak köszönhető, hogy az egri felnőtt csapat meghívást kapott az új-zélandi válogatottól. Az edzőm pedig alkalmasnak talált arra, hogy csatlakozzak hozzájuk.

Meddig tartott az új-zélandi utazás?

Három hetet töltöttünk el Új-Zélandon, augusztus 21 és szeptember 14 között.

Röviden mesélnél a kinttartózkodásról?

Összesen öt hivatalos mérkőzést játszottunk. Megnyertük mind az öt meccset, mert az új-zélandi vízilabda nem jelent komoly kihívást. Azért is hívtak minket, mert tanulni akartak tőlünk. A kinti tartózkodás alatt családoknál laktunk. Ők szerveztek nekünk különböző programokat, így egyáltalán nem unatkoztunk.

Hogyan tudod összeegyeztetni a tanulást a sporttal?

Lehet, hogy furcsán hangzik, de az évek során már megszoktam ezt a napirendet. És lehet, hogy a sport hiánya a tanulás rovására menne. Remélem, hogy ezt a későbbiekben is össze tudom majd egyeztetni. Most még nem igazán tudom eldönteni, hogy a két tevékenység közül melyiknek lesz meghatározó szerepe az életemben.

Köszönjük a riportot, és további sok sikert kívánunk.

Interjú Flaskay Mihály 12. K osztályos tanulóval, aki 2000. június 29-én Dunkerque-ben az Ifjúsági Úszó Európa Bajnokságon az 50 méteres mellúszásban Európa-csúccsal, 28:54 másodperces eredménnyel Európa - bajnok lett. A riportot Gyurcsik Ildikó, Molnár Gabriella és Somogyi Ildikó 10. D osztályos tanulók készítették.

Hogy kezdődött a pályafutásod?

Öt éves koromban orvosi javaslatra kezdtem el az úszást, mivel asztmás voltam. Az idők folyamán aztán az eredményeim fokozatosan javultak, s mára hatszoros ifjúsági országos bajnoknak, junior Európa-csúccsal ifjú Európa – bajnoknak tudhatom magam.

Mennyit edzel egy nap?

Naponta négy – öt órát, ami úgy áll össze, hogy reggel háromnegyed hatkor úszom nyolcig, délután pedig háromtól – ötig. Egyenlőre még az egri nyitott sportuszodában.

Nem befolyásolja – e a tanulmányi eredményedet az úszás?

Mivel nem egri vagyok, így csak este hét órára érek haza az edzés után. Tehát nagyon be kell osztanom az időmet, hiszen másnap már fél ötkor kelek. De azért megpróbálom a maximumot kihozni magamból a tanulásban is. Be kell azért vallanom, hogy az úszás mellett kevesebb energia jut a tanulásra is.

Készülsz mostanában valamilyen versenyre?

Igen, a rövidpályás Európa – bajnokságra, ami Valenciában lesz december 17 – én, az 50 méteres mellúszásban állok rajthoz.

Külföldre sokat utazol az úszás segítségével?

Most, hogy tagja lettem a magyar válogatottnak, minden évben utazunk majd. Jövőre az olasz Alpokban két hét táborozás lesz, utána pedig négy hét Ciprus.

Milyen terveid vannak?

Az ifi EB után küldtek egy ösztöndíjat az iowai egyetemről. Ezt elfogadtam, és remélem, hogy néhány angol nyelvvizsga letétele után 2002 augusztusában már Amerikában kezdek tanulmányaimat.

Köszönjük a riportot, és további sok sikert kívánunk.

HÍREK, ESEMÉNYEK

Emlékverseny a Bükkben

Huszonnegyedik alkalommal rendezték meg 2000. október 7 – én a Berva – völgyi Cserkészparkban a dr. Lénárt János emlékversenyt. A természetjáró és akadályversennyel a résztvevők a természetjáró szervezet volt főtitkárára, a kiváló pedagógusra, a cserkészek pedig kerületi vezető tisztjükre emlékeztek.

A versenyen jelen volt Nagy József, az Országos Szabadidősport Szövetség elnöke, valamint a névadó Zoltán nevű fia, aki röviden ismertette édesapja életútját, pedagógiai munkásságát. A rendezvényen Felsőtárkány, Erdőtelek, Hatvan, Gyöngyös, Salgótarján, Kazincbarcika és Eger csapatai vettek részt. Iskolánkból mindhárom kategóriában indultak csapatok, és szép sikerrel szerepeltek.

A gyermek kategória 10 csapata közül a *Juhász Katalin, Bozsik Csilla, Szilágyi Szandra* és *Szabina* összeállítású csapatunk a 6. helyen végzett.

Az ifjúsági korosztályban 13 csapat versenyzett. A *Janicsák Zoltán Juhász József* és *Tamás* alkotta csapatunk 1. helyen végzett. És ezzel elnyerték a verseny vándorserlegét is. A *Lengyel Adrienn, Morvai Ágnes* és *Eszter* tanulókból álló csapat a 2. helyezést nyerte el. De a 4. 5. és a 6. helyen is a gárdonyis csapatok végeztek.

A hat résztvevő csapattal lezajlott tanári kategóriában 2. helyezést szerzett a *Szilágyiné Békési Zsuzsanna, Varga B. János, Csák György* és *Péter* alkotott csapat.

A sikerek feletti öröm, a csodálatos, őszi idő, a túra fáradalmi kellett ahhoz, hogy a *Kádár Judit, Kovács Réka, Kovács Ottóné* és *Ottó* összeállítású főzőbrigád által két bográcspan készített ebédet, - amely több címzetes főköstölő és kritikus egybehangzó véleménye szerint is kiváló minősítést érdemelt – az utolsó falatig elfogyasztottuk.

„Ciszterci diákká fogadom...”

2000.október 20-án iskolánk dísztermében ünnepi műsort tartottunk az október 23-i forradalom tiszteletére. A *dr. Loboczkyné Hársas Ibolya* tanárnő által szerkesztett megemlékezést iskolánk színjátszó csoportja adta elő. A műsor után az 5. és 9. évfolyamos tanulók fogadalomtétellel következett. Ezen iskolánk igazgatója, *dr. Pisákné Balogh Éva*, *dr. Nagy Menyhért Mózses atya* és *dr. Csank István* jelenlétében többek között a következőket mondta:

A mai napon mi itt az iskolában egy maroknyi csapattal hagyományt teremtünk. Ahogyan az 1956 – os hősök, a forradalmárok hitet tettek a forradalom zászlájára, úgy tesznek majd hitet iskolánk elsős diákjai az iskola zászlójára. Hitet tesznek arról, hogy a ciszterci diákok méltó utódai lesznek. Hitet tesznek arról, hogy az iskola katolikus, keresztény szellemiségének követőivé válnak. Én kérek benneteket, hogy a fogadalom szavait a mindennapjaitokban, a magatartásaitokban, a tanulmányaitokban váltsátok majd valóra! Hogy általatok is világítsjon Jézusnak az apostolokhoz intézett szavai: "Ti vagytok a világ világossága, a ti világosságotok is világítson az embereknek, hogy jó tetteiteket látva dicsőítsék Mennyei Atyátokat!"

Kedves elsős diákok! Megkérek benneteket, hogy most mondjátok el az eskü szövegét, majd egyenként, szépen sorban gyertek ki ide, hogy kezet foghassak veletek, ezzel fogadlak benneteket az iskola polgárává. Ennek két jelképét, az iskola jelvényét és a Bibliát szeretném nektek átadni. A jelvényt viseljétek büszkén és méltón, a Bibliát pedig olvassátok sokat és sokszor.

Papp Éva – iskolánk Diákbizottságának titkára – mondta el a fogadalom szövegét. Az elsősök felállva, kezüket a szívükre téve ismételték a mondatokat:

Én ,... a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és Szakközépiskola rendjét mindenben megtartom, az iskola keresztény, katolikus értékrendjét elfogadom, és ennek szellemében élek. Szüleimet, tanárimat, az iskola dolgozóit, diáktársaimat tisztellem, rájuk szegyet nem hozok. Szorgalmasan tanulok, képességeimmel mindenkor a tudás megszerzésére töreksem. A ciszterci rend és az egyház hagyományaihoz és hazánkhoz mindenkor hű leszek. Isten engem úgy segéljen!

Az ünnepélyes fogadalomtétel és kézfogás után *dr. Nagy Menyhért Mózses* atya gondolataiból idézünk:

„Akár hiszitek, akár nem, ti korszakalkotó osztály vagytok. Ilyet még nem csináltunk, ám remélem, hogy a jövőben, évtizedeken és évszázadokon át meg tudjuk ismételni. ... Mindenkinek van egy teste, amit cico-

mázni szeret. Mindenkinek van egy elméje, amit táplálni kell, ki kell fejleszteni. S mindenkinek van egy lelke, azt is fel kell nevelni. Ez által tesszük a világot szebbé. A testünkkel, az elménkkel és a lelkünkkel hozzájárunk a kozmosznak a szépségéhez.

Remélem, hogy mindenki számára a mai napnak az az üzenete, hogy a világ szép, és a világnak szabadnak kell lennie. Ámen. Isten, áldjon meg benneteket! Imádkozzunk egymásért, hogy ezt sikeresen véghez is tudjuk vinni!”

Dr. Csank István úr pedig elmondta, hogy édesapja, ő maga, felesége, három lánya, és már két unokája is ebben az iskolában érettségizett. Majd díszoklevelet adott át Papp Ágnesnek és társainak, akik az „Élet az éveknek” szervezet nyugdíjasainak ünnepi műsort adtak. Végül így zárta gondolatait: „Mint volt ciszter diák azt szeretném mondani, hogy legyetek büszkék arra, hogy ciszter diákok lehettek. Úgy gondolkodásmódokon, mint fegyelmezett beszédekben, s még fegyelmezett magatartásokon nyilvánuljon meg az, hogy ciszter diákok vagytok. Leljetek a tanulásban nagyon sok örömet, amihez kívánom Isten áldását, jó erőt, egészséget, és sok sikert.”

Rendhagyó kommunikációs óra

2000. november 8-án Ifj. Tóth György a Kossuth Rádió és a Magyar Katolikus Rádió főszerkesztője rendhagyó kommunikációs órát tartott iskolánk humán tagozatos tanulóinak a tömegtájékoztató rejtelméről.

Ünnepélyes fogadás

2000. november 13-án ünnepélyes fogadást adott dr. Nagy Imre Eger város polgármestere az 1999/2000-es tanévben kiemelkedő sporteredményt elért tanulók számára. Iskolánkból *Flaskay Mihály*, *Keresztes Anna*, *Tóth Eszter* tanulók és *Bóta Marianna* testnevelő tanár kapott meghívást.

Gólyabál

2000. november 17-én volt iskolánkban a „gólyabál”. Az iskola szokásai szerint a bált megelőzte az első évfolyamos osztályok bemutatkozó műsora. Erre a műsorra az osztályok már szeptember óta készülhettek, de a végleges program csak az utolsó napokban állt össze, nem kis bonyodalmak árán.

A műsorszámok általában a szokásos elemekből álltak össze: vidám jelenetek, közös vagy szóló tánc, éneklés, zene. Az igazi különlegességet az 5. C osztály, az „apróságok” jelentették. Az előadásmódjukban benne volt a kigyerekes igyekezet bája, de a gimnazisták felelősségtudata is.

A műsorukban elhangzott Bárdos Lajos: Rétre hívó (kánon), előadták: *Nagy Fruzsina*, *Vass Orsolya*, *Glück Viktória*, *Földi Anett*, *Zsónik Anetta*, *Cseh Diána*, *Gledura Bianka*, *Bátonyi Zsolt*, *Páلكovics Zsófia*. Ismeretlen szerző: Induló, alt furulyán előadta *Páلكovics Zsófia*. Mozart: Bouree, tronbitán *Erberling Balázs*, Bach: Musette, zongorán előadta *Szendrei Klára*. Bach: Parasztkantáta (részlet) előadták: *Kovács Beáta* tanárnő, *Gledura Bianka*, *Pásztor Anna*.

Az első hónapok élményeit pedig néhány mondatos „igazságokban” fejezték ki. Ezekből válogattunk néhányat:

Lénárt Patrícia: Sok iskolából jöttünk össze. Vannak régi barátok és itt is szövődtek új barátságok. Szinte mindenkinek más az érdeklődési köre. Van, aki sportol, és sokan választják a zenét is.

Vincze Tamás: Igazi barátság ilyen rövid idő alatt nem alakult ki, de a nyolc esztendő elteltével biztosan életre szóló barátságok is születnek.

Nagy Fruzsina: Megtanultuk egymás nevét. Már beceneveket is adtunk egymásnak. Reggelente a tanítás megkezdése előtt kisebb csoportokban beszélgetünk, s ha nyílik az ajtó mindannyian kíváncsian figyelünk az éppen érkezőre.

Bóta Adrienn: A szünetben az udvaron játszunk és különféle csínytevéseket csinálunk.

Farkas Péter: A fiúkkal mindig focizunk. Egyszer nekirúgtuk a kocsinak a labdát, és beindult a riasztó. A lányok mindig elveszik a labdánkat, de mi visszaszerezzük.

Bátonyi Zsolt: A nagyobb diákok is udvariasak velünk szemben.

Cseh Diána: Jó ötletnek tartom, hogy mindennek van felelőse. Vannak az osztályban szerényebbek és elevenebbek is.

Dorkó Mária: Az osztályfőnökünk nagy fába vágta a fejszét, amikor az osztály élére állt. Mikor sokat beszélgetünk, és elszalad velünk a ló, a magatartás füzet is előkerül.

Gál Martin: Az osztályban mindenki igyekvő és szorgalmas. Szeretnénk megfelelni a követelményeknek. Gyakran kicsit zajosak, pajkosak vagyunk, ami alól én sem vagyok kivétel.

Sebők Gábor: A menzán nagyon finom az ebéd. A másik iskolában négy év alatt összesen nem ettem annyit, mint itt két hónap alatt. Nagy Barna: Nagyon szeretem az osztálytársaimat. Jó velük játszani és beszélgetni a szünetekben.

Juhász Katalin: Nekem külön öröm, hogy úszni is járhatunk. A könyvtárba gyakran ellátogatok, ahol sok érdekes könyvet találok.

Novák Máté: Néha óra előtt egy kicsit rakoncátlankodunk, de igyekszünk egyre kevesebbet rosszkodni.

Glück Viktória: Számomra az iskola többet jelent annál, hogy tanulni kötelező. Fel szeretném fedezni azt a világot, amelyben élek. Tudni szeretném mi történt a múltban, és mi fog történni a jövőben. Ez az iskola többet nyújt a többi iskolánál. Az álmomat itt szeretném megvalósítani. Ez az iskola jelenti az álmomat.

A báli zenét a *Szepesi György* tanár úr és zenekara szolgáltatta, míg a büfét a 10/B osztály biztosította.

Előadások a Gárdonyiban

A TIT Bugát Pál Egyesülete a Magyar Tudomány Napja alkalmából rendezvénysorozatokat szervezett Eger középiskoláiban. Iskolánkban a „régizikái”-nak nevezett előadóteremben a következő előadásokra került sor:

2000. nov. 21. *„Beszéljünk az egészségünkről”,* – előadó: *Petőné Ködmön Ildikó* az Eszterházy Károly Főiskola (EKF), Nevelés Tudományi Tanszék munkatársa. Az előadás célja az volt, hogy rádöbbentés a tanulókat arra, hogy az egészség érték. Az egészséget a maga összetett szerteágazó teljességében vizsgálták. Ismertették az egészség mentális, fizikai, társadalmi, személyiségi, érzelmi és spirituális aspektusait.

2000. nov. 22. *„Európa nagyhatalmai és Szent István Magyarországa”* című előadássorozat, amely a következő előadásokat tartalmazta:

„A Német-római Császárság és a pápaság az ezredfordulón.” című előadásban, melyet: dr. Kiss László, főiskolai docens, EKF, Történelem Tanszék tanára tartott, elhangzott, hogy a pápaság 882-től súlyos belső válságot élt át. I. Ottó, aki 962-től német-római császár lett, céljának tekintette a Nagy Károly-i birodalom visszaállítását. Ez egyet jelentett a pápai hatalom tőle függő, de mindenképpen megerősített uralmával, a keresztény Európa védelmével. Utódai folytatván e politikát, támogatták az új, keresztény állam, a Magyar Királyság létrejöttét.

Pap József, EKF, Történelem Tanszék főiskolai tanársegédje, a *„Bizánci birodalom fejlődésének sajátosságai.”* című előadásában hangsúlyozta, a római birodalom igazi örököse Bizánc, amely az ezredforduló egyetlen igazi, központosított birodalma. Köszönhette ezt, a fejlett kereskedelmének, amelynek jövedelmeiből – és nem földadománnyal – fizették az állami apparátust. A birodalom cezaropapizmusának következménye, hogy hittérítése intézményesített állami és egyházi függéssel járt együtt. Ezt nem vállalta fel Szent István király.

A Szent Koronáról *Besze Tibor*, főiskolai adjunktus, EKF, Történelem Tanszék tanára tartott előadásában kiemelte, hogy manapság meghatározhatóan két vélemény él a történészek között a Szent Koronáról. Az egyik a hagyományos, a másik pedig egy egészen új vonal, ami történészek, ötvösök, aranyművesek, mérnökök, orvosprofesszorok kutatásaira alapszik.

A hagyományos felfogásnak – ezt olvashatják egyébként ma a történelem könyvekben – a következő megállapításai vannak: a Szent Korona külföldön készült, a Szent Korona soha nem volt Szent István koronája a Szent Korona két részből tevődik össze, az ún. abroncskoronából, azaz a görög koronából; és a un. keresztpántokból, azaz a latin koronából.

A másik álláspont szerint semmilyen bizonyíték nincs arra nézve, hogy nem a Kárpát-medencében készült a Szent Korona. A Hartvik-legendában foglalt megállapításokat erős kritikával kell kezelnünk, egyrészt az investitúra harcok idejében készültek, s az akkori pápai álláspont szólal meg bennük, másrészt fordítási hibát is tartalmaz.

Semmilyen bizonyíték nincs arra nézve, hogy nem lehetett Szent Istváné e korona, vagy korábbi más király személyé. A Dukasz Mihály, Konstantin és I. Géza zománcképeit nem lehet elfogadni kormeghatározásra, mert ezek a zománcképek bizonyíthatóan későbbi rátételek. Dukasz Mihály képe helyén – forrásból bizonyítható –, hogy 1613-ban Szűz Mária képe volt.

A két koronarész nem eredetében kettős, hanem funkciójában., ugyanis fontos üdvtörténeti szerepe van.

„Az Árpád-ház és az angolszász uralkodók dinasztikus kapcsolatai.” címet viselő előadásban *Bartók Béla*, a Sancta Maria Leánygimnázium tanára Skóciai Szent Margit személyével foglalkozott, akiről a magyar tör-

ténelmi köztudat azt tartja, hogy Szent István királyunk Ágota nevű leányának a gyermeke. A források mai értelmezéséből az állapítható meg, hogy Ethelred angol király Edmund nevű gyermekének Edward nevű fia - a dán Nagy Knut király támadása miatt - menekülni kényszerült hazájából és Bölcs Jaroszláv kijevi udvarában kötött ki. Itt megnősült, és házasságából születeték majd Margit és még két gyermeke. Edward megismerkedett az idemenekült Vazul – fiakkal, és amikor 1046-ban András hazatért, vele jött Edward és gyermekei. Itt éltek 1057-ig, amikor küldöttség jött értük, és hazatértek Angliába. Bizonyosan Margit Magyarországon nevelkedett, s hazájában is kifejezhette ragaszkodását a magyarok iránt. Eztán III. Malcolm skót király felsége lett és 8 gyerekkel örvendeztette meg férjét és országát.

2000. nov. 23. „Érdekes kísérletek kémiából.” Előadók: dr. Murányi Zoltán, főiskolai docens, EKF, Kémia Tanszék és Oldal Vince főiskolai adjunktus, EKF, Kémia Tanszék.

„Variációk egy zenekarra”

A Megyei Művelődési Központban 2000. nov. 22-én és 23-án ifjúsági ismeretterjesztő hangverseny sorozatot tartottak az Egri Szimfonikus Zenekar előadásában. A hangversenyeken Kovács László tanár úr irányításával a pedagógiai osztályok és a 9. K és a 11. K osztályok tanulói vettek részt.

Lelki napok a Gárdonyiban

2000. december 11. és 14. között évfolyamonkénti bontásban tartottuk meg iskolánk tanulóinak a Szent Bernát-templomban a lelki napokat. A lelki napok vezetői Turzó Gábor és Novák István atyák voltak. A tanulók az előadásokon túl részesülhettek orgonamuzsikában, szent gyónásban, szent misében, és Mózes atya szerkesztésében egy olyan „előadásban”, amelyben a tanulók felolvastak a Passióból, majd Dupré zenéjét hallgatták meg, amelyet Paul Claudel: „Chemin de la Croix” művére írt.

Koszorúzás

2000. december 12-én iskolánk tanulói közül a kollégisták és az egri tanulók vettek részt a kollégium előtti téren az 1956. december 12-i egri sortűz áldozatainak emlékére rendezett ünnepi megemlékezésen és koszorúzáson.

A szeretet ünnepe

Szeretünk ünnepelni. Megünnepeljük a sikert, a győzelmet. Vannak egyházi, világi, társadalmi és családi ünnepeink. A legrégebbi ünnepeink azonban vallási tartalmú ünnepeink. Ilyen ünnepünk a karácsony is.

Az ünnep mindig különleges időszak, amikor az ünneplő a hétköznapitól eltérő módon viselkedik: másképp öltözködik, mást cselekszik. Az ünnep az összetartozás érzését is tudatosítja az ünneplőben. Az őskeresztények is összegyűltek ilyenkor egy „szeretet vacsorára”, agapéra. A közösen elfogyasztott vacsora mellett énekeltek, imádták az Istent.

December 11-én ehhez hasonló ünnepre gyűlt össze az 5.C, a 11.E és a 12.E osztály tanulócsoportja, valamint a meghívott vendégek, tanárok. Az összejövetelünk elején egy műsort mutattak be a kicsik. Az összeállítás során eltáncolták a fény születését Vangelis zenéjére. A vers – összeállítás a szeretet és a szépség ígéretéről szólt. Az utolsó jelenet a várakozás misztériumát villantotta elénk. Jézus életének nagy pillanatait játszották el a kisgimnazisták.

A műsor után a karácsonyi asztal körül beszélgettek kicsik és nagyok. Az estét megtisztelte az iskolavezetés és Mózes atya is. A svéd-asztalos fogadás után a pedagógiai tagozatos tanulók foglalkoztatták a kicsiket. A 11. E osztály gitáros és énekes lányai gyönyörű karácsonyi énekeket tanítottak a kisebbekkel. A 12. E osztályos lányok játékos versenyekkel aktivizálták az 5.C osztályosokat.

Mindenki számára meghatározó és felemelő volt ez a gyertyafényes este. Jó volt látni együtt a kétféle korosztályt. Érezni azt, hogy rohanó világunkban lehetnek olyan pillanataink, amikor megállunk, egymásra figyelünk, s kimutathatjuk és gyakorolhatjuk a szeretetet, a megértést.

Ezt szolgálta december 11-én ez a kis ünnepség is.

A beszámolót dr. Loboczkyné Hársasi Ibolya tanárnő készítette.

VERSENYEREDMÉNYEK 2000/2001. TANÉVBEN I. rész

Sport

Középiskolás Atlétikai Verseny a Városi Stadionban 2000. szept. 26-án

Fiú 100m síkfutás	1. hely	<i>Kovács József</i>	9. A
Leány súlylökés	1. hely	<i>Vraskó Jolán</i>	9. K
Kislabdadobás	3. hely	<i>Szegedi Tamás</i>	9. A

„Kegyeleti váltófutás”-on – amelyet az aradi vértanúk emlékére szerveztek, és amely 2500 méter – a Városi Stadionban 2000. okt. 5-én iskolánkból egy fiú- és egy leánycsapat vett részt. A fiúcsapat a 2. helyezést, a leánycsapat a 4. helyezést szerezte meg.

Magyar nyelv és irodalom

Az „Édes anyanyelvünk” országos nyelvhasználati verseny 2000. évi döntőjében Sátoraljaújhelyen Heves megye szakközépiskoláit iskolánk 12. E osztályos tanulója, *Szepesi Adrienn* képviselte. Felkészítő tanára : *dr. Nagy Andorné*.

A „VII. Országos és Határon túli Középiskolai Arany János Balladamonddó Verseny” nagykőrösi döntőjében Heves megye képviselőjében *Pázmándi László 11. C* osztályos tanuló vett részt. A versenyre *Juhász Irma* tanárnő készítette fel.

Történelem

2000. nov. 21-én Városi Millenniumi Történelmi vetélkedőn iskolánk az 1. helyet szerezte meg. A győztes csapat tagjai *Bán Edina, Dósa Ivett, Papliczky Petre, Rácz Zsuzsanna* a 11. B osztályból, felkészítő tanára *Kelemenné Oravecz Júlia* tanárnő; és *Benkó Tamás* a 12.A osztályból, akinek szaktanára *Feketéné Kovács Ildikó* tanárnő.

ÍGY ÍRUNK MI...

Ti hogyan szoktátok?

2000. szept. 03. 20 óra 45 perc. Magyarország – Olaszország világbajnoki selejtező labdarúgó mérkőzés.

Már nagyon vártam a meccset, de kicsit féltem is. Vajon mit tudnak majd a fiúk nyújtani az Európa-bajnokság ezüstérméseivel szemben? Bírák-e az iramot? Méltó ellenfelek lesznek-e? S természetesen mennyi lesz az eredmény? Nagy kérdések és még nagyobb tippelgetések a meccs előtt, ahogy ez szokás a drukkerok között.

Megjelentek a focisták, kicsit idegesek, látszik a mozdulataikon a feszültség. A szokásos protokoll a Himnuszok. A fiúk közül van, aki énekel...

Én a kollégiumban néztem a közvetítést, és megdöbbenem tapasztaltam, hogy csak négyen állunk a magyar Himnusz alatt, és mormogjuk a szöveget az ott lévő tíz - tizenkét emberből. A többség hallgat és mozdulatlan. A többség az iskolai rendezvényeken elhangzó Himnusz vagy a Szózat alatt is hallgat. A rendezők az ünnepeken kénytelenek felvételt lejátszani. Igaz, az művészi kivitelezett, de abban nincsenek benne a jelenlévők. Ők csak hallgatók. Ők kívül maradnak. Nem vállalnak közösséget. Úgy tűnik, mintha szégyellnék a Himnuszt énekelni. Úgy tűnik, mintha elutasítanák mindazt, amit a Himnusz hordoz, amit a Himnusz jelent: egy népnek az átszenvedett történelmét, a mégis megmaradni parancsoló szükségét; a rövid, dicsőséges pillanatok, a hosszú, a gerincet próbáló évtizedeket. Őseinknek mindennapjait, fáradozásait, hitét a jelenben, reménykedését a jövőben. Úgy érzem, mintha valami, valahol megszakadt volna.

Aztán szeptemberben néztem az olimpiai közvetítéseket. Nyolcszor játszották el a magyar Himnuszt. Ott fenn a „világ tetején”, mintha más lenne a szokás. Ott a győzteseknek lehetett énekelni, még meghatód-

ni, sőt még könnyezni is. Mert a dicsőséget nemcsak magának, hanem nemzetének is szerezte a sportoló. (Persze, a sapkát illendő levenni a dobogón is, de ez már egy másik újságcikk témája lehetne.) És Ti hogyan szoktátok?

Egyébként a focisták állták a sarat, 2 : 2-es döntetlen érték el. Gratulálok az eredményhez.

Tábi Annamária 11. D

Két hét Angliában

„Több belga nagyváros forgalma is megbénult, most blokádok torlaszolják el Belgium főbb útvonalait” – mondták be a hírekben indulásunk reggelén. Pedig egy éve készült a 10.-es kéttannyelvű tagozat Csákváriné és Gerjárné tanárnő kíséreltével a kéthetes angliai utazásra. Így nagy izgalommal és kétségekkel indultunk útnak október 15-én, este nyolc órakor.

Az aggodalmunk alaptalannak bizonyult, mert gond, baj és blokádnélkül érkezünk Belgiumba. Wetteren városában szálltunk meg, ahol kiphentük magunkat, és másnap – most már bizakodva – indultunk Brüsszelbe, ahol megnéztük az Atomiumot. Majd átkeltünk a La Manche-csatornán, és megérkeztünk Angliába. Estére elértük úti célunkat, Broadstairs városát.

Broadstairs egy délkelet-angliai kisváros, Kent tartomány a tengerpartján fekszik. A városka nevezetessége, hogy itt is lakott élete során néhány évet Charles Dickens a XIX. század nagy angol írója. Ez a város egy teljesen új világot mutatott meg, találkozhattunk barátságos angol emberekkel, láthattuk a téglából épült, jellegzetes angol házakat, a tenger állandó zúgása és csillogása mindannyiunkat elvarázsolt.

Mikor megérkeztünk, a fogadócsaládok egymás után jöttek értünk a parkolóba, engem egy idős bácsi fogadott. Amikor megérkeztem farkaséhesen a családjához a nagymama nevetve kijelentette, hogy már elfogyott a vacsora. Szerencsére ez csak ekkor fordult elő, mert minden nap bőséges reggeli és vacsorát kaptam. A kedves nagymama révén betekintést nyerhettem az angol konyha rejtelmeibe és ízeibe. A család - egyébként - húsz főből állt, három generáció élt együtt egy nagy házban. Már huszonkét éve fogadnak diákokat, így nem igazán zavartatták magukat előttem. A külön diákoknak

fenntartott szobában már az első nap berendezkedtem. Viszonylag sokat beszélgettem a család tagjaival, minden családi megbeszélésbe bevontak, megkérdezték a véleményemet egyes dolgokról.

Az iskolánk neve Kent School of English (KSC) volt. Ide a világ mindentájáról érkeznek tanulók, így Argentínából, Ausztráliából, Japánból és Németországból is. A tanárok közvetlen stílusban tanítottak minket, hiszen ők is fiatalok voltak, így az iskolában eltöltött idő egyáltalán nem volt unalmas, hanem nagyon is élvezetes volt. Minden nap más tanár tanított, így mindegyikőjük stílusát és rigolyáját meg kellett szokni.

A tanítás minden nap kilenc órától egy óráig tartott egy szünettel. Az első nap szintfelmérő tesztet írtunk. Ez alapján soroltak minket különböző szintű csoportokba. Az én összes csoporttársam német volt. A tanárok sokat beszéltek bennünket, de írásbeli feladataink is voltak. Iskola után ebédjegeinket Broadstairs bármelyik éttermében beválthattuk. Az iskola minden napra szervezett nekünk délutáni és esti programot. Délutánonként úszni, bowlingozni mentünk, vagy videofilmet néztünk. Esténként már nem a tanulás, hanem a szórakozás állt a középpontban. Első este táncházba mentünk. Élő együttes zenéjére tanultuk meg „mestereinktől” az angol táncok alaplépéseit. A karaoke show-n ismert slágereket énekeltünk, a discóban az iskola összes tanulóival és tanárjával együtt buliztunk. Egy szóval mindent megtettek azért, hogy jól érezzük magunkat.

Egy délután elmentünk a Joss-öbölbe. Ez az a hely, ahol mindenki által szeretett és tisztelt angoltanárnk, David Hardie hamvait beleszórták a tengerbe. Broadstairs-ban minden tanár ismerte Davidet. A tengerpartra egy angol tiszteletessel, Geryvel mentünk ki, aki egyben a KSC tanára is. Együtt emlékeztünk meg Davidről. Gery mondott egy megható beszédet, felidézte személyiségét, gondolatit. Azt mondta, hogy David bennünk, a diákjaiban él tovább. Azt, amit ő megtanított nekünk, soha, senki nem veheti el tőlünk. Majd közösen mondtuk el a Miatyánkot.

Mindenki számára emlékezetes maradt az utazás Canterbury-be, a katedrális meglátogatása. A város és a templom gyönyörű, utcái és házai a XIV. század hangulatát idézik. Tettünk még egy rövid túrát Londonba is, láttuk a Big Bent, az őrségváltást a Buckingham palota előtt, és megnéztük a Tower is.

Legszívesebben még maradtunk volna Broadstairs – ban, de haza kellett jönni. Eltelt a két hét, el kellett búcsúznunk családjainktól, tanárainktól, új barátainktól. Hazafelé megnéztük Párizst, és ott is aludtunk S bár másnap az Eiffel-torony legtetijén álltunk, mégis kicsit szomorúak voltunk, hiszen tudtuk, hogy talán soha sem látjuk többé Broadstairs-t.

A sok közös program még jobban összekovácsolt minket, de – sajnos – nem volt velünk az összes osztálytársunk. Köszönetet szeretnénk mondani kísérő tanárainknak, Csákváriné és Gerjákné tanárnőnek, akik vigyáztak ránk két héten keresztül; az iskolavezetésnek, akik lehetővé tették az utat, és a szüleinknek, akik előteremtették az utazás anyagi feltételeit. Abban bízunk, hogy ez a két nemcsak egy életre szóló élmény volt, hanem a tudásunk gyarapodásához is hozzájárult. Úgy érzem, hogy sokat fejlődött angoltudásunk a kirándulás alatt, hiszen a családoknál teljesen magunkra voltunk utalva. Nemcsak a tudásunk szintje emelkedett, hanem átélhettük az angol kultúrát és a szokásokat is.

Várady Nóra 10. K

„Értékes vagy”

Keresztény Ifjúsági találkozó Budapest, 2000. október 21.

A Magyar Katolikus Egyház, a Magyarországi Református Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház közös találkozót szervezett a 2000. évi kereszténységünk és magyar államiságunk jubileumi eszten-deje alkalmából. Iskolánkból a 10. D osztály vett részt ezen az ünnepségen.

A találkozó célja az volt, hogy mutassuk meg a köztünk lévő, Krisztusból fakadó egységet; és azt, hogy te is ÉRTÉKES VAGY. Ez a két szó volt a találkozó mottója is. A rendezvény – mint a hazai történelmi egyházak ifjúságának közös műve – a maga nemében első és a jubileumi évben egyetlen.

Kilenc órától fogadták a szervezők és segítők a résztvevőket. Majd iskolák szerinti bemutatkozás és - néhány fiatal szervező segítségével – énektanulás következett. Ezek után egy közös imát mondott a három felekezet egy – egy püspöke. Fél tizenegyől „Ismerjük meg egymást!” címen történeteket mesélt el néhány fiatal arról, hogyan találták meg Istent. Majd bemutatták a kenyérszaporítás című zenés, énekes jelenetet. Ezek után Czabán Angelika énekelt néhány egyházi dalt. Az ebéd szolgált szünetként a zsúfolt programok között, majd a délutáni műsorok következtek. Táncház várta a népi kultúra iránt érdeklődőket a Tatros együttes zenéjével. Eközben a Láthatatlan színház kapui is megnyíltak, ahol a résztvevők csak a hallásukra számíthattak. A kisebb gyerekeket a Bábszínház szórakoztatta. A zenét kedvelők sem maradtak program nélkül, ugyanis különböző együttesek léptek fel, mint pl.: Ten Sing, Arpa d'Or, Testvérek. A rendezvényt a Hősök terén fáklyás felvonulás zárta.

Ezzel zárult az „Értékes vagy!” elnevezésű egyházi találkozó.

A tudósítást *Boldizsár Judit* 10.D osztályos tanuló készítette.

Találkozónk 2000-ben – II. rész

49 évesek – (1943–48–51) – *Dr. Ágoston Julián (I–V.)*, majd az államosítás után *dr. Mikó Sándor* és *dr. Örsy András* osztálya 2000. június 24-én találkozott Egerben.

A Szent Bernát templom előtt gyülekeztünk, majd a templomban dr. Nagy Mójzes atya, a ciszterci rendházfőnöke köszöntött bennünket. A szentmisét Jéger Károly és Valuch István kanonokok, volt osztálytársaink celebrálta.

A szétszórt kalászkok újra kévébe simultak...

Valami hasonlót érzett ez a nemzedék, amelyiknek a feje fölül 1948 tavaszán elvitték a Szent Bernát Gimnáziumot. Egy évig még gárdonyisként küzdötte oxigénhiányos diákéletét. Végül három gimnáziumba osztotta szét a történelem szeszélye.

Évtizedeken keresztül más iskolába mentek érettségi találkozóra. Régen volt 1951 májusa, amikor ők valahol ballagó diákok voltak.

De csaknem két évtizede az ősi gimnázium falai között keresik fiatalságukat. A volt primus, a hatalmas osztályterem emlékeiben nyugszanak meg a viharos emlékezők.

Így volt ez az idén is. Ősz fejű diákok foglalták el a ciszterci templomban az első padokat. Az emlékező arcokat békesség töltötte el, amikor a két pap osztálytárs végezte a szentmisét az elhunyt tanárokért, meghalt és élő osztálytársakért.

Az oltárnál felhangzottak a nevek, azoké, akik már nem a földön járnak érettségi találkozóra. A szentmise imádságaiban ott voltak velük. Egy pillanatra megvillant az áhítatos templomi csend, a reflektor volt – olyan fényes, vagy az emlékezők csillogó szeme?

Halottaink: *Almási Imre, Altorjai Sándor, Beniczki Miklós, Bihari János, Csepreghy György, Estefán László, Harsányi János, Hegyi Géza, Kelemen Miklós, Kolontai István, Lénárt János, Lovinczár Tibor, Mátyus Viktor, Oláh Gábor, Pamula Miklós, Paray György, Seres Lehel, Tóth Béla, Vigh József.*

A találkozón 18-an jöttünk össze és 7 feleség. A közös ebédet az Angolkisasszonyok ebédlőjében fogyasztottuk el. Mindenki beszámolt a legutóbbi találkozó óta eltelt időszakról.

Megállapodtunk, hogy 2001-ben 50 éves jubileumi találkozót tartunk.

A találkozón részt vettek: *Bartha István* (Eger), *Bogdán Kálmán* és felesége (Veszprém), *dr. Csányi László* (Budapest), *Czapek József* (Budapest), *Demeter László* és felesége (Szomolya), *Gömöri József* és felesége (Eger), *Jéger Károly* (Mezőkövesd), *Kádár János* (Budapest), *Kárpáti Jenő* és felesége (Pécs), *Kocsis Antal* és felesége (Budapest), *Kovács Béla* (Eger), *Magyari Béla* (Gyöngyös), *Marczis Demeter* és felesége (Budapest), *dr. Rác László* és felesége (Füzesabony), *Rozgonyi László* (Budapest), *Varga Pál* (Gyöngyös), *Vargha László* (Szigliget), *Valuch István* (Eger).

(*Jéger Károly, Bartha István*)

•••••

Veni Sancte – 1945

1945. szeptember első napjainak valamelyikén a Ciszterci Rend Egri Szent Bernát Gimnáziumának évnitő szentmiséjén kisdíakként álltam a templomi padok előtti köveken. A templom tele volt. Szülők, rokonok és mindenki, akik egy jobb kor eljövételében bíztak, fennhangon énekelték a fenti éneket, ministránsok, leendő tanáraink és a hívők sokaságának jelenlétében. Magasztos és felemelő volt a pillanat.

Még alig 6–7 hónap telt el azóta, hogy falunkon, Lovasberényen végig vonult a pusztító háború. Egerbe kerültem – alig múltam 12 éves –, mert e városban alapították a falu jegyzői az első világháborút követő években a jegyzőinternátust a vidéken lakó vagy árván maradt jegyző-gyermek részére. Rám mindkét jelző illet, apám Lovasberényben volt főjegyző, 1938-ban bekövetkezett haláláig.

Az útiköltségre és az első hónapok tartásdíjára a család összekaparta a rávalót. Erre a napra azóta is évente visszaemlékezem, mert nagyon szégyelltem magam. Osztálytársaim és az iskola nagy része Egerből került az iskolába. Ők csak nagyon keveset hallottak a „frontról”, melynek mi

Fehérvár környékén igencsak részesei voltunk. A Vörös Hadsereg az álló front miatt kihasználta az alkalmat, hogy kikutassa az eldugdosott holmikát és a bort, meg feleméssze a falu állatállományát. tekintet nélkül mindenfajta ehető állatra és termékre. Üzletek, boltok kifosztva, a legszükségesebb élelmiszerhez csak jegyért vagy cserekereskedelem útján lehetett hozzájutni.

Ruháim, vagy lábravalóim kinőttem az elmúlt hónapokban, vagy egyszerűen eltűntek a háromszoros kitelepítés után (legutoljára Érden kötöttünk ki). Így érkezett el az iskolaév kezdete, amikor anyám elvitt Egerbe, ahová az utazás akkortájt egy napig tartott (átszállás Bicskén, Budapesten, Füzesabonyban).

Osztálytársaimmal csak egy évig jártam együtt az 1943/44-es tanévben. Ősszel elkezdődött ugyan az iskolaév, de a háború közeledte miatt már október közepén hazaküldtek bennünket, mert a következő hónapokért – érthetően – senki sem akarta vállalni a felelőséget.

Az 1944/45-ös iskolaévet legtöbbször magánúton végeztük, én otthon Berényben, Morász Pál plébános úr felügyelete alatt.

Az imént már említett dolgok miatt történhetett meg, hogy a jól öltözött diáktársaim mellett siralmasan felöltözve néztem ki és elütöttem a többiektől. Ma tudom – akkor nem különösebben vettem észre –, miért néztek engem sokan. Ruháimat, régi öltönyök maradákaiból Brenner bácsi, falunk szabója alakította használhatóvá. Cipőm, bőrből, fényesre pucolva, sarkán és elején félhold alakú koptatóval – nem volt. Jancsiszeges bakancsról álmodoztam néha.

Mégis örültem, hogy volt valami a lábamon. Színe a katonazubbonyok világosbarna, zöldes színét mutatta. Talpa – nem is tudom, honnan szerezték – kemény steppelt filcből készült, mely a hidegtől igen, de a nedvességtől nem óvta meg lábamat. Gizi néném bámulatos ügyességgel, többszöri próbálkozás után készítette el, mondván: „Ne röstelkedj, ilyen senkinek sem lesz, csak neked”. Igaza volt.

A Szentlélek Isten aztán a hidegek beálltával meghallgatta könyörgésemet. Valaki – sohasem tudtam meg

kicsoda – egy pár barna bakancsot ajándékozott, koptatókkal, igazi bőr cipőfüzőkkel, de – jancsiszeg nélkül.

Mindez azért jutott eszembe, mert Veni Sancte-kor a városban matrőzblúzos, jól öltözött diáklányokat láttam, sokat, sokkal többet, mint 50 egynéhány éves emlékeim visszaadják. Kacagva, sietve, beszélgetve igyekeztek hazafelé, betérve egy fagyira, készülve az új tanévre.

Fiúkat alig láttam. Hol vannak? Vagy csak a lányok hordtak feltűnő egyenruhát? Ők nem tűntek fel mindennapi öltözetükben.

Barátom lánya is készül az új tanévre. „A könyveket tízezerből megússzuk” – mondja. Nyugdíjas feleségével együtt nagyon oda kell figyelni, mire adják ki a pénzt. De a gyerekek ugye szüksége van könyvekre – mint nekem 45-ben egy filctalpas papucsra, majd egy bakancsra, jancsiszeg nélkül.

Veni Sancte Spiritus

Dr. Csikváry István (51)

.....

Még egy szó Baghy tanár úrról

Ez a történet is hatvanadik születésnapját ünnepelhetné mostanában.

Az előző esztendő tavaszán Magyarország visszaszerzte a trianoni békében elvesztett Kárpátalját. Nagy politikai értéknek tartották ezt a visszacsatolást: önerőből hajtottuk végre, nem a németek ítéletével, a rutén (ahogy akkor mondták: ruszin) nép örömmel fogadta a visszatért magyar uralmat, testvérnép, hűséges nép. – (ellentétben a többi nemzetiséggel), Rákóczi népe... Egyik magyarórán Baghy tanár úr azzal a hírrel döbbsentette meg az osztályt, hogy rutén emberek átszökösnek a magyar-szovjet határon, és üzenetnek Moszkvába: indítsák meg a Vörös Hadsereget, szabadítsák meg Kárpátalját a magyar uralom alól. Hihetetlen volt, halálos csennddel fejeztük ki értetlenségünket. Ilyet még gondolni sem mert akkor senki, nem hogy mondani. Azóta tudjuk, hogy jórészt igaz volt. Mi történhetett Kárpátalján másfél év alatt? A bevonulás után, ahogy olyan helyzetben törvényszerű, katonai közigazgatás működött. Majd átvette szerepét a

polgári adminisztráció. Ám továbbra is a katonai közegek parancsoltak, részben a terület veszélyes geostratégiai helyzete, részben a katonai vezetés hatalmi igényei miatt. Valószínű a rutének szívesen fogadták az államcserét, de ami azután történt, rontotta a hangulatot. Elmaradt az ígéretek teljesítése is (széles körű nemzetiségi jogok, fejlesztés, autonómia). Arról már valamivel előbb, köztisztviselőtől hallottam, hogy az erdőben, a hegyek között járőröző magyar csendőröket orvlövészek meggyilkolják. Helytelen volt ezeket a fejleményeket eltitkolni a magyar közvélemény előtt. A tanárunk a maga kis körében olyan feladatot teljesített, amely *nemzeti* méretben a kormány kötelessége lett volna.

A rutének vágya 1945-ben teljesedett. Volt-e, van-e okuk örülni neki, nem ide tartozik. De hatvan év múltán tiszteletemet nyilvánítom Baghy tanár úr bátorsága iránt – magyar szemmel tudta nézni és észlelni azt a megörült világot.

Dr. Bán Ervin (41)

.....

Vidámabb emlék Baghy tanár úrról egy öregdiák elmondása alapján

Harmadikosok voltunk, közvetlen 1938 karácsonya előtt. Halotti csenndben vártuk Baghy tanár urat, aki pontosan meg is jött a magyarórára. Azon melegében karácsonyi ajándékkal kívántuk neki kegyelemteljes ünnepeket. Ezzel kezdődött az óra elbliccelése.

„Nos, mit csináljunk ezen az órán?” – kérdezi a tanár úr.

„Meséljünk vicceket” – javasolja osztályelsőnk Papp Jimmy.

Általános helyeslés. „Ki kezdje?” – kérdi Baghy tanár úr.

„Természetesen tanár úr” – harsogja az osztály.

Nem kellett túlságosan biztatni, s máris kezdé a „papi” viccet:

„Papszentelés előtt a jelölteknek vizsgázní kell az érsek úr és egy vizsgabizottság előtt. Találékonyág, talpraesetségg, bátorság – szóval a mindennapi életben felmerülő eseményekre hogyan reagálnak a jövendő papjai.

A jelöltek izgatottan várják, hogy sorra kerüljenek. Márís behívják az elsőt. Tíz perc múlva vidáman jön ki. Faggatják, hogy mit kérdeztek.

»Azt, hogy mit csinál, ha a mise alatt beleesik egy légy a kehelyben levő miseborba.«

És mit válaszoltál? »Felszentelt ujjammal megfogom, a gyertya fölé tartom, elégetem és hamvait szétszórom a templomban. – Feleletemet kítűnőnek minősítették.«

Ahogy befejezte a mondókáját, máris szólították a következőt.

Az érsek úr felteszi a kérdést:

»Mit csinál, ha mise közben egy dühös bika ront be a templomba és rohan az oltár felé?«A jelölt magabiztosan feleli:

»Felszentelt ujjammal megfogom, a gyertya fölé tartom, elégetem és hamvait szétszórom a templomban.«

Az osztály harsány nevetésre fakadt a naivacska viccen. A szűnni nem akaró „kacajunkkal” pár percet sikerült elbliccelni az órából.

Elmesélé Wolsky Agenor (44)

hírek...hírek...hírek...

- **CISZTERCI ALAPÍTVÁNYUNK** a SZJA 1%-ából 2000-ben **97 766** Forinttal részesedett. Köszönet azoknak, akik gondoltak iskolánkra. Ebből az összegből tudjuk fedezni újságunkban megjelenő „*Szines*”-nek költségeit. Tekintve, hogy az új adóbevallási időszak már megint közeleg, aki teheti, **most is ajánlja fel az 1%-át** az alábbi adószámot feltüntetve:

Ciszterci Alapítvány Eger 19134934 – 1 – 10

- **A CISZTERCI REND GENERÁLIS KÁPTALANJÁRA** gyűltek össze 2000 őszén Rómában, a Rend minden apátja és apátnője – ezúttal első alkalommal – és a monostorok delegáltjai. Megkértük dr. Zakar Ferenc Polikárp főapát urat, hogy ebből az alkalomból tájékoztasson bennünket Ciszterci Rendről (nálunk és a világban). Az írást a húsvéti számunkban fogjuk közölni.

- **AZ AMERIKAI CISZTERCI ÖREGDIÁKOK** 2000. karácsonyi híradójában olvashatunk a nyár eleji közgyűlésükről. Ezen egri öregdiákok is részt vettek: *Kékesi György (44)*, és *dr. Húsvéti Sándor (45)*. Beszámolnak körlevelükben, hogy ez évben a magyarországi ciszterci gimnáziumoknak – a Gárdonyi Gimnáziumnak is – 300–300 CDN (~60 eFt) adományt juttattak. A Gárdonyi Gimnázium a dísztermének (volt rajzterem) felújításához használja fel az összeget – írja a köszönő levelében *dr. Pisákné Balogh Éva* igazgatónő. Örömmel olvassuk, hogy amerikai öregdiáktestvéreink jó szívvel gondolnak Alma Materükre és mi is köszönjük nagylelkű adományukat.

- **MOLNÁR JÓZSEF (43)** diáktársunk 12 négyzetméteres márványmozaikjának avatása volt november 11-én, Márton napján. Meghívására diáktársai is megtekintették a szigetszent-mártoni községháza dísztermének falán elhelyezkedő remek alkotást, megismerkedve a mű történetével is. Ugyanitt láthatták a művész festményeiből álló kamaratárlatot. Szeretettel gratulálunk a ciszterci öregdiákok életében mindig aktívan résztvevő diáktársunknak. Örömmel kísérik figyelemmel művészi munkájának ilyen szép alkotásait.

• **ÚJ HEVESI NAPLÓ** számait rendszeresen küldi „szerkesztőségünkbe” kedves emlékü Lupusz diáktársunk felesége, Éva asszony. A havi folyóiratban mindig olvashatunk élő és már eltávozott diáktársaink írásaiból és figyelemmel kísérhetjük ifjúságunk kedves városának Egernek szellemi életét. Összejöveteleinken diáktársainknak is bemutatjuk a köteteket, ismertetjük a megjelent írásokat. Ezúton is köszönjük Éva asszony figyelmességét.

• **CISZTERCIEK EGERBEN** – címmel jelent meg egy könyvecske, amely **Mozsgai Tádé** OCist írásait tartalmazza. Tádé atya 1993–1998 között volt a visszakapott egri rendház első házfőnöke. Az Egerben töltött évek bizonyára mélyebb nyomot hagytak benne, ezt a 7 egri ciszterci szerzetes nagy szeretettel és gondossággal megírt életrajza is mutatja. Az öregdiákok pedig örömmel ismerik fel az írásokban és képekben kedves tanáraikat, és talán a mai ciszterci gimnázium tanárai és diákjai is szívesen olvassák majd. A könyv függelékében az 1776 óta eltelt több mint kétszáz esztendő alatt Egerben működő **262** ciszterci szerzetes adatait találhatjuk – köszönve **dr. Kerekes Károly** OCist ny. zirci apátúr munkájának. – Szívesen olvasnánk további életrajzokat.

Ezúton is köszönjük adományát **Kenderessy István** és **N.N.** (Franciaország), **Faludi (Fischer) János**, **Pázmándy István**, **Sági Lajos** (Németország), **Nickl Károly** (Hollandia) diáktársainknak, akiknek nemes nagylelkűsége a könyv megjelenését lehetővé tette.

• OLVASTUK... HALLOTTUK...

Emlékbeszéd Tarnai Andor levelező tag felett – címen tartott megemlékezést a Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya október 30-án. Vizkeleti András, a MTA levelező tagja, Tarnai Andor munkatársa méltatta a már 6 éve elhunyt tudós diáktársunk munkásságát. Többen is részt vehettünk ezen az emlékülésen, ahol az előadó nagy elismeréssel szólt Tarnai Andor irodalomtörténeti kutatásáról, irodalmi és egyetemi oktatói munkásságáról.

Kossuth rádió november 5-i műsorában, a *Névjegy*-ben, ismét egy egri ciszterci öregdiák szavait hallhattunk. **Zsurkai János** 1949-ben végzett pap-diáktársunk beszélt életéről. 1956-ban politikai üldözöttként, barátai segítségével szökött át az osztrák határon. Németországban, az USA-ban, majd Rómában szolgált. Közben volt gyári munkás, egyházi jogász, jelenleg szentszéki bíró 1990-es években tért haza. Szentendrén él.

Gárdonyi László (1945) diáktársunkról olvashattunk interjút abból az alkalomból, hogy szeptemberben éppen 50 éve állt először a katedrára. A tanári oklevele mellett színházrendezői szakon is szerzett diplomát, de maradt a pedagógus pályán. Sokan ismerjük és szeretjük kedves diáktársunkat, aki az „alsóban” járt a Szent Bernát Gimnáziumba, de ma is lelkes ciszterci öregdiák.

Dr. Csikváry István (1951) diáktársunk a Város és Faluvédők Szövetségétől *Podmaniczky Frigyes* díjat kapott Kedves szülőfaluját, Lovasberényt „szívet melengető lelkesedéssel” támogatja, hogy meg tudja őrizni régi szép értékeit – olvashattuk a Fejér megyei Hírlapban. Szeretettel gratulálunk az újra itthon élő diáktársunknak.

Kérjük, hogy írjátok meg, ha egri ciszterci öregdiákról olvastok, vagy hallotok, hogy mindnyájan tudomást szerezzünk a szűkebb vagy nagyobb közösségben elért megbecsüléséről.

HALOTTAINK

Kiss Benedek OCist aranymisés áldozópap, okl. középiskolai tanár életének 77. évében augusztus 30-án elhunyt. Zircen a ciszterciek sírkertjében temették szept. 6-án

Diáktársaink, akiknek halálhíréről értesültünk:

Dr. Kállay György (1933) – Budapest
Török György (1951) – Debrecen

Csillag Tibor (1941) – Budapest
Rockfalussy Dezső (1949) – Ausztrália

Ha közölnivalód lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál Tóth Kamill, 3300 Eger, Vallon u. 33. Tel.:(36) 429 642 ill. Oláh Gyula, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25. III. 5/A. Tel.:(1) 386 2295 vagy E-mail: olah@hcbc.hu– címére.

Az Egri FEHÉR/FEKETE 2000. karácsonyi számát Oláh Gyula, a „*Színes*”-et Kovács Ottó állította össze